

การมีสำเนาของประชาชนที่คัดกรบบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น :
ศึกษาและพิจารณา โดยคณะกรรมการส่วนศึกษาและ
ที่งำเนอศอชยพสภ อังควณรชยพสภ

พระเทพพร โสภโณ (อภิสันธุภท)

พิมพ์ที่เพนดณบปดลสภทงของภวศคพชยพสภอชยพสภอชยพสภอชยพสภ
สภวณรชยพสภอชยพสภอชยพสภอชยพสภ
อภิสันธุภท อภิสันธุภท อภิสันธุภท อภิสันธุภท
พชศกกรท ๒๕๕๐

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น :
ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม
กิ่งอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๐

**POPULAR PARTICIPATION IN LOCAL GOVERNMENT : A CASE
STUDY OF TAMBON YARNGKARM AMINISTRATIVE
ORGANIZATION, KING AMPHOE DOI LOH,
CHANGWAT CHIANG MAI**

PHRA PONGSAKORN SOBHANO (SIDDHIBOONTHA)

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF GOVERNMENT
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUTBUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2550 (2007)**

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น:
ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอคอดยหล่อ
จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อนักศึกษา : พระพงศกร โสภโณ (สิทธิบุญญา)

สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร.สุวิทย์ รุ่งวิสัย

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ดร.ชัยณรงค์ ศรีมันตะ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์นี้เป็น ส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

.....
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์) คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์) ประธานกรรมการ

.....
(รศ. ดร.สุวิทย์ รุ่งวิสัย) อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(ดร.ชัยณรงค์ ศรีมันตะ) อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.....
(ผศ.พิเศษ ดร.ตฤกิจ ชัยมุสิก) กรรมการ

.....
(ผศ.เขียน วันทนียตระกูล) กรรมการ

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thesis Title : Popular Participation in Local Government : A Case Study of Tambon
Yarngkarm Administrative Organization, King Amphoe Doi Loh,
Changwat Chiang Mai

Student's Name : Phra Pongsakorn Sobhano (Siddhiboontha)

Department : Government

Advisor : Assoc. Prof. Dr. Suvit Rungvisai

Co-Advisor : Dr. Chainarong Srimanta

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

Thesis Committee

P. Sampipattanaviriyajarn
..... Dean of Graduate School
(Phragrupaladsampipattanaviriyajarn)

P. Sampipattanaviriyajarn
..... Chairman
(Phragrupaladsampipattanaviriyajarn)

Suvit Rungvisai
..... Advisor
(Assoc. Prof. Dr. Suvit Rungvisai)

C. Srimanta
..... Co-Advisor
(Dr. Chainarong Srimanta)

S. Chaimusik
..... Member
(Asst. Emertus. Prof. Dr. Sukit Chaimusik)

[Signature]
..... Member
(Asst. Prof. Kian Wantsaneyathagool)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	: การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อนักศึกษา	: พระพงศกร โสภโณ (สิทธิบุญทา)
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: รศ. ดร. สุวิทย์ รุ่งวิสัย
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ดร.ชัยณรงค์ ศรีมันตะ
ปีการศึกษา	: ๒๕๔๘

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ โดยกลุ่มตัวอย่างคือประชาชนที่อาศัยอยู่เฉพาะในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลยางครามโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (ดำเนินการ) และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะว่า ประชาชนต้องการเสนอแนะการทำงานของ อบต. และร้องทุกข์เรื่องราวต่าง ๆ ได้หลากหลายช่องทาง ในขณะที่เดียวกันต้องการให้ อบต. ชี้แจงผลการร้องทุกข์ ชี้แจงการใช้งบประมาณ ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของ อบต. ให้มากขึ้นและประชาชน ต้องการให้ อบต. เป็นผู้ทำหน้าที่ประสานงานกลุ่มประชาชน เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมสามารถแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางวางแผนพัฒนา อบต. เพื่อประโยชน์ด้านความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของประชาชน ควรเปิด โอกาสเข้ามาร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนา อบต. และการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างคุ้มค่าและสำหรับการพัฒนาท้องถิ่นให้มากที่สุด

Thesis Title : **Popular Participation in Local Government : A Case Study of Tambon Yarnkarm Administrative Organization, King Amphoe Doi Loh, Changwat Chiang Mai**

Student's Name : **Phra Pongsakorn Sobhano (Siddhiboontha)**

Department : **Government**

Advisor : **Assoc. Prof. Dr. Suvit Rungvisai**

Co-Advisor : **Dr. Chainarong Srimanta**

Academic Year : **B.E. 2549 (2006)**

ABSTRACT

This research work is designed to study people's participation in local government and to study problems and solutions in people's local government of Tambon Yangkram Administrative Organization (TAO). Sampling units are the residents of the area of Tambon Yangkram Administrative Organization. The data are analyzed to find out percentage, mean and standard deviation.

The study results show that in the local government the sampling cohorts participated in decision-making and in share of benefits at medium level while they participated in performance and in evaluation at low level.

Additionally, the sampling subjects said that people would like to suggest TAO some working procedures and channels of complaint lodging. At the same time, they would like to request TAO to reveal the complaint outcomes and budget expenses through TAO's media. Yet, the people would like to ask TAO to coordinate with various groups to tell them to participate in TAO's activities. The most important is that the participants can express opinions and suggestions to be used as guidelines for TAO development for people better living conditions. They should be given opportunity to participate in inspecting operations according to TAO development plan, and management should be made most effective through utilizing budgets carefully for local development.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีจากความเมตตาอนุเคราะห์ของครู อาจารย์หลายท่าน ผู้วิจัยขอขอบคุณ รศ.ดร.สุวิทย์ รุ่งวิสัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.ชัยณรงค์ ศรีมันตะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ขอขอบคุณอาจารย์ณรงค์ ศรีชัยบุญสูง อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา พระปลัดบุญธรรม ปุณฺณธมฺโม, ผศ. อัครชัย ชัยแสง, ผศ. เขียน วันทนียตระกูล ที่ได้เมตตาสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทางตลอด อันเป็นประโยชน์แก่ผู้ทำวิจัยเป็นอย่างมากในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยดีเสมอมา ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาตรวจสอบและแก้ไขแบบสอบถาม นายกองดีการบริหารส่วนตำบลยางคราม ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม ที่ได้กรุณาอนุญาตให้แจกแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณอาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัยทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ ประสาทความรู้ให้แสงสว่างทางปัญญาแก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณ คุณฐณัญ พรหมทวี และ คุณเลศวิไลลักษณ์ สิงห์แก้ว ที่ช่วยตรวจทานพิสูจน์อักษร จนทำให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ คุณพ่อสิทธิ คุณแม่ใส ผู้ให้กำเนิด ญาติพี่น้อง รวมทั้งทุกท่านที่ได้ส่งเสริมการศึกษาและให้กำลังใจมาโดยตลอด จนทำให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

พระพงศกร โสภโณ (สิทธิบุญญา)

มหามกุฏราชวิทยาลัย

สารบัญคำย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาจากคัมภีร์พระไตรปิฎก ฉบับของกรมศาสนากระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นคัมภีร์ในการค้นคว้า การอ้างอิงในที่นี้ได้ใช้คำย่อและคำเต็ม ดังนี้

พระสุตตันตปิฎก

คำย่อ

ที.ม.

ที.ปา.

ม.มู.

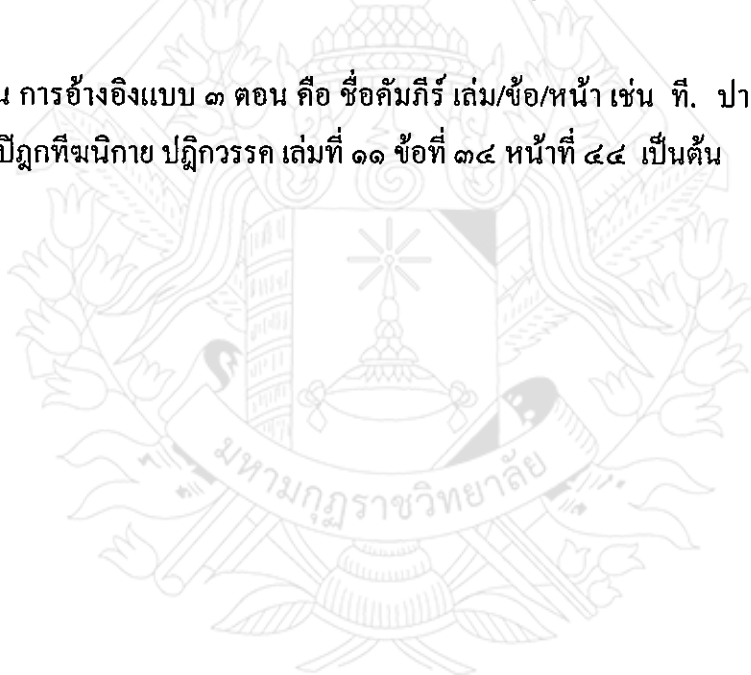
คำเต็ม

สุตตฺตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวคฺค

สุตตฺตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎีวคฺค

สุตตฺตปิฎก มหฺฉนฺนิกาย มุลปฺลนฺนสก

การอ้างอิงในครั้งนี้เป็น การอ้างอิงแบบ ๓ ตอน คือ ชื่อคัมภีร์ เล่ม/ชื่อ/หน้า เช่น ที. ปา. ๑๑/๓๔/๔๔ หมายถึง พระไตรปิฎกทีฆนิกาย ปฏิภาววรรค เล่มที่ ๑๑ ข้อที่ ๓๔ หน้าที่ ๔๔ เป็นต้น

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญคำย่อ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย	๔
๑.๔ สมมุติฐานในการศึกษา	๕
๑.๕ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๕
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๖
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ แนวความคิดการปกครองส่วนท้องถิ่น	๗
๒.๒ ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน	๑๕
๒.๓ แนวความคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน	๑๖
๒.๔ ทฤษฎีการบริหาร	๒๓
๒.๕ แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหาร	๒๔
๒.๖ ระเบียบการปฏิบัติการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น	๓๑
๒.๗ ภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม	๓๓
๒.๘ หลักกรรมที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการปกครองของประชาชน	๓๘
๒.๙ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๕
๒.๑๐ กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	๔๕

บทที่ ๓	วิธีดำเนินการวิจัย	
	๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๕๐
	๓.๒ การสร้างเครื่องมือวิจัย	๕๐
	๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	๕๒
	๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๕๒
	๓.๕ การวิเคราะห์ผล	๕๒
	๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	๕๓
บทที่ ๔	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
	๔.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๕๔
	๔.๒ การวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น	๕๘
	๔.๓ การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	๖๐
	๔.๔ การวิเคราะห์การทดสอบสมมุติฐานการวิจัย	๗๓
	๔.๕ การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วม	๘๐
บทที่ ๕	บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
	๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๘๖
	๕.๒ อภิปรายผล	๘๐
	๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๘๒
บรรณานุกรม		๘๕
ภาคผนวก		
	ก. รายงานผู้ทรงคุณวุฒิให้คำปรึกษาและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๐๑
	ข. หนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๐๓
	ค. โครงสร้างและขององค์กรบริหารส่วนตำบลยางคราม	๑๑๓
	ง. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖	๑๑๕
	จ. ตารางแสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง	๑๓๑
ประวัติผู้วิจัย		๑๓๒

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ ๑	แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	๕๓
ตารางที่ ๒	แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ	๕๕
ตารางที่ ๓	แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกการศึกษา	๕๕
ตารางที่ ๔	แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกอาชีพ	๕๖
ตารางที่ ๕	แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกสถานภาพ	๕๗
ตารางที่ ๖	แสดงจำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายได้	๕๘
ตารางที่ ๗	แสดงจำนวน ร้อยละความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม	๕๘
ตารางที่ ๘	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการตัดสินใจ	๖๐
ตารางที่ ๙	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการปฏิบัติการ (ดำเนินการ)	๖๓
ตารางที่ ๑๐	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชน ในผลประโยชน์	๖๖
ตารางที่ ๑๑	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการประเมินผล	๗๐
ตารางที่ ๑๒	ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน อบต. ยางคราม กิ่งอำเภอคอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่	๗๓
ตารางที่ ๑๓	ความสัมพันธ์ระหว่างอายุ กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน อบต. ยางคราม กิ่งอำเภอคอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่	๗๔
ตารางที่ ๑๔	ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพ กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ บริหารงาน อบต. ยางคราม กิ่งอำเภอคอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่	๗๖
ตารางที่ ๑๕	ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ บริหารงาน อบต. ยางคราม กิ่งอำเภอคอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่	๗๗

ตารางที่ ๑๖	ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ กับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การบริหารงาน อบต. ยางคราม กิ่งอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่	๗๘
ตารางที่ ๑๗	ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการปกครองส่วนร่วมต่อการบริหารงาน ปกครองท้องถิ่น	๗๙
ตารางที่ ๑๘	จำนวนร้อยละ ข้อเสนอแนะ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	๘๐
ตารางที่ ๑๙	จำนวนร้อยละ ข้อเสนอแนะ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการดำเนินการ	๘๒
ตารางที่ ๒๐	จำนวนร้อยละ ข้อเสนอแนะ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	๘๓
ตารางที่ ๒๑	จำนวนร้อยละ ข้อเสนอแนะ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	๘๕

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้มีสาระสำคัญการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นสาระประการหนึ่งที่สภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้ใช้หลักการในการจัดทำร่าง รัฐธรรมนูญ ดังปรากฏในอารัมภบทของรัฐธรรมนูญ (ดังนี้) ว่า “ได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ได้มีสาระสำคัญเน้น การส่งเสริมและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและ ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้นตลอดจนการปรับปรุง โครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพและ ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนเป็นใหญ่”^๑

จากที่มาของรัฐธรรมนูญดังกล่าวถือว่า “เป็นนิมิตหมายที่ดีของภาคราชการ ภาคประชาชน และภาคเอกชน ในการที่จะประสานความร่วมมือกันเพื่อทำให้การเมืองการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยเข้มแข็งทัดเทียมนานาอารยประเทศได้เป็นที่ยอมรับกันว่าการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย (Democracy) เป็นรูปแบบการปกครองที่ดีที่สุด เนื่องจากเป็นการปกครองที่ถือว่าอำนาจ อธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทยทุกคนรัฐธรรมนูญ เปิดโอกาสให้บุคคลที่มีอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ เป็นผู้ มีสิทธิในการเลือกตั้งผู้แทนของตนด้วยความชอบธรรม การมีส่วนร่วมถือเป็นหลักที่สำคัญตั้งแต่การ กำหนดนโยบาย การตัดสินใจและในกิจการต่างๆ ของรัฐบาลและในทางการเมือง หรืออาจจะเรียกได้อีก อย่างหนึ่งว่า เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในรัฐบาล เช่นการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองลง แข่งขันในการเลือกตั้งเข้าเป็นรัฐบาล การมีอิทธิพลต่อรัฐบาล การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การมี ส่วนร่วมในทางการเมืองและรัฐบาล (Citizen Participation in Government and Politics) มีความสำคัญ มาก สมมุติฐานของประชาธิปไตยมีอยู่ว่าการมีส่วนร่วมในทางการเมืองและรัฐบาลนั้น ควรจะเป็นสิ่งที่ ประชาชนทั่วไปอาจกระทำได้อย่างเต็มที่และกว้างขวาง”^๒

^๑ กองราชการส่วนตำบล, ข้อมูลสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ประจำปี ๒๕๕๓, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๕๓), หน้า ๑๖.

^๒ สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ, คู่มือการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๕๖), หน้า ๒๐.

ในปัจจุบันนี้เป็นที่ยอมรับกันว่า“ความสำเร็จของการบริหารงานทั้งในภาครัฐบาลและเอกชน มิได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำเท่านั้น แต่ยังคงอาศัยความรู้ความชำนาญและความร่วมมือจากผู้ตามประกอบด้วย ฉะนั้นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้ตามจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ ทั้งนี้เพราะนอกจากจะสอดคล้องกับวิถีทางของการบริหารตามปรัชญาประชาธิปไตยแล้วยังก่อให้เกิดผลดีต่อหมู่คณะ และผลงานขององค์กรด้วย นอกจากนี้ตามความเข้าใจของนักวิชาการบางคนเห็นว่าการการมีส่วนร่วมตามครรลองของประชาธิปไตยไม่เพียงแต่เป็นสิ่งที่จำเป็นเท่านั้น หากยังเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เสียอีกด้วยในสภาวะการณ์ปัจจุบันจนทำให้คนเชื่อว่าศตวรรษแห่ง“การระเบิดการมีส่วนร่วม” (Participation explosion)”

จากสถานการณ์ของประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ซึ่งส่งผลกระทบต่อโดยตรงและทางอ้อมต่อวิถีการดำรงชีพของประชาชนอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการปรับปรุงสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของรัฐ การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการเร่งรัดให้มีการกระจายอำนาจในการบริหารและการจัดบริการสาธารณะไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเร็ว ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารงานและการให้บริการสาธารณะของรัฐเป็นไปด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้นองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยขององค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นรูปแบบของการปกครองที่เกิดจากการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่นเพื่อวัตถุประสงค์ในอันที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสการเรียนรู้และดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการปกครองท้องถิ่นด้วยตัวเอง เพื่อตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญของการปกครองท้องถิ่น คือ

๑. เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล
๒. มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้ง
๓. มีอิสระในการปกครองตนเอง
๔. มีขอบเขตของการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม
๕. มีงบประมาณรายได้เป็นของตนเองอย่างเพียงพอ
๖. มีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง

วรทัต ลักษณ์นันทน์, การมีส่วนร่วมการปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบล, (กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ, ๒๕๔๕), หน้า ๓๒.

๑๖. มีอำนาจออกข้อบังคับ ระเบียบ กฎหมายท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตของกฎหมายแม่บท
 ๑๗. มีการควบคุมดูแลของรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐ และประชาชนโดยส่วนรวม
 จากผลการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุก
 แห่งจะต้องมีการเตรียมการเพื่อรองรับมาตรการในการถ่ายโอนภารกิจ งบประมาณ และอัตรากำลัง
 จากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติภารกิจตามที่ได้รับ
 มอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะสนับสนุนองค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่นในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การกำหนด
 จุดหมายในการพัฒนา การกำหนดภารกิจ และแนวทางการดำเนินการเพื่อนำไปสู่จุดหมายอย่างเป็น
 ระบบ ซึ่งจะช่วยให้การกำหนดแผนงานและโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีทิศทางที่
 สอดคล้องและประสานสนับสนุนในจุดมุ่งหมายร่วมกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้ปัญหาและความต้องการ
 ได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสมแล้ว ยังเป็นการบริหารทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์
 อย่างสูงสุด^๕

กิ่งอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่เป็นกิ่งอำเภอที่จัดตั้งขึ้นใหม่แยกจากอำเภอจอมทอง
 การปกครองครอบคลุมตำบล อยู่ ๔ ตำบล คือ ตำบลคอยหล่อ ตำบลสองแคว ตำบลสันติสุข
 ตำบลยางคราม

ตำบลยางคราม แต่เดิมมีฐานะเป็นสภาตำบลยางครามและวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
 ได้ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม โดยมีเนื้อที่ ๑๘ ตารางกิโลเมตร หรือ ๔๘,
 ๑๕๐ ไร่ ที่ตั้งตำบลยางคราม อยู่ทางทิศเหนือของที่ทำการกิ่งอำเภอคอยหล่อ ตามทางหลวงแผ่นดิน
 หมายเลข ๑๐๘ (เชียงใหม่-ฮอด) ระยะทาง ๑๑ กิโลเมตร

องค์การบริหารส่วนตำบลยางครามมีจำนวนหมู่บ้านทั้งสิ้น ๑๑ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านห้วยน้ำ
 ขาว บ้านใหม่พัฒนา บ้านยางคราม บ้านห้วยรอกไม้ บ้านคอนชัย บ้านศรีแดนเมือง บ้านแม่อาว
 บ้านใหม่คอนชัย บ้านห้วยรอกไม้บน บ้านผาง และ บ้านหนองม่วง

องค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม ได้ทำการพัฒนาท้องถิ่น ทั้งโครงสร้างพื้นฐานทั่วไป
 เช่น การก่อสร้าง และซ่อมแซม ถนน สะพาน และแหล่งน้ำต่างๆ ทางด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต
 เช่น การสนับสนุนและส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่างๆ การสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส การช่วยเหลือและ

^๕ วราสิทธิ์ กาญจนสูตร, คัมภีร์บริหารการปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : มติชน,
 ๒๕๔๖), หน้า ๒๖.

บรรเทาสาธารณภัยต่างๆให้แก่ราษฎร โดยการเน้นการบริการให้เกิดความพอใจแก่ราษฎรอย่างสูงสุด เพื่อพัฒนาให้ตำบลยางคราม มีความเจริญรุ่งเรืองยิ่ง ๆ ขึ้นไป^๔

ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม พบว่าประชาชนได้ร้องเรียนเป็นหนังสือถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม และท้องถิ่นกิ่งอำเภอคอกหย่อม เดือนละประมาณ ๑๐ กว่าเรื่อง รวมเป็นปีละประมาณ ๑๐๐ กว่าเรื่อง เช่น เรื่อง ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ไม่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ไม่มีส่วนร่วมในผลประโยชน์ท้องถิ่น และไม่มีส่วนร่วมในการประเมินผล

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาว่าประชาชนมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางครามมากน้อยเพียงไร และความคิดเห็นของประชาชนในการมีส่วนร่วมการบริหารงานส่วนตำบลยางครามมากน้อยแค่ไหน เพราะผู้ศึกษาได้อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม และได้มีโอกาสสัมผัสกับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอคอกหย่อม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำหลักผลการศึกษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม ต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอคอกหย่อม จังหวัดเชียงใหม่

๒. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอคอกหย่อม จังหวัดเชียงใหม่

๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอคอกหย่อม จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้ได้กำหนดขอบ เขตของการศึกษาไว้ ดังนี้

^๔ ถนอม กรรมใจ, สารจาก อบต. ยางคราม, วารสารประชาสัมพันธ์, เล่มที่ 25, (๒๕๔๗) : ๑๗.

๑. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม โดยเก็บข้อมูลและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างการบริหาร ตลอดจนศึกษากฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับ อำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบการบริหารส่วนตำบล และเอกสารรายงานการวิจัยซึ่งมีผู้ศึกษาไว้บางพอสมควร ก่อนนำมาเป็นข้อมูลในการออกแบบสอบถามประชาชนในตำบลยางคราม ตามทัศนคติและความเป็นจริงในการมีส่วนร่วมของผู้ตอบแบบสอบถาม

๒. ขอบเขตประชากร

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอค้อยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๑๑ หมู่บ้านซึ่งมีจำนวนประชากร ๖,๑๘๓ คนผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลยางครามเมื่อ พุทธศักราช ๒๕๔๘ ซึ่งมีจำนวนประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน ๔,๓๖๕ คน

๓. ขอบเขตพื้นที่

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารงานส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอค้อยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

๑.๔ สมมุติฐานในการวิจัย

๑. ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ขององค์การบริหารงานส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอค้อยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ในระดับน้อย
๒. ประชาชนที่มีปัจจัยต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารงานส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอค้อยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ในระดับต่างกัน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการพยายาม ประเมินผล

การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางได้กระจายอำนาจให้ประชาชนในส่วนท้องถิ่น ตามอำนาจหน้าที่และภายในอาณาเขตที่กฎหมายกำหนด

การกระจายอำนาจ หมายถึง การกระจายอำนาจในทางการปกครองประเทศจากส่วนกลาง บางอย่าง โอนไปให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจอิสระในการบริหารงานหรือจัดทำกิจการที่ได้เองพอสมควร

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา และ องค์กรบริหารส่วนตำบล

ผู้บริหารท้องถิ่น หมายถึง นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี ปลัดเมืองพัทยา และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์กรบริหารงานส่วนตำบลบางคราม กิ่งอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ได้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นของ องค์กรบริหารส่วนตำบลบางคราม กิ่งอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

๒. ได้ทราบถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงาน ปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์กรบริหารส่วนตำบลบางคราม กิ่งอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

๓. ได้ทราบถึงผลของการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล บางครามเพื่อให้พัฒนาได้ดีขึ้น

๔. ผลของการวิจัยที่ได้จากการศึกษาจะนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดแนวทางการบริหาร ขององค์กรบริหารส่วนตำบลบางครามที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน

บทที่ ๒

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารงานส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอค้อยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ มีแนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเอกสารต่างๆ ซึ่งได้นำมาใช้เป็นแนวทางการศึกษา ดังนี้

- ๒.๑ แนวความคิดการปกครองท้องถิ่น
- ๒.๒ ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน
- ๒.๓ แนวความคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน
- ๒.๔ ทฤษฎีการบริหาร
- ๒.๕ แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหาร
- ๒.๖ ระเบียบการปฏิบัติการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๒.๗ ภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม
- ๒.๘ หลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการปกครองของประชาชน
- ๒.๙ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๑๐ กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

๒.๑ แนวความคิดการปกครองท้องถิ่น

ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบของการปกครองตนเอง(Local Self Government) ได้มีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

William A. Robson ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่น ว่าเป็นส่วนหนึ่งของประเทศซึ่งมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ตามสมควร อำนาจอิสระ ในการปฏิบัติหน้าที่จะต้องไม่มากมีผลกระทบต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐ เพราะองค์การปกครองท้องถิ่น มิใช่ชุมชนที่มีอำนาจอธิปไตย องค์การปกครองท้องถิ่นมีสิทธิตามกฎหมายและมีองค์การที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นนั่นเอง”

*William A. Robson, “Local Government” in Cncyciopaedia of Social Sceicence.Vol.x, (New York : Tge Macmill Commpany, 1935), p. 570.

ชูศักดิ์ เทียงตรง ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางได้มอบอำนาจให้ หรือ กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองที่ เกิดจากหลักการกระจายอำนาจ ในการปกครองร่วมรับผิดชอบทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนในการบริหารงานภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่และอาณาเขตของคนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย”^๒

วิญญู อังคนารักษ์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึงการปกครองในรูปลักษณะการกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเองเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและการบริหารท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นนั้นให้งานดำเนิน ไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตรงกับ ความประสงค์ของประชาชน โดยเหตุที่ว่าประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมจะทราบความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ ได้ดีกว่าบุคคลอื่น และย่อมมีความผูกพันต่อท้องถิ่นนั้น โดยมีงบประมาณของตนเองและมีอิสระในการบริหารงานพอสมควร”^๓

ประหยัด หงส์ทองคำ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองส่วนหนึ่งของประเทศซึ่งมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควรอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ไม่มาจนมีผลกระทบกระเทือนต่ออำนาจอธิปไตยของรัฐเพราะชุมชนท้องถิ่นมิใช่ชุมชนที่มีอธิปไตย องค์การปกครองท้องถิ่นมีสิทธิตามกฎหมายและมีองค์กรที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่นนั้นเอง”

จากความหมายของคำว่า การปกครองท้องถิ่นข้างต้นพอสรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเอง โดยมีหน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารพัฒนา และให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรหน่วยการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวมานี้มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ดัดสันใจ และดำเนินกิจการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดภายในท้องถิ่นของตน^๔

เดเนียด วิท ได้ให้คำนิยามไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยงานการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้

^๒ชูศักดิ์ เทียงตรง, การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘), หน้า ๒๐.

^๓วิญญู อังคนารักษ์, “แนวความคิดในการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น”, กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภารการพิมพ์, ๒๕๑๕, (อัครสำเนา).

^๔ประหยัด หงส์ทองคำ, “การปกครองท้องถิ่นไทย”, (กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐, (อัครสำเนา).

ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่นตามหลักการที่ว่าถ้าอำนาจปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน ดังนั้นการบริการการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์การของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลางมีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน”^๔

อุทัย หิรัญโต ให้คำนิยามไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่น คือการปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง จัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่าง โดยดำเนินการ เพื่อผลประโยชน์ของท้องถิ่น การบริหารงานของท้องถิ่น ที่มีองค์การมี เจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมด หรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีต่าง ๆ ตามความเหมาะสมจะปราศจากการควบคุมของรัฐหาได้ไม่ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น”^๕

วรพิทย์ มีมาก กล่าวว่า หน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องประกอบด้วยลักษณะสำคัญ ๔ ประการ

๑. ต้องเป็นนิติบุคคลแยกเทศแยกจากส่วนกลางมีขอบเขตการปกครองแน่นอนและมีคณะผู้บริหารมาจากการเลือกตั้ง

๒. มีอิสระในด้านการคลัง งบประมาณในการจัดเก็บภาษีและหารายได้

๓. มีอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารงานของตนเอง

๔. อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลกลางน้อยมาก”

ประทาน คงฤทธิศึกษากร ได้ให้คำนิยามไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยสมับนี้ก็จะเกิดองค์กร ทำหน้าที่

^๔เดเนียล วิท, การปกครองท้องถิ่นไทย, “อ้างใน” โกวิทย์ พวงงาม, หลักการและมติใหม่ในอนาคต, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๖), หน้า ๒๐.

^๕อุทัย หิรัญโต, การปกครองท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓), หน้า ๓.

^๖วรพิทย์ มีมาก “ความรู้และความเข้าใจของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านกาด จังหวัดเชียงใหม่”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๕, หน้า ๖.

ปกครองท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์การนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาล แต่มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง”^๔

สำนักงานสำมะโนประชากรแห่งสหรัฐอเมริกา ได้ให้คำนิยามไว้ว่า “การปกครองท้องถิ่น เมื่อปีค.ศ.๑๙๕๒ ว่าการปกครองท้องถิ่น คือ องค์การที่จัดตั้งขึ้น โดยกฎหมายอย่างมีระเบียบแบบแผน เพื่อดำเนินกิจการของรัฐ มีอำนาจ และได้รับการไว้วางใจที่จะบริหารงานได้โดยตนเอง ทั้งนี้ เพื่อให้หน่วยงานปกครองท้องถิ่นเป็นองค์การที่ผดแผกไปจากรูปการปกครองอื่น ๆ ของรัฐ”^๕

ประหยัด หงษ์ทองคำ กล่าวว่าหลักการปกครองท้องถิ่นประกอบด้วยสาระสำคัญ ๕ ประการคือ

๑. การปกครองท้องถิ่นนั้น หมายถึง การปกครองของชุมชนหนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีลักษณะแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากร หรือขนาดของพื้นที่ เช่น หน่วยหรือองค์การปกครองของไทยแบบนครหลวง แบบเทศบาล แบบสุขาภิบาลหรือแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็มีลักษณะแตกต่างกัน โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น

๒. การปกครองชุมชนที่ เรียกว่า เป็นการปกครองท้องถิ่นนั้น องค์การปกครองท้องถิ่นนั้นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม หมายความว่าอำนาจขององค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอย่างแท้จริง ถ้าองค์กรท้องถิ่นมีอำนาจน้อยเกินไปก็ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน และท้องถิ่น ได้สมเจตนารมณ์ของการปกครองท้องถิ่น ในทางกลับกันถ้าองค์กรปกครองท้องถิ่นมีอำนาจมากเกินไปจนไม่มีขอบเขตอะไรมาจำกัดได้ องค์การปกครองท้องถิ่นก็จะมีสภาพเป็นรัฐที่มีอำนาจอธิปไตย อันมีผลทำให้ประเทศหรือรัฐก็จะมีสภาพแตกแยกได้

๓. องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายนี้อาจจะแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท ด้วยกันคือ องค์การปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่างๆขององค์การปกครองท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ ในการปฏิบัติหน้าที่และเพื่อใช้บังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้น เช่น ข้อบัญญัติจังหวัด เทศบัญญัติ ข้อบังคับสุขาภิบาล เป็นต้น และสิทธิในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการอันเป็นหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นนั้นๆ

^๔ประธาน คงฤทธิศึกษากร, “รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลขุนคอง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๓, หน้า ๑๘.

^๕อุทัย หิรัญไธ, การปกครองท้องถิ่น, อ่างแก้ว, หน้า ๓.

๔. องค์กรที่จำเป็นในการปกครองตนเอง (Necessary Organization) องค์กรที่จำเป็นในการปกครอง โดยทั่วไปแล้วแบ่งออกเป็น ๒ ฝ่ายด้วยกันคือองค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ

๕. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมของการปกครองตนเองของประชาชนเป็นหัวใจที่สำคัญประการหนึ่ง ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปท้องถิ่นของประชาชนอาจทำได้หลายแบบหลายระดับ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสนใจ ความสามารถ ความเสถียรของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ แต่ละคนเป็นสำคัญ^{๑๑}

การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของการปกครองตนเองในท้องถิ่น นอกจากจะเป็นผลดีในด้านที่ต้องการให้องค์กรปกครองท้องถิ่นบริหารงาน โดยบุคคลที่เป็นประชาชนในท้องถิ่นเขาเห็นด้วยแล้วยังเป็นผลดีในข้อที่ว่าเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองท้องถิ่นจะได้บริหารงานในหน้าที่ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ และภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างใกล้ชิด มิใช่โดยการสั่งการหรือการบังคับบัญชาจากรัฐบาลกลาง รวมทั้งยังเป็นการช่วยส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความเข้าใจในกลไกการปกครองระบบประชาธิปไตย เกิดความสำนึกในความสำคัญของสิทธิเสรีภาพทางการเมืองของตน ตลอดจนเกิดความตื่นตัวที่จะใช้สิทธิในทางการเมืองหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองด้วยความรับผิดชอบต่อผลประโยชน์ส่วนรวม^{๑๒}

สรุปหลักการสำคัญของการใช้อำนาจแก่ประชาชนปกครองตนเองที่เป็นระบบการปกครองท้องถิ่นนั้นต้องประกอบด้วย

๑. ต้องจัดให้มีการเลือกตั้ง (Election) เพื่อให้คนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้าไปเป็นตัวแทนของประชาชนในการปกครองตนเองด้วยการเป็นฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารองค์กรปกครองท้องถิ่นนั้น

๒. ต้องมีองค์กรที่สำคัญ ซึ่งหมายถึงสภาท้องถิ่น (Local Council) เพื่อเป็นสถาบันในการที่จะแสดงเจตจำนงของคนในท้องถิ่น

๓. ต้องมีเขตพื้นที่ (Territory) ในการบริหารและความรับผิดชอบตามที่มีหน้าที่กำหนดไว้ให้ โดยกฎหมายและพื้นที่นี้จะต้องสอดคล้องกับงบประมาณหรือรายได้เพื่อการบริหารการปกครองตนเองอย่างเพียงพอ

๔. ต้องให้องค์กรจัดตั้งขึ้นเพื่อการบริหารปกครองท้องถิ่นนั้นๆ มีสภาพนิติบุคคลเพื่อผลสมบูรณ์ตามกฎหมายในการปกครองตนเอง

^{๑๑}ประหัชต์ หงส์ทองคำ, “การปกครองท้องถิ่นไทย”, กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐, (อัคราณา).

^{๑๒}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐.

๕. ต้องให้หน่วยงานจัดตั้งขึ้นมีรายได้ (Revenue) และมีอำนาจในการจัดทำงบประมาณ (Budget) เพื่อการบริหารงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนได้

๖. ต้องไม่ให้นโยบายการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ อยู่ในสายการบังคับบัญชาหรืออยู่ภายใต้อำนาจการปกครองบังคับบัญชาของนโยบายการปกครองทางราชการหรือหน่วยการปกครองท้องถิ่นด้วยกันทั้งนี้เพื่อความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง (Autonomy)

๗. ต้องมีอำนาจตราข้อบัญญัติท้องถิ่น เพื่อให้มีอำนาจการใช้ให้เป็นไปตามกฎหมาย (Law Enforcement) ของท้องถิ่น และบรรลุล่วงวัตถุประสงค์ตามหน้าที่ความรับผิดชอบที่กฎหมายบัญญัติเอาไว้

๘. ต้องให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เป็นสถาบันทางการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่น และจะต้องสนับสนุน (Support) และการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ของประชาชนในท้องถิ่น^{๒๖}

จากนิยามของการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้น สามารถประมวลได้เป็น หลักการปกครองท้องถิ่น มีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. การปกครองของชุมชน ซึ่งชุมชนเหล่านี้จะมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญจำนวนประชากรหรือขนาดของพื้นที่ เช่น กรุงเทพมหานคร เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยา

๒. หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม อำนาจของท้องถิ่นนี้มีขอบเขตที่แตกต่างกัน ตามลักษณะความเจริญ และความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ รวมทั้งนโยบายของรัฐในการกระจายอำนาจให้หน่วยงานการปกครองท้องถิ่นตามความเหมาะสม

๓. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) ที่จะดำเนินการปกครองของตนเอง สิทธิกฎหมาย แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

ก. หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิจะตรากฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์ปกครองท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่ และเพื่อใช้บังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น เทศบัญญัติ เป็นต้น

^{๒๖}ประหยัด หงส์ทองคำ, สมรรถนะขององค์การปกครองท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น: บทบาทของเทศบาลและสุขาภิบาล, (กรุงเทพมหานคร : คณะอนุกรรมการการวางแผนและการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น, ๒๕๒๔), หน้า ๑๕.

ข. สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่นคือ อำนาจในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ

๔. มีองค์กรในการบริหารและการปกครองตนเอง แบ่งเป็น ๒ ฝ่าย คือ องค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น เทศบาล มีนายกเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร และสภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ หรือกรุงเทพมหานคร มีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นฝ่ายบริหาร สภากรุงเทพมหานครจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

๕. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น เพราะ ประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้ปัญหาและวิสัยปัญหาของตนเอง หน่วยงานการปกครองท้องถิ่น เพื่อสนองเจตนารมณ์และความต้องการของชุมชนและอยู่ภายในเขตการปกครอง นอกจากนั้นยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบ และกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย^{๑๑}

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ อธิบายเกี่ยวกับแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น ไว้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้ให้ความสำคัญกับกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่นรวมทั้งยังกำหนดว่ารัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีอิสรภาพในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ตนเองโดยเฉพาะ โดยรัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นในกรอบของกฎหมายและเพื่อกระจายอำนาจให้แก่การปกครองท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผลดังกล่าวมีส่วนต้องให้มีการตราพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ ขึ้น ซึ่งมีสาระสำคัญในการกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองท้องถิ่นด้วยกันเอง แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น นั้นเป็นการยึดหลักการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ไม่เป็นแผนที่เบ็ดเสร็จ มีกระบวนการที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับวิธีการให้สอดคล้องกับสถานการณ์และการเรียนรู้จากประสบการณ์เพิ่มขึ้น^{๑๒}

กรอบแนวคิดแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่นนั้น ได้ยึดหลักการและสาระสำคัญ ๓ ด้าน คือ

๑. ด้านความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและบริหารจัดการ คือ มีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง บริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล และการเงินการคลังของตนเอง

^{๑๑}โกวิท พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและนิติโหมินอนาคต, อ้างแล้ว, หน้า ๒๑-๒๒.

^{๑๒}สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ, คู่มือการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว ๒๕๕๕, หน้า ๑๕๒-๑๕๓.

๒. ด้านการบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น คือให้องค์กรปกครองท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของตนเองได้มากขึ้น โดยปรับบทบาทและภารกิจของราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาคและเพิ่มบทบาทให้ส่วนท้องถิ่นเข้ามาดำเนินการแทน

๓. ด้านประสิทธิภาพของการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณะที่ดีขึ้นหรือไม่ต่ำกว่าเดิมมีคุณภาพมาตรฐาน การจัดการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการให้มากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมประชาชนภาคประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมดำเนินงานและติดตามตรวจสอบ^{๑๔}

เป้าหมายของแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น มีทั้งสิ้น ๕ ประการ คือ

๑. ให้มีการถ่ายโอนภารกิจในการจัดบริการสาธารณะของรัฐ ให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น โดยกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการบริการสาธารณะของรัฐและองค์กรปกครองท้องถิ่น และระหว่าง องค์กรปกครองท้องถิ่นด้วยกันเองให้ชัดเจน โดยให้ดำเนินการภายใน ๔-๑๐ ปี ขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละองค์กรปกครองท้องถิ่น

๒. กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุนและรายได้ให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามอำนาจและ หน้าที่อย่างเหมาะสมโดย ให้องค์กรปกครองท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้รัฐบาลในปีพ.ศ. ๒๕๔๔ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ และให้องค์กรปกครองท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น คิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้รัฐบาลภายในไม่เกินปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๕ โดยเพิ่มสัดส่วนตามระยะเวลาที่เหมาะสม

๓. การจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการสาธารณะในเขตองค์กรปกครองท้องถิ่น ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนให้เป็นไปตามความจำเป็นและความต้องการขององค์กรปกครองท้องถิ่น

๔. จัดระบบการถ่ายโอนบุคลากรจากหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจถ่ายโอนภารกิจ

๕. ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการถ่ายโอน อำนาจและหน้าที่^{๑๖}

^{๑๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๖.

^{๑๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๕๘-๑๕๙.

๒.๒ ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน

Davis Keith ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งให้เกิดความรู้สึกที่รับผิดชอบร่วมกับกลุ่มดังกล่าวด้วย^{๑๕}

William Erwin ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมประชาชน คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง รวมถึงใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้และความชำนาญ ร่วมกับการใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ได้เสนอขั้นตอนของการมีส่วนร่วม ๔ ขั้นตอน คือ

๑. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making)
๒. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation)
๓. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits)
๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)^{๑๖}

สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กองวิชาการและแผนงาน กรมการปกครอง ได้ให้คำนิยามการเข้าไปมีส่วนร่วมในทางสังคมว่า “เป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมด้วยความสมัครใจ ในลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่อกลุ่มคน ระหว่างกลุ่มต่อกลุ่มอาจเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้” การมีส่วนร่วมนั้น เกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ (Mental and Emotional Involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (Group Situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกที่ร่วมกับรับผิดชอบกับกลุ่มด้วยและการให้ประชาชนมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการตัดสินใจในการดำเนินการปฏิบัติการและผลประโยชน์ของการพัฒนานั้นๆนอกจากนี้การมีส่วนร่วมในการพัฒนานั้นเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงสถานการณ์ของเขาก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการกำหนดและการดำเนินการประชาชนเอง^{๑๗}

^{๑๕}Keith, Davis. *Human Behavior of World-man Relations and Organization Behavior*, (New York : Mc Grow-Hill Book Co, 1997), p. 35.

^{๑๖}Erwin, William, *Participation Management : Concept, Theory, and Implementation*. (Atlanta,Ga : Georgia State University,1976), p.56.

^{๑๗}สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กองวิชาการและแผนงาน กรมการปกครอง, ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๓๕), หน้า๑๒.

๒.๓ แนวความคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน

การพัฒนาท้องถิ่น คือ การพัฒนาสังคมในท้องถิ่นที่ทำให้เกิดมีการพัฒนาของประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นนั้นให้เจริญขึ้นตามวิวัฒนาการของโลกปัจจุบัน และได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

พัทธา สายหู ให้ความหมายว่าการพัฒนาสังคมครอบคลุม การให้บริการสังคม สวัสดิการและสังคมสงเคราะห์ การสร้างคุณลักษณะของบุคคลให้สอดคล้องกับระเบียบประเพณีของสังคม การปรับปรุงระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมให้อำนวยประโยชน์เพิ่มแก่คนจำนวนมากในด้านสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค เป็นต้น^{๑๐}

ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ ให้ความหมายว่าเป็นการพัฒนา ๔ ด้าน คือ การพัฒนามนุษย์ การตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน การมีส่วนร่วม และการพึ่งตนเอง จากความหมายของนักวิชาการทั้งสองท่าน และการพิจารณาตามแนวคิดของ พัทธา สายหู จะทำให้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาสังคมที่สมบูรณ์แบบตามความหมายดังกล่าว อาจจะต้องใช้เวลาเพราะในเทศกาลหนึ่งอาจทำการพัฒนาได้บางส่วนของความหมาย รวมทั้งยังขึ้นอยู่กับความเข้าใจและความต้องการของคนในสังคม และขึ้นอยู่กับความต้องการและความสามารถของผู้บริหารการปกครองสังคมว่าจะทำได้มากน้อยเพียงใด การพัฒนาสังคมนั้นเป็นการพัฒนาไปตามความต้องการของสมาชิกในสังคม จำเป็นต้องอาศัยบทบาทผู้ปกครองเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยให้สิทธิประชาชนมีส่วนร่วม คือให้ประชาชนมีบทบาทในการกำหนดตัดสินใจนโยบายและแผนงาน^{๑๑}

อาภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง ได้อธิบายการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นผลมาจากความเห็นพ้องต้องกันนั้นจะต้องมีมากพอจนเกิดความริเริ่ม โครงการเพื่อการนั้นๆ คนเราสามารถรวมกันได้โดยผ่านองค์กร ดังนั้น องค์กรจะต้องเป็นเสมือนตัวนำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงได้^{๑๒}

^{๑๐} พัทธา สายหู, กลไกของสังคม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๒๐๘.

^{๑๑} ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, สิทธิมนุษยชนและการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓), หน้า ๒๖๓-๒๖๔.

^{๑๒} อาภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง, คำบรรยายลักษณะวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน ๒, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๙), หน้า ๒๙.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องกันทางด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่มผลของการเกี่ยวข้องกันดังกล่าว เป็นเหตุเร้าใจมีการให้เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งให้เกิดความรู้ที่มาร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย^{๒๓}

ปรัชญา เวสารัชช์ ขยายความหมายของการมีส่วนร่วมว่า ต้องครอบคลุมในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นครอบคลุมถึง การสร้างโอกาสที่เอื้อหรือเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนและสังคมร่วมกิจกรรมนำไปสู่การพัฒนาและทำให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเท่าเทียมกัน

๒. การมีส่วนร่วมของประชาชน สะท้อนการเข้าไปเกี่ยวข้องโดยความสมัครใจเป็นประชาธิปไตยในการตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบายการวางแผนและการดำเนิน โครงการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และ การแบ่งสรรผลประโยชน์ ที่เกิดจากการพิจารณา ในมิติ ดังกล่าว การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นการเชื่อมระหว่างส่วนที่ประชาชนลงทุน(แรงงานและทรัพยากร) เพื่อการพัฒนา กับ ประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุน

๓. ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจแตกต่างกันตามสภาพ โครงสร้างการบริหาร นโยบายและลักษณะเศรษฐกิจของประชาชนการมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการแต่เป็นปัจจัยที่สำคัญในการประกันให้เกิดการพัฒนาที่มุ่งประโยชน์ที่ได้จากการลงทุน^{๒๔}

อภิชัย พันธเสน ให้ข้อสรุปการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาไว้ ว่าเป็นการให้อำนาจในการตัดสินใจที่เน้นในเรื่องอำนาจ และการควบคุมโดยมีกิจกรรมร่วมกันของประชาชนที่ไม่เคยมีส่วนเกี่ยวข้อง^{๒๕}

ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ อธิบายว่า เป็นการให้โอกาสตามความสามารถในการที่จะมีส่วนร่วมในการกำหนดชะตากรรมของตนเองของมนุษย์ โดยอาศัยหลักความเสมอภาคเป็นหลักสำคัญของการพัฒนา นั้นเป็นการช่วยเหลือกัน ร่วมมือกัน การแข่งขัน และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม

^{๒๓} นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, กลวิธีแนวทาง วิธีการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณะสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๗), หน้า ๘๗.

^{๒๔} ปรัชญา เวสารัชช์ , “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท” รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), ๒๕๒๘, หน้า ๑๕.

^{๒๕} อภิชัย พันธเสน, “วิถีพัฒนาชนบทจากชุมชนอนาธิปไตยสู่สังคมยุคธรรม”, (กรุงเทพมหานคร : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๓๕), หน้า ๑๕.

เป็นการเพิ่มขีดความสามารถของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองพร้อมกับเพิ่มประสิทธิภาพ และเป็นการเปิดโอกาสในการที่จะฝึกหัดประชาชน องค์กรประชาชน หาทางแก้ไขปัญหาของตนเอง หรือเป็นการร่วมกันสร้างความเจริญให้แก่ชุมชนของตนเอง^{๒๖}

Fisher et al. ได้อธิบายว่า การมีส่วนร่วมจะเกี่ยวข้องกับ การกระจายอำนาจเพราะเกี่ยวข้องกับอำนาจการตัดสินใจ แต่การมีส่วนร่วมที่แท้จริงมีอยู่ ๓ ระดับ คือ แบบหุ่นส่วนที่ชุมชนมีอำนาจในการเจรจาต่อรอง ละมอบอำนาจให้ชุมชนมีสิทธิมีเสียง และชุมชนมีอำนาจในการที่จะเป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องนั้นเองแต่การมีส่วนร่วมในระดับอื่น เช่น การแจ้งข่าวสารข้อมูลให้ทราบการปรึกษาหารือและการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมที่แท้จริงเพราะมีส่วนร่วมเพียงแต่ในนาม ส่วนรูปแบบนั้นไม่ใช่การมีส่วนร่วมเลย เช่น การให้ชุมชนอยู่ภายใต้การสั่งการหรือชุมชนเป็นผู้ดูแล โดยมีได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นต้น^{๒๗}

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ ได้กล่าวถึงองค์ประกอบการมีส่วนร่วมไว้ว่า ประกอบด้วย

๑. การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ เป็นการเกี่ยวข้องทั้งตัวตน ไม่ใช่เฉพาะเพียงแต่เกี่ยวข้องกำลังกาย หรือทักษะ กล่าวคือ ผู้ที่มีส่วนร่วมจะมีส่วนเกี่ยวข้องทางจิตใจ ไม่เพียงแค่เฉพาะด้านการทำงาน

๒. การกระทำทำให้ เมื่อผู้มีส่วนร่วมได้บังเกิดความเกี่ยวข้องด้านจิตใจ และอารมณ์แล้ว เท่ากับเปิดโอกาสให้เขาได้แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การกระทำเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม โดยเหตุนี้การมีส่วนร่วมมากกว่าการยินยอมที่จะกระทำตามคำสั่ง ซึ่งกระทำโดยปราศจากการยินยอมพร้อมใจและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การมีส่วนร่วมจึงเป็นความสัมพันธ์ทางอารมณ์และจิตใจที่มีการติดต่อสื่อสารทั้งไปและกลับระหว่างบุคคลนั้นและกลุ่ม

๓. การร่วมรับผิดชอบ เมื่อการเกิดการเกี่ยวข้องด้านจิตใจ อารมณ์และได้ทำการให้แก่สถานการณ์ กลุ่มนั้นแล้ว ผู้ที่มีส่วนร่วมจะเกิดความรู้สึกร่วมกับรับผิดชอบกับกลุ่มนั้นด้วย เพราะการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการทางสังคมที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องกับกลุ่ม และต้องการเห็นผลสำเร็จของการทำงานนั้นด้วย จึงเกิดความรับผิดชอบร่วมกับกลุ่ม โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า

การมีส่วนร่วม = ความร่วมมือร่วมใจ+การประสานงาน+ความรับผิดชอบ

(Participation = Cooperation+Coordination+Responsibility) ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีความหมายดังนี้คือ

ความร่วมมือร่วมใจหมายถึงความต้องการของบุคคลที่จะทำงานร่วมกันเพื่อวัตถุประสงค์ของกลุ่ม การประสานงาน หมายถึง ห้วงเวลาและลำดับเหตุการณ์ที่มีประสิทธิภาพในกิจกรรมหรืองาน

^{๒๖}ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์, "สิทธิมนุษยชนและการพัฒนา", อ้างแล้ว, หน้า ๒๐๘.

^{๒๗}Fisher, M. Decentrallzation of Forest Management in Asia and the Public, (Bangkok : Kasetsetsart University, 2000), p. 51.

ความรับผิดชอบ หมายถึง ความรู้สึกผูกพันในงานและในการทำให้เชื่อไว้วางใจการมีส่วนร่วมจึงเป็นหัวใจของการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม(Teamwork)^{๒๔}

มิติของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการดำเนินการเพื่อให้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ติดต่อกับประชาชน โดยมีนักวิชาการให้คำกล่าวดังนี้

อภิน ropheพัฒนา ได้กล่าวถึงมิติ (Dimensions) ของการมีส่วนร่วมมี ๓ มิติคือ

๑. ชนิดของการมีส่วนร่วมมี ๔ ชนิด คือ

๑) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในขั้นริเริ่ม ขั้นดำเนินการต่อเนื่อง และตัดสินใจลงมือปฏิบัติการ

๒) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ โดยการสนับสนุนทรัพยากรการบริหาร โครงการประสานงานและการขอความร่วมมือ

๓) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์หรือผลที่เกิดขึ้นตามมาซึ่งอาจจะเป็นด้านลบได้แก่ วัตถุประสงค์ของ ด้านสังคมและตัวบุคคล

๔) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

๒. ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม มี ๔ กลุ่ม คือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น บุคลากรของรัฐ และบุคคลภายนอก ซึ่งทั้งสี่กลุ่มนี้มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องคือ ลักษณะ อายุ เพศ สถานะ ครอบครัว การศึกษา ชนชั้นทางสังคม ระดับรายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น และสถานะทางกรรมสิทธิ์ในที่ดิน

๓. วิธีการเข้าร่วม ได้แก่พื้นฐานของการมีส่วนร่วม มีแรงกระตุ้นและแรงจูงใจในการเข้าร่วม การเข้าร่วมโดยตรงหรือโดยอ้อมขนาดของการมีส่วนร่วมขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่เข้าไปเกี่ยวข้องและขอบเขตของกิจกรรม^{๒๕}

๒.๓.๓ ลักษณะของการมีส่วนร่วม

ปกรณธ์ ปรียากร ได้เสนอลักษณะของการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นได้ ๔ ลักษณะ คือ

ลักษณะแรก ประชาชนต้องเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดว่าสิ่งใดคือความจำเป็นขั้นพื้นฐานของตนเองหรือชุมชน

^{๒๔}นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, กลวิธีแนวทาง วิธีการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน, อ้างแล้ว, หน้า ๑๘๓.

^{๒๕}อภิน ropheพัฒนา, “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย” การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์, ๒๕๒๗), หน้า ๑๘๓.

ลักษณะที่สอง ประชาชนต้องทราบว่าทรัพยากรใดในชุมชน มีประโยชน์และสามารถระดมมาใช้ในการพัฒนาได้

ลักษณะที่สาม ต้องทราบและเข้าใจวิถีชีวิตของคนในชุมชน เพื่อปรับปรุงผลลัพธ์แห่งการพัฒนาให้สอดคล้องกับความเป็นอยู่ของประชาชน หรือต่างได้รับประโยชน์อย่างถ้วนหน้า

ลักษณะที่สี่ ผลของการมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับทุกฝ่าย ตลอดจนตลอดจนพัฒนากระบวนการพัฒนาต่อไปได้อย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้ง

ลักษณะของการมีส่วนร่วมในระดับที่แตกต่างกันนั้น เป็นอิทธิพลของปัจจัยพื้นฐานหลายประการ ซึ่งจะกล่าวในหัวข้อถัดไปส่วนขั้นตอนของการมีส่วนร่วมนั้น^{๑๐}

ไพรัตน์ เคะชะรินทร์ ได้กล่าวสรุปไว้ดังนี้ คือ ประชาชนต้องมีส่วนร่วมทำการศึกษาค้นคว้าหาปัญหาและสาเหตุที่เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจนความต้องการของชุมชน ประชาชนต้องร่วมกันค้นหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน ประชาชนต้องร่วมกันวางนโยบาย แผนงาน หรือโครงการหรือกิจกรรมที่ขจัดปัญหาของชุมชน ประชาชนต้องร่วมกันตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ต้องร่วมกันลงทุนในกิจกรรมของโครงการตามขีดความสามารถของตนเองหรือองค์กร หรือปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรม ให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ และร่วมควบคุม ติดตามประเมินผล และบำรุงรักษาโครงการ และกิจกรรมที่ได้ทำไว้โดยเอกชนและรัฐเพื่อใช้ประโยชน์ในระยะยาว^{๑๑}

๒.๓.๔ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข มีแนวคิดที่ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนประกอบด้วย

๑) ปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่พัฒนาที่เข้าไปทำงานในชุมชน ต้องสร้างเงื่อนไขของบทบาทของคนให้พร้อมที่จะเข้ามาทำงานและให้ชุมชนมีส่วนร่วม ต้องมีทัศนคติที่เหมาะสม เช่น ยอมรับศักดิ์ศรีของชุมชนกับตนเองเท่าเทียมกัน เชื้อ เคารพและเข้าใจความคิดของชุมชน

๒) ปัจจัยที่บุคคลที่ทำงานด้านการพัฒนาภายในชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชน ซึ่งมีส่วนช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมในร่วมของชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นของตนนำไปสู่การพึ่งตนเองต่อไป

^{๑๐} ปกรณ์ ปริยากร, กระทบวงมหาดไทย : ลักษณะเด่นและข้อจำกัดของหน่วยงานระดับกระทรวงในการบริหารการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, ๒๕๓๒), หน้า ๓๑-๓๔.

^{๑๑} ไพรัตน์ เคะชะรินทร์, ชนบทไทย : การผันแปรในอนาคตภายหลังการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : พี เอ ลีฟ วิ่ง จำกัด, ๒๕๓๔), หน้า ๑๒.

๑) ปัจจัยเกี่ยวกับการบริหารเกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบราชการ หรือระเบียบขององค์กรพัฒนาเอกชนที่มีลักษณะของการสั่งการซึ่งเขาเห็นว่าเจ้าหน้าที่ต้องอยู่ในระเบียบของการสั่งการ การพัฒนาจึงไม่เป็นไปตามหลักการและเจ้าหน้าที่ซึ่งขาดการวางแผนร่วมกับชุมชนทำให้การมีส่วนร่วมของชุมชนไม่ดี^{๑๒}

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่

๑.) ความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เช่นการลงแขก การบำเพ็ญประโยชน์ การสร้างโบสถ์วิหาร

๒) ความเกรงใจต่อบุคคลที่เคารพนับถือหรือมีเกียรติยศ ตำแหน่ง ทำให้ประชาชนเกิดความเกรงใจที่จะมีส่วนร่วมด้วย ทั้งๆ ที่ยังไม่มีศรัทธาหรือความเต็มใจอย่างเต็มเปี่ยมที่จะกระทำ เช่น ผู้ใหญ่ออกปากขอผู้น้อยก็ช่วยแรง

๓) อำนาจบังคับที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่าทำให้ประชาชนถูกบีบบังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำต่างๆ เช่น บังคับให้ทำงานเยี่ยงทาส^{๑๓}

๒.๓.๕ ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

สมยศ นาวิการ ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมไว้ในเชิงการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์สำหรับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยสรุปการมีส่วนร่วมจะทำให้

๑) เกิดการยอมรับการเปลี่ยนแปลงมีมากกว่า การศึกษาต่างๆ ซึ่งให้เห็นว่าเมื่อบุคคลมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมองว่าเป็นสิ่งที่บังคับพวกเขาโดยบุคคลบางคนแล้ว พวกเขาโน้มเอียงที่จะต่อต้านการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากว่าการเปลี่ยนแปลงถูกต่อต้านจากพนักงานอยู่บ่อยๆ ครั้ง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจึงเป็นแนวทางที่สำคัญอย่างหนึ่งในการสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงและทำให้พนักงาน มีจิตใจยอมรับการเปลี่ยนแปลง

๒) ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารและประชาชนมีความราบรื่นมากขึ้น การมีส่วนร่วมทำให้ความไม่พอใจของกลุ่มถูกเปิดเผยออกมา ความไม่พอใจเหล่านี้สามารถยุติลงได้โดย

^{๑๒} สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, กระทรวงมหาดไทย : ลักษณะเด่นและข้อจำกัดของหน่วยงานระดับกระทรวงในการบริหารการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, ๒๕๓๒), หน้า ๓๒.

^{๑๓} นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย”, (กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์, ๒๕๒๗), หน้า ๑๘๐.

การอภิปรายอย่างตรงไปตรงมา ความไม่พอใจที่ไม่ได้รับการแก้ไขหรืออ่อนเร้นอยู่อาจจะทำให้เกิดการนัดหยุดงาน การทำงานช้าๆ ความสูญเสียและการขาดงาน การมีส่วนร่วมทำให้อัตราการร้องทุกข์มีน้อยลง เนื่องจากว่าโดยปกติแล้วการร้องทุกข์เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายกับองค์กรส่วน การมีส่วนร่วมช่วยประหยัดเงินให้กับฝ่ายบริหารได้

๓) ความผูกพันของพนักงานกับองค์กรเพิ่มขึ้น เมื่อพนักงานมีส่วนร่วมในกระบวนการที่สำคัญ เช่น การตัดสินใจ พวกเขาจะรู้สึกผูกพันกับองค์กรมากขึ้น พวกเขาจะรู้สึกว่าพวกเขาและครีानะนำของพวกเขาถูกให้คุณค่าโดยองค์กร ดังนั้น พวกเขาสามารถตอบสนองความต้องการ ความเชื่อถือตนเอง และความหวังของชีวิต

๔) ความไว้วางใจฝ่ายบริหารมีมากขึ้น พนักงานมีส่วนร่วมจะรู้สึกไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่สำคัญขององค์กร พวกเขาจะรู้แรงจูงใจและความต้องการของฝ่ายบริหาร การรู้สึกเหล่านี้ทำให้เขาไว้วางใจในความตั้งใจของฝ่ายบริหาร ความรู้สึกไว้วางใจเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นอย่างหนึ่งของการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

๕) การบริหารผู้อยู่ได้บังคับบัญชาที่มีความง่ายมากขึ้น ถ้าผู้ได้บังคับบัญชาผูกพันยอมรับการเปลี่ยนแปลง และไว้วางใจฝ่ายบริหารมากขึ้น การบริหารพวกเขาจะมีความง่ายขึ้น จำนวนของผู้บริหารจะมีน้อยลง เนื่องจากการควบคุมอย่างใกล้ชิดจะลดลง เนื่องจากว่าการควบคุมอย่างใกล้ชิดจะลดลงผู้อยู่ได้บังคับบัญชาที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อพวกเขามีความรู้สึกรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานของพวกเขาเพิ่มขึ้น ดังนั้นพวกเขาเต็มใจยอมรับอำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาพวกเขาเพิ่มขึ้น

๖) การตัดสินใจ ทางการบริหารมีคุณภาพที่ดีขึ้น การบริหารแบบมีส่วนร่วมสามารถเพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจทางด้านการบริหารให้ดีขึ้นได้ การรวมความรู้และความสามารถของบุคคลหลายคนเข้าด้วยกันในการที่จะแก้ปัญหาจะนำไปสู่การตัดสินใจที่ดีกว่าการตัดสินใจของผู้บริหารที่ขังตัวเองอยู่ในสำนักงานเพียงคนเดียว

๗) การติดต่อสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนดีขึ้น การมีส่วนร่วมบังคับให้มีการติดต่อสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบน องค์กรหลายแห่งพบว่าการขาดการติดต่อสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งขององค์กร การติดต่อสื่อสารส่วนใหญ่ในองค์กรจึงเป็นการสื่อสารเบื้องบนสู่ เบื้องล่าง การมีส่วนร่วมช่วยให้องค์กรมีสิ่งย้อนกลับจากพนักงานได้เป็นอย่างดี^{๓๔}

^{๓๔} สมยศ นาวิการ, การบริหารแบบมีส่วนร่วม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, ๒๕๒๕), หน้า ๒๕-๒๖.

ปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมในสังคมย่อมมีปัญหาและอุปสรรคทุกด้านของการบริหารงานและการมีส่วนร่วมของประชาชนดังนั้นนักวิชาการจึงได้แสดงทัศนะของปัญหาและการมีอุปสรรคดังนี้

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง กล่าวไว้ว่าเจ้าหน้าที่และระบบราชการเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ๒ ด้าน

๑) ปัญหาเกี่ยวกับชาวชนบทเองถึงความเป็นปัจเจกบุคคล นอกจากนั้นยังอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์หรือพึ่งพามุคตลภายนอกจนเกินไป ดูฐานะของตนเอง เลือกผู้นำที่สามารถอุปถัมภ์ตนเองได้

๒) ปัญหาเกี่ยวกับตัวของเจ้าหน้าที่และระบบราชการปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนมีลักษณะ

(๑) นโยบายในระบบราชการมักจะมาจากเบื้องบน (Top-Down Policy)

(๒) การจัดสรรงบประมาณทำมาจากส่วนกลาง คำนึงถึงกิจกรรมที่ส่วนกลางกำหนด

(๓) ระบบราชการที่เจ้าหน้าที่ระดับต่างๆ ขาดการประสานงาน และรับปฏิบัติเฉพาะนโยบายหลักของหน่วยงาน

(๔) มีความสัมพันธ์แบบผู้ใหญ่น้อย มักเชื่อว่าตัวเองมีฐานะสูงกว่าชาวชน

(๕) เจ้าหน้าที่ราชการชอบทำงานสำนักงาน

(๖) ระบบราชการใช้ระบบให้คุณให้โทษทำตัวให้พอใจแก่ผู้บังคับบัญชามิได้ปฏิบัติงานเพื่อชาวชนบทอย่างแท้จริง^๕

๒.๔ ทฤษฎีการบริหาร

การบริหารเป็นการดำเนินการที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ เข้ามาดำเนินงาน จัดทำเพื่อให้สิ่งนั้นได้บรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ทฤษฎีการบริหารที่สำคัญๆ ได้แก่

ทฤษฎี ๔ M's ประกอบด้วย

๑. บุคลากร (Man)

๒. เงิน (Money)

๓. วัสดุอุปกรณ์ (Materials)

๔. การจัดการ (Management)

^๕เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, การบริหารพัฒนาชนบท การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๖), หน้า ๕๖.

ทฤษฎี POSDCORB

โดยทั่วไปในการบริหารถือว่า ทฤษฎีการบริหารเป็นปัจจัยสำคัญที่จะเป็นเหตุให้ บริการ นั้นประสบความสำเร็จหรือไม่อย่างไร ในการปฏิบัติหรือการดำเนินการอะไร จะต้องวางแผนก่อน การปฏิบัติ ขณะปฏิบัติ และหลังจากการปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย

๑. การวางแผน (Planning) หมายถึง การจัดวางโครงการและแผนปฏิบัติรวมทั้งวิธีปฏิบัติงาน ไว้ล่วงหน้าเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

๒. การจัดการองค์การ (Organizing) หมายถึง การกำหนดโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ส่วนบุคคล และการจัดสายงาน เพื่อให้ปฏิบัติงานเป็นไปได้ตามวัตถุประสงค์

๓. การจัดบุคลากรหรือการจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) หมายถึงการบริหารงานด้านบุคลากร อันได้แก่การจัดอัตรากำลัง การสรรหาและหารพัฒนาบุคลากรและการเสริมสร้างบรรยากาศที่ดี

๔. การอำนวยการ (Directing) หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมบังคับบัญชาและการ ควบคุมดูแลปฏิบัติงานในฐานะที่ผู้บริหารเป็นหัวหน้าหน่วยงาน

๕. การประสานงาน (Co-ordinating) หมายถึง การสานกิจการต่าง ๆ ของหน่วยงานเพื่อให้เกิด มีการร่วมมือประสานงานที่ดี และดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางเดียวกัน

๖. การรายงาน (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานเพื่อให้ผู้ บริการและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหว และความคืบหน้าของกิจการอย่างสม่ำเสมอ

๗. การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การจัดทำงบประมาณการจัดทำบัญชี การใช้จ่ายเงิน และการควบคุมตรวจสอบทางการเงินและทรัพย์สิน^๖

๒.๕ แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหาร

ความหมายและขอบข่ายการบริหาร

คำว่า “การบริหาร” ใช้คำภาษาอังกฤษว่า “Administration” และนอกจากนั้นยังมีอีกคำหนึ่ง ที่ใช้แทนกันได้คือคำว่า “Management” ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายเหมือนกัน แต่ทางวิชาการจะ เลือกใช้คำว่า “Administration” ก็เพราะเหตุผล ๒ ประการ คือ เหตุผลประการแรก เมื่อไม่ต้องการ ใช้คำที่มีความหมายหนักในทางการจัดการธุรกิจเอกชนและเหตุผลประการที่สอง เมื่อไม่ต้องการ ใช้ คำที่จะให้เกิดความสับสน เพราะคำว่า “การจัดการ” (Manager) ซึ่งมีความหมายแคบ จำกัดลงไปว่า

^๖ วิจิตร ศรีสะอ้านและคนอื่นๆ, เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารงานบุคคลหน่วยที่ ๑-๗, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๒๘), หน้า ๕-๖.

เป็นผู้บริหารองค์การแห่งใดแห่งหนึ่ง หรือ หน่วยงานหน่วยใดหน่วยหนึ่งเท่านั้น ดังนั้น เมื่อพูดถึง การบริหารโดยทั่วไป หรือ การบริหารราชการ จึงนิยมใช้คำว่า “Administration”^{๓๓}

Gulick and Urwick ได้เสนอขอบข่ายของการบริหารได้ ๗ ขั้นตอน หรือที่เรียกกันว่า “POSDCORB” ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนพื้นฐานของการศึกษาการบริหารขบวนการทั้ง ๗ ขั้นตอน ประกอบด้วย

๑. P = Planning การวางแผน หมายถึง การเตรียมการล่วงหน้าก่อนลงมือปฏิบัติจริงๆ

๒. O = Organizing การจัดองค์กร หมายถึง การวางโครงสร้างการทำงานภายในองค์กร เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

๓. S = Staffing การจัดบุคคลเข้าทำงาน หมายถึง การจัดบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม กับตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบในตำแหน่ง การกิจเกี่ยวกับบุคลากรทั้งหมดในเรื่องเกี่ยวกับการ จัดสรรการฝึกอบรมตลอดจนการสร้างสภาพแวดล้อมของการทำงานที่ดี

๔. D = Directing การอำนวยการ หมายถึง เป็นกิจกรรมที่เป็นภาระหน้าที่สำคัญของผู้บริหารที่ จะต้องทำการตัดสินใจสั่ง การออกคำสั่ง และควบคุมการทำงาน

๕. CO = Coordinating การประสานงาน หมายถึง ภาระหน้าที่ในการเชื่อมโยงส่วนต่างๆ ของงานเข้าด้วยกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ พยายามสร้างระบบติดต่อการสื่อสารการสร้างกลุ่ม ทำงาน

๖. R = Report การรายงานผลการปฏิบัติงาน หมายถึง การรายงานถึงสภาพการปฏิบัติงาน ให้ผู้บังคับบัญชารับทราบเป็นการแสดงถึงข้อเท็จจริงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตลอด การชี้แจงและระดมความคิดเห็นผลการปฏิบัติของหน่วยงาน

๗. B = Budgeting การงบประมาณ หมายถึง เป็นการศึกษาถึงการใช้จ่ายเงินในการบริหารงาน ซึ่งมีขั้นตอนตั้งแต่ การจัดเตรียม การอนุมัติ และการบริหารงบประมาณรวมตลอดถึงการวางแผน การคลัง การทำบัญชี และการควบคุม เพื่อให้มีการใช้จ่ายตรงตามการบริหารที่กำหนดไว้^{๓๔}

^{๓๓} สมพงษ์ เกษมสิน, การบริหารงานบุคคลแบบใหม่, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๕), หน้า ๓๐๒.

^{๓๔} Gulick and Urwick, “สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กองวิชาการ และแผนงาน กรมการปกครอง : ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๓๕), หน้า๗.

Henri Fayol เป็นนักทฤษฎีการบริหารคนแรกที่ทำให้ความสนใจศึกษาการจัดการองค์การและการบริหาร (Principles of Organization and Management) โดยเห็นว่า การบริหารงานจะประกอบด้วย ส่วนสำคัญๆ ๕ ประการ คือ

๑. การวางแผน (Planning)
๒. การจัดองค์การ (Organizing)
๓. การอำนวยการ (Directing)
๔. การประสานงาน (Coordinating)
๕. การควบคุมงาน (Controlling)

นอกจากนั้น Fayol ยังได้พิจารณาต่อถึงหลักการบริหารอีกว่าควรประกอบด้วย หลักเกณฑ์ต่างๆ ๑๔ ประการ ดังนี้

๑. หลักการแบ่งงาน(Division of Work) ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Management)
๒. การกำหนดอำนาจหน้าที่ (Authority) และความรับผิดชอบ(Responsibility)
๓. เอกภาพในการบังคับบัญชา(Unity of Command) คือ ภายใน โครงสร้างองค์การหนึ่งจะประกอบด้วยหน่วยงาน ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ควรมีผู้บังคับบัญชาคนเดียวเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาและข้อขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้ในการปฏิบัติตามคำสั่ง
๔. เอกภาพในการอำนวยการ (Unity of Direction) หมายถึง เอกภาพของทิศทางในการปฏิบัติงานที่มีวัตถุประสงค์ในการทำงานร่วมกัน มีผู้บังคับบัญชารายงานคนเดียว มีแผนปฏิบัติงานที่สอดคล้องกัน
๕. หลักการรวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลาง (Centralization of Authority) เพื่อให้สอดคล้องกับหลักเอกภาพในการบังคับบัญชา และเอกภาพในการอำนวยการ
๖. หลักการบังคับบัญชาที่ต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ (Scalar Chain) คือ อำนาจบังคับบัญชาจะลดหลั่นลงมาเป็นระดับตามสายการบังคับบัญชาจากระดับสูงลงมาระดับล่าง
๗. องค์การจะต้องมีวินัย (Discipline) เพื่อเป็นกฎข้อบังคับในการปกครองและควบคุมพฤติกรรมของคนในองค์กร
๘. องค์การจะต้องมีระเบียบ(Order) เป็นหลักในการปฏิบัติงาน
๙. ผู้ปฏิบัติงานต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว
๑๐. ผลประโยชน์ตอบแทนในรูปแบบของเงินเดือนควรได้สัดส่วนกับผลการปฏิบัติงานที่กระทำให้เกิดความพอใจทั้งสองฝ่าย คือองค์การและผู้ปฏิบัติ
๑๑. องค์การจะต้องมีความยุติธรรมและเสมอภาค

๑๒. องค์การจะต้องสร้างความมั่นคงในชีวิตการทำงาน (Security of Tenure) ให้กับผู้ปฏิบัติงาน

๑๓. องค์การจะต้องสนับสนุนความคิดริเริ่มของบุคคล

๑๔. ผู้ปฏิบัติงานควรผู้ปฏิบัติงานร่วมกันในลักษณะเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันคือมีความจงรักภักดี มีความจริงใจ และสุจริตใจต่อกัน เพื่อเป็นระบอบขององค์กรโดยส่วนรวม^{๓๕}

สมพงษ์ เกษมสิน ได้สรุปว่า การบริหาร (Administration) โดยทั่วไปมักใช้ในการบริหารราชการ ส่วนการจัดการ (Management) มักใช้ในการบริหารธุรกิจซึ่งสามารถใช้แทนกันได้ และการบริหารมีลักษณะเด่นเป็นสากลหลายประการ คือ

๑. การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์
๒. การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบสำคัญ
๓. การบริหารจะต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นพื้นฐาน
๔. การบริหารมีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการ
๕. การบริหารเป็นการดำเนินการร่วมกันของกลุ่มบุคคล
๖. การบริหารอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคคล
๗. การบริหารลักษณะเป็นการร่วมมือร่วมใจของบุคคล
๘. การบริหารมีลักษณะการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
๙. การบริหารไม่มีตัวตนแต่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์^{๓๖}

อมร รักษาสัตย์ ได้กล่าวไว้ในบทความ เรื่อง การพัฒนาการบริหารกับแผนพัฒนาประเทศ ว่า“ทางราชการจำเป็นจะต้องมีการพัฒนาการบริหารอย่างรีบด่วนเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ปัจจัยทางด้านกำลังคน เงิน และวัสดุอย่างสุรุ่ยสุร่ายไม่ได้ โดยเหตุนี้จึงสมควรเสนอแนะสนับสนุนให้ทางราชการพยายามพัฒนาการบริหารให้มีประสิทธิภาพประหยัดและได้ผลงานมากขึ้นควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้วย”^{๓๗}

^{๓๕}Henri Fayol, “สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กองวิชาการและแผนงานกรมการปกครอง : ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น), ๒๕๓๕, หน้า๑๒.

^{๓๖}สมพงษ์ เกษมสิน, การบริหาร, อ่างแก้ว, หน้า ๓๐๓.

^{๓๗}อมร รักษาสัตย์, “บทบาทจากผู้บังคับบัญชาในการส่งเสริมประสิทธิภาพของข้าราชการ”, วารสารรัฐประศาสนศาสตร์, ฉบับพิเศษ (เมษายน ๒๕๒๒) : ๓๐๕.

คุณลักษณะของการบริหารราชการที่ดี

คุณลักษณะของการบริหารราชการที่ดี (Good Governance) หรือ “ธรรมรัฐ” ที่เป็นสากลนั้นมีดังต่อไปนี้

๑. การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) คือ เป็นการบริหารราชการที่ประชาชนมีโอกาสและมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน (Equity) ไม่ว่าจะเป็นโอกาสในการเข้าร่วมในทางตรงหรือทางอ้อม โดยผ่านกลุ่มผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนโดยชอบธรรม การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเสรีนี้ รวมถึงการให้เสรีภาพแก่สื่อมวลชนและประชาชนในการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ คุณลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่ประชาชน จะมีส่วนร่วมก็คือ การมีรูปแบบการปกครองและการบริหารงานที่กระจายอำนาจ (Decentralization)

๒. การมีความสุจริตและโปร่งใส (Honesty and Transparency) คือ เป็นการบริหารราชการที่มีความสุจริตและโปร่งใสซึ่งรวมถึงการมีระเบียบและการดำเนินงานที่เปิดเผยมุ่งตรงไปตรงมา ประชาชนสามารถเข้าถึงและได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างเสรี เป็นธรรม ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึงการที่ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานกำกับดูแลและประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบและติดตามผลได้

๓. การมีพันธะความรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) คือ การบริหารราชการที่มีความรับผิดชอบในภาระหน้าที่และบทบาทที่มีต่อสาธารณชน โดยมีการจัดองค์การหรือกำหนดกฎเกณฑ์ที่เน้นการดำเนินงานเพื่อสนองตอบความต้องการของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมอย่างเป็นธรรมตามปกติ การที่จะมีพันธะความรับผิดชอบต่อสังคมเช่นนี้ องค์กร หน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องต้องพร้อมและสามารถที่จะถูกตรวจสอบและวัดผลการดำเนินงานทั้งในเชิงปริมาณ คุณภาพ ประสิทธิภาพ และการใช้ทรัพยากรสาธารณะ

๔. การมีกลไกการเมืองที่ชอบธรรม (Political Legitimacy) คือ เป็นการบริหารราชการที่มีองค์ประกอบของผู้ที่เป็นรัฐบาลหรือผู้ที่เข้าร่วมบริหารประเทศที่มีความชอบธรรม เป็นที่ยอมรับของคนในสังคมโดยรวม ไม่ว่าจะโดยการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง แต่จะต้องเป็นรัฐบาลที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนว่า มีความสุจริต มีความเที่ยงธรรม และมีความสามารถที่จะบริหารประเทศได้

๕. การมีกฎหมายที่ยุติธรรมและชัดเจน (Fair Legal Framework and Predictability) คือ เป็นการบริหารราชการที่มีกรอบของกฎหมายที่ยุติธรรมและเป็นธรรมสำหรับกลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งกฎหมายที่มีการบังคับใช้ และสามารถบังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นกฎหมายที่ชัดเจนซึ่งคนในสังคมทุกส่วนเข้าใจ สามารถที่จะคาดหวังและรู้ว่าจะเกิดผลอย่างไรหรือไม่ เมื่อดำเนินการตามกฎหมายของสังคม สิ่งเหล่านี้เป็นการประกันความมั่นคง ทรัพย์สิน และความเชื่อมั่นของประชาชน

๖. การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) คือ เป็นการบริหารที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดกระบวนการทำงาน การจัดองค์การ การจัดสรรบุคคล และมีการใช้ทรัพยากรสาธารณะอย่างคุ้มค่าและเหมาะสม มีการดำเนินการและการให้บริการประชาชนที่ให้ผลลัพธ์เป็นที่น่าพอใจและกระตุ้นการพัฒนาของสังคมทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ^๒

ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการบริหาร

ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการบริหาร มักจะมีคนเข้าใจผิดคิดว่าเป็นปัญหาเดียวกัน แต่ที่จริงนั้นเป็นคนละเรื่อง กล่าวคือ ปัญหาบางประการมีส่วนทำให้เกิดปัญหาต่อการพัฒนาการบริหารได้

สุเทพ เชาวลิต ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการบริหารไว้ดังนี้

๑. ภาวะที่ไม่มีผู้สมัครใจร้องเรียนหรือแถลงเกี่ยวกับของเสียทางการบริหาร
๒. ภาวะการขาดตัวผู้วางโครงการพัฒนาการบริหารที่มีสมรรถภาพ ตลอดจนขาดการติดต่อข่าวสาร และข้อมูลที่จำเป็น
๓. การพัฒนาขาดเสถียรสนับสนุน เนื่องจากขาดกลุ่มคนหัวแข็ง และเต็มใจเข้ามารับบทบาทในการพัฒนาการบริหาร

๔. ภาวะขาดแคลนความสนใจในการปรับปรุงคุณภาพของการบริหารอย่างจริงจัง นอกจากอุปสรรคทั้ง ๔ ประการ และยังมีอุปสรรคอื่นๆที่พอจะแยกพิจารณาได้ ๓ ประการ คือ

๔.๑ อุปสรรคทางสังคม ได้แก่

๑) ข้อจำกัดทางกายภาพ หมายถึง ข้อบกพร่องของโครงสร้างทางการบริหาร เช่น การรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลางมากเกินไป ไม่มีการแบ่งงานไว้อย่างชัดเจน มีการทำงานที่ซับซ้อนมีการสร้างอาณาจักรขึ้นในหน่วยงานต่างๆ ทำให้การประสานงานไม่ได้ผลขาดการติดตามและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ

๒) ข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์ สภาพทางภูมิศาสตร์ที่ทุรกันดารห่างไกลการคมนาคมไม่สะดวก ทำให้เกิดการยากลำบากในการติดต่อประสานงาน การควบคุมและการติดตามงานเป็นไปได้ยาก

๓) พฤติกรรมบางอย่างของคนในสังคมตลอดจนค่านิยมของสังคมบางประการซึ่งไม่เสริมให้ยอมรับค่านิยมใหม่ๆ และขาดความกระตือรือร้นในการพัฒนาบริหาร

^๒วรงค์ จันทรร, “การพัฒนาระบบราชการไทย”, คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ สำนักงานกฤษฎีกา, (กรุงเทพมหานคร : สหภาพสื่อและการพิมพ์, ๒๕๔๐), หน้า ๓๐.

๔) การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงเป็นธรรมชาติของมนุษย์ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งนี้ เพราะ

(๑) นิสัยมนุษย์ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลงมนุษย์ต้องใช้เวลาปรับตัว
(๒) ไม่มีใครต้องการ ได้ชื่อว่า เป็นแกะดำเมื่อคนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย หรือไม่ยอมเปลี่ยนแปลง

(๓) ไม่แน่ใจว่า เมื่อเปลี่ยนแปลงแล้วจะเกิดผลดีมากกว่าเก่าหรือไม่
(๔) การเปลี่ยนแปลงนั้นย่อมทำให้ฝ่ายหนึ่งได้รับผลประโยชน์หรือเสียผลประโยชน์ก็จะไม่พอใจก็จะต่อต้าน

๔.๒ อุปสรรคด้านเศรษฐกิจ

๑) ข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรอันได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ยังไม่เพียงพอและยังไม่ทันสมัย ปัจจัยบางอย่างก็มีการใช้อย่างเต็มที่

๒) ข้อจำกัดทางด้านงบประมาณการเงิน นับเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาการบริหาร เพราะถ้าไม่มีเงินแล้วการจะจัดหาซื้อวัสดุอุปกรณ์ใหม่ๆ มาใช้หรือจัดวัสดุมาใช้ให้เพียงพอเป็นได้ยาก

๔.๓ อุปสรรคทางการเมือง

เป็นที่ยอมรับกันทั่วว่าการเมืองและการบริหารมีความเกี่ยวพันอย่างแยกแยะไม่ออก โดยเฉพาะในแง่ของการปฏิบัติงาน เนื่องจากฝ่ายการเมืองเป็นฝ่ายกำหนดนโยบาย และฝ่ายบริหารเป็นฝ่ายนำนโยบายปฏิบัติกร กำหนดนโยบายของฝ่ายการเมืองต้องอาศัยข้อมูลจากฝ่ายบริหารและในทางที่จริงแล้วที่ฝ่ายการเมืองเข้าก้าวภายในกิจกรรมของฝ่ายบริหาร

นโยบายของรัฐ(ฝ่ายการเมือง) ถ้าไม่สนับสนุนให้มีการพัฒนาการบริหารอย่างจริงจัง การพัฒนาที่ไม่อาจดำเนินการตามที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้เพราะปัจจัยอันสำคัญอันหนึ่งที่จะช่วยให้การพัฒนาการบริหารได้ผลก็คือ เงิน ซึ่งฝ่ายที่มีอำนาจในการจัดสรรให้อุปสรรคปัญหาต่างๆ ดังกล่าวนี้อาจก่อให้เกิดปัญหาในการพัฒนาบริหารทั้งสิ้น ซึ่งเป็นเหตุให้การพัฒนาการบริหารไม่สามารถดำเนินการไปได้ดีเท่าที่ควร ดังนั้น จึงสามารถพิจารณา การพัฒนาการบริหารอย่างสั้นๆว่าเป็นกระบวนการเสริมสร้าง หรือเพิ่มสมรรถนะในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางการบริหารต่างๆ และแก้ปัญหาขององค์กร เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และประหยัดเป็นสำคัญ^๓

^๓สุเทพ เชาวลิต, “การบริหารการพัฒนาเมืองพัทยา:รูปแบบที่ควรเน้น” ,วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต การบริหารการพัฒนา, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์), ๒๕๓๘, หน้า ๒๕.

จากแนวคิดทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางการบริหารที่กล่าวมาทั้งหมด ซึ่งให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้มีโครงสร้าง วิธีการดำเนินการต่างๆ ให้ถูกต้องเหมาะสมอยู่เสมอ แต่การที่องค์กรจะใช้วิธีการใดในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงองค์กรนั้น ขึ้นอยู่กับสภาพความเป็นจริงทั้งองค์ประกอบภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรนั้นๆ อยู่นะ

ดังนั้น อาจสรุปได้ว่าการบริหารก็คือ การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยอาศัยทรัพยากรการบริหารหรือปัจจัยพื้นฐาน (Administrative resources) ที่ใช้ในการบริหารคือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และวิธีการจัดการ (Method of Management) หรือที่เรียกสั้นๆว่า 4M การที่จัดว่าปัจจัยทั้งสี่เป็นปัจจัยพื้นฐานในการบริหารก็เพราะว่า ในการบริหารเกือบทุกประเภทจำเป็นต้องอาศัย คน เงิน วัสดุสิ่งของ และวิธีการจัดการ เป็นองค์ประกอบสำคัญ ไม่ว่าจะบริหารนั้นจะเป็นราชการหรือการบริหารธุรกิจก็ตาม

๒.๖ ระเบียบการปฏิบัติการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น

สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท หรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยในวรรคสองอาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในประกาศนั้นให้ระบุชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย

การ เปลี่ยนแปลงเกณฑ์รายได้เฉลี่ยของสภาตำบลตามวรรคหนึ่ง ให้ทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สภาตำบลที่จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา ๔๐ ให้พ้นจากสภาพแห่งสภาตำบลนับตั้งแต่วันที่ได้ประกาศจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นต้นไป

สภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเขตติดต่อกันภายในอำเภอเดียวกัน ได้ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น โดยให้นำมาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๑ มาบังคับโดยอนุโลม

สภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเขตติดต่อกันภายในอำเภอเดียวกัน ได้ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้กำหนดเขตใหม่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไว้ในประกาศกระทรวงมหาดไทยด้วย

ให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการประกาศยุบสภาตำบลทั้งหมดและองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกันภายในอำเภอเดียวกันภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มิเหตุผลดังกล่าว

การรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นใดตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น

การสำรวจเจตนารมณ์ของประชาชนตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

องค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนประชากรไม่ถึงสองพันคนแต่มีสภาพพื้นที่เป็นเกาะหรือสถานภาพทางภูมิศาสตร์ไม่สามารถติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่จะไปรวมได้โดยสะดวก กระทรวงมหาดไทยจะไม่ดำเนินการตามวรรคหนึ่งกับองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นก็ไว้

ให้นำมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ วรรคสองและวรรคสาม มาบังคับการยุบและรวมตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

สภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลอาจแยกพื้นที่บางส่วนไปรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น หรือรับรองพื้นที่บางส่วนของสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นมารวมด้วยได้โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้กำหนดเขตใหม่ของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไว้ในประกาศกระทรวงมหาดไทยด้วย

การสำรวจเจตนารมณ์เกี่ยวกับการรวม ยุบรวม รับรวม และแยกพื้นที่ในเขตสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นตามวรรคหนึ่งให้ เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

การโอนงบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิเรียกร้อง หนี้ เจ้าหน้าที่ของสภาตำบล หรือพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้สภาตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นผู้โอนและผู้รับโอนตกลงกัน ในกรณีที่ตกลงกันไม่ได้ให้เป็นไปตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนด

ในกรณีที่ดำเนินการตามมาตรา ๔๑ ทวิ มาตรา ๔๑ ตริ มาตรา ๔๑ จัตวา หรือมาตรา ๔๑ เบญจ และเป็นเหตุให้เพิ่มจำนวนสมาชิกสภาของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ให้ดำเนินการเลือกตั้งเพื่อให้สมาชิกครบตามจำนวนตามที่กฎหมายกำหนด และให้ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งอยู่ในวาระตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของสมาชิกคนอื่นในหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นนั้นเว้นแต่

วาระการดำรงตำแหน่งที่เหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันให้สมาชิกของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นนั้นประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่

ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการเทศบาล อาจจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นเป็นเทศบาลได้โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย

องค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดตั้งเป็นเทศบาลตามวรรคหนึ่ง ให้พ้นจากสภาพองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งให้สมาชิกภาพของสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งนับตั้งแต่ที่กระทรวงมหาดไทยจัดตั้งขึ้นเป็นเทศบาล

บรรดาขบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิเรียกร้อง นี้ พนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่ง ให้โอนไปเป็นของเทศบาลที่จัดตั้งขึ้นนั้น

บรรดาข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ใช้บังคับในเรื่องใดก่อนแล้วให้ยังคงใช้บังคับต่อไปเป็นการชั่วคราว จนกว่าจะมีการตราเทศบัญญัติในเรื่องนั้นขึ้นใหม่

องค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นข้าราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล“

๒.๗ การกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างคราม

๒.๗.๑ อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างคราม

องค์การบริหารส่วนตำบลอย่างครามมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลในทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- ๑) จัดให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบก
- ๒) รักษาความสะอาดของถนนทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- ๓) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- ๔) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- ๕) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- ๖) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

“ทองอาน พาไทสง, ประมวลกฎหมายและระเบียบการปฏิบัติงานของท้องถิ่น, กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วน จำกัด วี.เจ. พรินติ้ง, ๒๕๔๕), หน้า ๑๘๓-๑๘๕.

- ๗) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ๘) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- ๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือ

บุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

นอกจากนี้ ภายใต้กฎหมายบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

๑. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและภาคการเกษตร
๒. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
๓. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
๔. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ
๕. ให้มีและส่งเสริมการประกอบอาชีพราษฎร
๖. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
๗. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
๘. การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน
๙. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
๑๐. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
๑๑. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
๑๒. การท่องเที่ยว
๑๓. การผังเมือง

องค์การบริหารส่วนตำบล ยังมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริหารสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตนเอง ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังต่อไปนี้

๑. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตนเอง
๒. การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
๓. การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
๔. การสาธารณูปโภคและการก่อสร้างอื่น ๆ
๕. การสาธารณูปการ
๖. การส่งเสริมการฝึกและการประกอบอาชีพ
๗. การพาณิชย์และการส่งเสริมการลงทุน
๘. การส่งเสริมการท่องเที่ยว

๕. การจัดการศึกษา

๑๐. การสังคมสงเคราะห์ การพัฒนาคุณภาพสตรี เด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
 ๑๑. การบำรุงรักษา จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
 ๑๒. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด และการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
 ๑๓. การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
 ๑๔. การส่งเสริมกีฬา
 ๑๕. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
 ๑๖. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
 ๑๗. การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
 ๑๘. การกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
 ๑๙. การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
 ๒๐. การจัดให้มีและควบคุมสุสาน ฼าปนสถาน
 ๒๑. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
 ๒๒. การจัดให้มีและควบคุมฆ่าสัตว์
 ๒๓. การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพและสาธารณสถานอื่นๆ
 ๒๔. การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 ๒๕. การผังเมือง
 ๒๖. การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
 ๒๗. การดูแลรักษาที่สาธารณะ
 ๒๘. การควบคุมอาคาร
 ๒๙. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
 ๓๐. การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุน การป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
 ๓๑. กิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด
- องค์การบริหารส่วนตำบลอาจออกข้อบังคับตำบลเพื่อใช้บังคับได้เท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมายหรืออำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในกรณีนี้จะกำหนดค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บและกำหนดโทษ ปรับผู้ฝ่าฝืนด้วยก็ได้ แต่มิให้กำหนดโทษปรับเกิน ๕๐๐ บาท

เพื่อประโยชน์แก่กิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลอาจขอให้ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการชั่วคราวได้ โดยไม่ขาดจากต้นสังกัดเดิม ทั้งนี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจอนุญาตได้ตามความจำเป็น และในกรณีที่เป็นข้าราชการซึ่งไม่อยู่ในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดให้กระทรวงมหาดไทยทำความตกลงกับหน่วยงานต้นสังกัดก่อนแต่งตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบล อาจทำกิจการนอกเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หรือร่วมกับสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อกระทำการกิจการรวมได้ ทั้งนี้ เมื่อได้รับความยินยอมจากสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และกิจการนั้น เป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน

การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากจะได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงแล้ว ยังมีกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะราชการส่วนท้องถิ่น

๑. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕
๒. พระราชบัญญัติโรคพิษสุนัขบ้า พ.ศ. ๒๕๓๕
๓. พระราชบัญญัติควบคุมอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒
๔. พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐
๕. พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. ๒๕๐๘
๖. พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. ๒๔๗๕

๒.๗.๒ หลักการดำเนินงานกิจกรรมโครงการการพัฒนาใน อบต.

เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบล มีการดำเนินงานกิจกรรม หรือ โครงการพัฒนาใน อบต. จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ๑) ต้องฟังความต้องการของประชาชนของทุกกลุ่มเป้าหมาย
- ๒) ต้องจัดทำแผนพัฒนาตำบล โดยใช้ข้อมูล จปฐ. และ กชช. ๒ ค. ในการจัดทำแผน
- ๓) ต้องจัดทำข้อบังคับตำบล ข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี รายจ่ายเพิ่มเติม
- ๔) ต้องดำเนินงานตาม โครงการและกิจกรรม ในท้องถิ่นด้วยตนเอง
- ๕) ต้องบริหารงานกิจการของ อบต. ให้เป็นไปตามแผนพัฒนาตำบลและข้อบังคับ

๖) ต้องประสานแผนงานโครงการและงบประมาณกับหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและเอกชนที่เข้าไปสนับสนุนกิจกรรมของท้องถิ่น^{๔๔}

๒.๗.๓ การวางแผนพัฒนาของ อบต.

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นรูปแบบใหม่ ซึ่งจะต้องบริหารงานโครงการและงบประมาณของตนเอง พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้กำหนดให้คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาตำบล ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ การผังเมืองและปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดการใช้งบประมาณของแต่ละ องค์การบริหารส่วนตำบลให้สอดคล้องกับงบประมาณที่มีอยู่ แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลมี 2 ลักษณะ คือ

๑) แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ๕ ปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีลักษณะเป็นการกำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของอำเภอ โดยมีระยะเวลาห้าปี เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๒) แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลประจำปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีลักษณะเป็นแนวทางและรายการประสานแผนงานและโครงการของจังหวัด อำเภอ ตำบล และการดำเนินงานของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งได้จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปีเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมใช้แก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่น

๒.๗.๔ การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขต อบต.

ประชาชนในเขต อบต. สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ อบต. ได้ดังนี้

- ๑) สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา อบต.
- ๒) เลือกตั้งสมาชิกสภา อบต.
- ๓) ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติ หรือคำแนะนำโดยชอบของ อบต.
- ๔) เสียภาษีให้ อบต. ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับกำหนด

^{๔๔}โกวิท พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : วิทยุ, ๒๕๔๑), หน้า ๒๑-๒๕.

๕) เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการซื้อ การจ้าง โดยวิธีสอบราคา ประกวดราคา และวิธีพิเศษของ อบต. อย่างน้อยคณะละ 2 คน

๖) ร้องขอให้ออกข้อบังคับตำบล โดยราษฎรไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งใน อบต. นั้น

๒.๗.๕ การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ อบต.

อบต. สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรซึ่งทำได้โดย

๑) พัฒนาระบบการจัดเก็บภาษีรายได้

๒) จัดให้มีการประสานแผนงานและงบประมาณระหว่าง อบต. กับหน่วยงานราชการ องค์กรพัฒนาเอกชน สมาคม สโมสร มูลนิธิ และท้องถิ่นรูปแบบอื่น ๆ

๓) ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกองทุนพัฒนา อบต. ในระดับจังหวัด และแสวงหาแหล่งทุนภายนอกมาสนับสนุน

๔) ประสานบริษัทเอกชนร่วมลงทุนเชิงพาณิชย์กับ อบต. หรือสนับสนุนให้กลุ่มธุรกิจชุมชน

๕) จัดตั้งศูนย์รวมประมวลกฎหมาย และระเบียบ คำสั่ง ของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ อบต. และสามารถให้คำปรึกษาและค้นคว้าได้

๖) ยกกระดับความรู้ ความสามารถ ประสิทธิภาพ ของสมาชิกสภา กรรมการบริหารและพนักงานใน อบต.

๗) จัดให้มีเรื่องข่าว อบต. ในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด

๘) ส่งเสริมสมาชิกกลุ่ม องค์กรชุมชน ให้มีความรู้เกี่ยวกับ อบต.

๙) บรรลุความรู้เรื่อง อบต. ในทุกหลักสูตรของสถาบันการศึกษาในระดับท้องถิ่น การฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ในชุมชน และการศึกษาออกโรงเรียน

๑๐) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขต อบต. อย่างจริงจัง

๑๑) ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและประชาคมในเขต อบต.^{๔๖}

๒.๘ หลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการปกครองของประชาชน

ในการบริหารราชการการปกครองนั้นผู้บริหารจำเป็นจะต้องมีคุณธรรมจริยธรรมหลักธรรม คำสั่งสอนในพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติดังนี้คือ

^{๔๖} กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง, กฎหมายระเบียบและข้อบังคับ อบต, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสาธาวิทยาคินแดน, ๒๕๔๓), หน้า ๔๓-๕๑.

หลักธรรมสำหรับผู้บริหาร คนมีศีลธรรมหรือมนุษย์มีศีลธรรม ที่เรียกได้ว่าเป็นอารยชนมีธรรม คือ คุณสมบัติ ดังนี้

๒.๘.๑ มีสุจริตทั้งสาม คือมีความประพฤติดีประพฤติชอบ ๓ ประการ

- ๑) กายสุจริต ความสุจริตทางกาย ทำสิ่งที่ต้องถูกต้อง ประพฤติด้วยกาย
- ๒) วาจาสุจริต ความสุจริตทางวาจา พูดสิ่งที่ต้องถูกต้อง ประพฤติชอบด้วยวาจา
- ๓) มโนสุจริต ความสุจริตทางใจ คิดสิ่งที่ต้องถูกต้อง ประพฤติชอบด้วยใจ

๒.๘.๒ ประพฤติตามอารยธรรม โดยปฏิบัติถูกต้องตามแห่งกุศลกรรม ๑๐ ประการ คือ
ทางกาย ๓

๑) ละเว้นการฆ่า การสังหาร การบีบบังคับเบียดเบียน มีความเมตตากรุณา ช่วยเหลือ
เกื้อกูลสงเคราะห์กัน

๒) ละเว้นการแย่งชิงลักขโมย การเอารัคเอาเปรียบ เคารพในทรัพย์สินของกันและกัน

๓) ละเว้นการประพฤติดีคิดล่วงละเมิดในของรักของหวงเหวนของผู้อื่น ไม่ข่มเหง
จิตใจ ทำลายลบหลู่เกียรติและวงศ์ตระกูล

ทางวาจา ๔

๔) ละเว้นการพูดเท็จ โกหกหลอกลวง กล่าวแต่คำสัตย์ ไม่จงใจพูดให้ผิดจากความจริง
เพราะเห็นแก่ประโยชน์ใดๆ

๕) ละเว้นการพูดส่อเสียด บุย สร้างความแตกแยก พูดแต่คำที่สมานและส่งเสริม
สามัคคี

๖) ละเว้นการพูดคำหยาบ สกรกเสียดหา พูดแต่คำสุภาพ นุ่มนวลชวนฟัง

๗) ละเว้นการพูดเหลวไหลเพื่อเจ้อ พูดแต่ความจริง มีเหตุผล มีสาระประโยชน์
ถูกกาลเทศะ

ทางใจ

๘) ไม่ละโมภ ไม่เพ็งเล็งคิดหาทางเอาแต่จะได้อ คิดให้ คิดเสียสละ ทำใจให้เผื่อแผ่
กว้างขวาง

๙) ไม่คิดร้ายมุ่งเบียดเบียนหรือเพ็งเล็งในแง่ที่จะทำลาย ตั้งความปรารถนาดี แม้ไม่ตรี
มุ่งให้เกิดประโยชน์สุขแก่กัน

๑๐) มีความเห็นถูกต้อง เป็นสัมมาทิฐิ เข้าใจในหลักกรรมว่า ทำดีมีผลดีทำชั่วมี
ผลชั่ว เป็นต้น

ธรรม ๑๐ ข้อนี้เรียกว่า กุศลกรรม (ทางทำความดี) บ้าง ธรรมจริยาบ้าง อารยธรรมบ้าง เป็นรายละเอียดขยายความสุจริต ๓ ข้อข้างต้นด้วย คือ ข้อ ๑-๒ เป็น การสุจริต ข้อ๔-๖ เป็นวิจิตรสุจริต ข้อ ๘- ๑๐ เป็นมโนสุจริต^๑

อย่างต่ำมีศีล ๕ มีหลักความประพฤติ ๑๐ ข้อข้างคั่นนั้น เป็นธรรมจริยาและเป็นอารยธรรมที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ทำให้คนเจริญถึงพร้อมทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ แต่ผู้ใดยังไม่คงในอารยธรรม ท่านสอนว่าผู้นั้นพึงควบคุมตนให้ได้ในทางกายและวากาก่อนเป็นอย่างน้อย ด้วยการปฏิบัติตามหลัก ศีล ๕ ที่ท่านแบ่งตัดออกจากธรรมจริยา ๑๐ ประการนั้น ก็ยังถือว่าเป็นคนมีศีลธรรม คือ

๑. เว้นจากปาณาติบาต ละเว้นการฆ่า การสังหาร ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย
๒. เว้นจากอทินนาทาน ละเว้นจากการลักขโมย เบียดบัง แย่งชิง ไม่ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน
๓. เว้นจากกาเมสุมิฉฉาจาร ละเว้นการประพฤติผิดในกาม ไม่ประทุษร้ายต่อของรักของหวงแหน อันเป็นการทำลายเกียรติภูมิและจิตใจ ตลอดจนทำให้วงศ์ตระกูลของเขาสับสน
๔. เว้นจากมุสาวาท ละเว้นการพูดเท็จโกหกหลอกลวง ประทุษร้าย หรือประโยชน์สุขของเขาด้วยวาจา
๕. เว้นจากสุราเมรัย ไม่เสพเครื่องคองของมีนเมาสิ่งเสพติด อันเป็นเหตุให้เกิดความประมาท มัวเมา ก่อให้เกิดความเสียหายผิดพลาดเพราะขาดสติ^๒

^๑ม.ญ. ๑๒/๔๘๕/๕๒๓.

^๒ประยูรค์ ปยุตโต, ธรรมนุญชีวิต, วารสารสันติสุข, (คำพูน : คำพูนการพิมพ์), ๒๕๓๑, หน้า ๗.

หลักธรรมสำหรับสมาชิกทางสังคม

สมาชิกที่ดี ผู้สร้างสรรค์สังคม มีธรรม คือ หลักความประพฤติ ดังนี้

พรหมวิหาร คือ ธรรมประจำใจของผู้ประเสริฐ หรือผู้มีจิตใจยิ่งใหญ่กว้างขวางดุจพระพรหม ๔ อย่าง ต่อไปนี้

๑. เมตตา ความรัก คือ ความปรารถนาดีมีไมตรี ต้องการช่วยเหลือให้ทุกคนประสบ และความสุข

๒. กรุณา ความสงสาร คืออยากช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ ใฝ่ใจที่จะลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของคนและสัตว์ทั้งทั้งปวง

๓. มุทิตา ความเบิกบานพลอยยินดี เมื่อเห็นผู้อื่นอยู่ดีมีสุข ก็มีใจเบิกบานแจ่มชื่น เมื่อเห็นเขาประสบความสำเร็จอกงามยิ่งขึ้น ก็พลอยยินดีบันเทิงใจด้วย

๔. อุเบกขา ความมีใจเป็นกลาง คือ มองตามเป็นจริงโดยวางจิตเรียบสม่ำเสมอ มั่นคงเที่ยงดุจตราขึง มองเห็นการที่ บุคคลจะได้รับผลดีหรือผลชั่ว สมควรแก่เหตุผลที่ตนประกอบหรือที่ที่จะวินิจฉัย วางตน และปฏิบัติไว้ตามความเที่ยงธรรม^{๔๕}

บำเพ็ญการสงเคราะห์ คือ ปฏิบัติตามหลักสงเคราะห์ หรือธรรมยึดเหนี่ยวใจคน และประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี ที่เรียกว่า สังคหะวัตถุ ๔ อย่าง ดังต่อไปนี้

๑. ทาน ให้ปัน คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปันช่วยเหลือสงเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่ทุนหรือทรัพย์สินสิ่งของตนตลอดจนความรู้ความเข้าใจ และศิลปวิทยา

๒. ปิยวาจา พูดอย่างรักกัน คือ กล่าวคำสุภาพ ไพเราะน่าฟัง ชี้แจงแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผลเป็นหลักฐาน ชักจูงในสิ่งที่ดีงาม หรือคำแสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ รู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจดี สมานสามัคคี เกิดไมตรี ทำให้รักใคร่นับถือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

๓. อัตถจริยา ทำประโยชน์แก่เขา คือ ช่วยเหลือด้วยแรงกาย และชวนขวายช่วยเหลือกิจการต่างๆ บำเพ็ญสาธารณระโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหาและช่วยปรับปรุงส่งเสริมในด้านจริยธรรม

๔. สมานัตตตา เอาตัวเข้าสมาน คือ ทำตัวให้เข้ากับเขาได้ วางตนเสมอต้นเสมอปลายให้ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่ำเสมอต่อคนทั้งหลาย ไม่เอาเปรียบและเสมอในทุกข์ คือ ร่วมสุขร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน

^{๔๕} ที.ม. ๑๑/๖๘/๘๖.

หลักธรรมสำหรับผู้ที่เป็นส่วนร่วมทางสังคม

คนผู้เป็นส่วนร่วมที่ดีของชุมชน ซึ่งจะช่วยให้หมู่ชน ร่วมกันด้วยดี มีธรรม คือ หลักประพุดติ ดังนี้

ฟังตนเองได้ คือ มีความประพุดติคือประพุดติชอบ ๑๐ ประการ

๑. สีล ประพุดติดีมีวินัย คือ ดำเนินชีวิตโดยสุจริตทั้งทางกาย ทางวาจา มีวินัย และประกอบสัมมาชีพ

๒. พาหุสัจจะ ได้ศึกษาสดับมาก คือ ศึกษาเล่าเรียนสดับรับฟังมาก อันใดเป็นสาขาวิชาของตน หรือตนศึกษาศิลปวิทยาใดๆ ก็ศึกษาให้ชำชอง มีความเข้าใจกว้างขวางลึกซึ้ง รู้ชัดเจน และใช้ได้จริง

๓. กัลยาณมิตรตตรา รู้จักคบคนดี คือ มีกัลยามิตร รู้จักเสวนา เข้าหาที่ปรึกษาหรือผู้แนะนำสั่งสอนดี เลือกสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับและถือเอียงอย่างสิ่งแวดล้อมสังคมที่ดี ซึ่งจะทำให้ชีวิตเจริญงอกงาม

๔. โสวจิตตตา เป็นคนที่พูดกันง่าย คือ ไม่คือรันกระด้าง รู้จักรับฟังเหตุผลและข้อเท็จจริง พร้อมทั้งจะแก้ไขปรับปรุงตน

๕. กิงกรณียะสุ ทักขตา ขวนขวายกิจของหมู่ คือ เอาใจใส่ช่วยเหลือธุระและกิจการของชนหมู่คณะ ญาติ เพื่อนพ้องและของชุมชน รู้จักใช้ปัญญาไตร่ตรองหาวิธีดำเนินการที่เหมาะสมทำได้ จัดได้ ให้สำเร็จเรียบร้อย

๖. ธรรมกามตา เป็นผู้ใคร่ธรรม คือ รักธรรม ชอบศึกษาค้นคว้า สอบถาม หากความรู้ความจริง รู้จักพูด รู้จักรับฟัง สร้างความรู้สึกลีลาสนทนาสนทนาใจ ชวนให้ผู้อื่นอยากเข้ามาปรึกษาหารือสนทนา

๗. วิริยัมภะ มีความเพียรขยัน คือ ขยันหมั่นเพียร พยายามหลีกเลี่ยงความชั่ว ประกอบความดี บากบั่น ก้าวหน้า ไม่ย่อท้อ ไม่ละทอดทิ้งธุระหน้าที่

๘. สันตุฎฐิ มีสันโดษพอดี คือ ยินดี ฟังพอใจแต่ในลาภผล ผลงานและผลสำเร็จต่างๆ ที่ตนสร้างและแสวงหามาได้ด้วยเร็วแรงความพยายามของตน โดยทางชอบธรรม และไม่มัวเมาเห็นแก่ความสุขทางวัตถุ

๙. สติ มีสติลงมั่น คือ รู้จักกำหนดจดจำ ระลึกการทำ คำที่พูด กิจที่ทำแล้วและต้องทำต่อได้ จะทำอะไรต้องรอบคอบรอบรู้จักยับยั้งชั่งใจ ไม่ผลิผลลาม ไม่เลินเล่อ ไม่ประมาท ไม่ยอมถลำลงในทางผิดพลาดไม่ปล่อยปะละเลยทิ้งโอกาสสำหรับความดีงาม

๑๐. ปัญญา มีปัญญาเหนืออารมณ์ คือ มีปัญญาหยั่งรู้เหตุผล รู้ดีรู้ชั่ว คุณโทษ ประโยชน์ มิใช่ประโยชน์ มองสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง รู้จักพิจารณาวินิจฉัยด้วยใจเป็นอิสระ ทำการต่างๆ ด้วยความคิดและวิจารณญาณ^{๕๐}

การอยู่ร่วมในหมู่มนุษย์ดี ในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นที่เป็นเพื่อนร่วมงานร่วมกิจการ หรือร่วมชุมชน ตลอดจนพี่น้องร่วมครอบครัว พึงปฏิบัติตามหลักการอยู่ร่วมกันที่ เรียกว่า สาราณียธรรม (ธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน) ๖ ประการ คือ

๑. เมตตากายกรรม ทำต่อกันด้วยเมตตา คือ แสดงไมตรีและความหวังดีต่อเพื่อนร่วมงาน ร่วมกิจการ ร่วมชุมชน ด้วยการช่วยเหลือกิจธุระต่างๆ โดยเต็มใจ แสดงอาการกิริยาสุภาพ เคารพนับถือกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๒. เมตตาวจีกรรม พูดต่อกันด้วยเมตตา คือ ช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ สั่งสอนหรือแนะนำตักเตือนกันด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพ แสดงความเคารพนับถือกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

๓. เมตตาเมทตามโนกรรม คิดต่อกันด้วยเมตตา คือ ตั้งจิตปรารถนาดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน มองกันในแง่ดี มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน

๔. สาธารณโภคี ได้มาแบ่งกันกินกันใช้ คือ แบ่งปันสิ่งของที่ได้มาโดยชอบธรรม แม้เป็นของเล็กน้อยก็แจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภคทั่วกัน

๕. สีสสามัญญตา ประพฤติให้ดีเหมือนเขา คือ มีความประพฤติสุจริตดีงาม รักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม ไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจ หรือเสื่อมเสียแก่หมู่คณะ

๖. ทิฏฐิสามัญญตา ปรับความเห็นเข้ากันได้ คือ เคารพ รับฟังความคิดเห็นกัน มีความเห็นชอบร่วมกัน ตกลงกันได้ในหลักการสำคัญ ยึดถืออุดมคติ หลักแห่งความดีงามหรือจุดหมายสูงสุดอันเดียวกัน^{๕๑}

หลักธรรมสำหรับผู้ที่มีส่วนร่วมในการปกครอง

สมาชิกของรัฐมีส่วนร่วมให้เกิดการปกครองที่ดี โดยเฉพาะคนในสังคมประชาธิปไตย

หลักอธิปไตย คือ รู้หลักความเป็นใหญ่ที่เรียกว่า อธิปไตย ๓ ประการ ดังนี้

๑. อัตตาธิปไตย ถือตนเป็นใหญ่ คือ ถือตนเอง ฐานะ ศักดิ์ศรี เกียรติภูมิของตนเป็นใหญ่ กระทำด้วยปรารถนา และสิ่งทีเนื่องด้วยตนเป็นประมาณในฝ่ายบุคคล ด้วยเคารพตน

^{๕๐}ที่.ป.า. ๑๑/๓๕๗/๒๘๑.

^{๕๑}ที่.ป.า. ๑๑/๓๑๗/๒๕๗.

๒. โลกาธิปไตย ถือโลกเป็นใหญ่ คือ ความนิยมของชาวโลกเป็นใหญ่ หวันไหวไปตามเสียงนินทาและสรรเสริญ กระทำการด้วยการปรารถนาเอาใจหมู่ชนหาความยินดีหรือหวั่นกลัวเสียงว่าประมาณ ในฝ่ายกุศลได้แก่ เว้นชั่ว ทำดี ด้วยเคารพเสียงหมู่ชน

๓. ธรรมาธิปไตย ถือธรรมเป็นใหญ่คือ ถือหลักการ ความจริง ความถูกต้อง ความดีงาม เหตุผลเป็นใหญ่ กระทำด้วยปรารถนาสิ่งที่ได้ศึกษา ตรวจสอบตามข้อเท็จจริง และรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวางแจ่มชัด และพิจารณาอย่างดีที่สุด เต็มขีดแห่งสติปัญญา จะมองเห็นได้ด้วยความรู้ที่จริงใจว่า เป็นไปโดยความชอบธรรม และเพื่อความดีงามเป็นประมาณ อย่างสามัญ ได้แก่ การทำความเคารพหลักการ กฎ ระเบียบ กติกา^{๕๒}

การมีส่วนร่วมในการปกครอง โดยปฏิบัติตามหลักการร่วมรับผิดชอบ ที่จะช่วยป้องกันความเสื่อม นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองโดยส่วนเดียวที่เรียกว่า อปนิทานิยธรรม ๗ ประการ คือ

๑. หมั่นประชุมกันเนื่องนิศย์ พบปะปรึกษาหารือกิจการงาน (ที่พึงรับผิดชอบตามระดับของตน) โดยสม่ำเสมอ

๒. พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจทั้งหลายที่พึงทำร่วมกัน

๓. ไม่ถืออำนาจใครต่อความสะดวก บัญญัติวางข้อกำหนด กฎเกณฑ์ต่างๆ อันมิได้บัญญัติวางไว้ และไม่เหยียบย่ำ ล้มล้างสิ่งที่ตกลงวางบัญญัติกันไว้แล้ว ถือปฏิบัติมั่นอยู่ในบทบัญญัติที่วางไว้เป็นธรรมเนียม

๔. ท่านผู้ใดเป็นผู้ใหญ่มีประสบการณ์ยาวนาน ให้เกียรติเคารพนับถือท่านเหล่านั้น มองเห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันพึงรับฟัง

๕. ให้เกียรติและคุ้มครองกุลสตรี มิให้มีการข่มเหงรังแก

๖. เคารพบูชาสักการะเจดีย์ ปุชนิยสถาน อนุสาวรีย์ประจำของชาติ ไม่ละเลยพิธีเคารพบูชา อันพึงทำแก่สิ่งอันเตือนความทรงจำ และกระตุ้นความดีงามร่วมกันเหล่านั้นตามประเพณี

๗. จัดการให้ความอารักขา บำรุง คุ้มครอง อันชอบธรรมแก่บรรพชิต ท่านผู้ทรงศีลทรงธรรมบริสุทธิ ซึ่งเป็นหลักใจ และเป็นตัวอย่างทางศีลธรรมของประชาชน เต็มใจต้อนรับและหวังให้ท่านอยู่โดยผาสุก^{๕๓}

^{๕๒}ที่.ป. ๑๑/๒๒๘/๒๓๑.

^{๕๓}ที่.ม. ๑๑/๖๘/๘๖.

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการค้นคว้างานวิจัยที่มีผู้เคยวิจัย เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อเป็นแนวทางการวิจัยครั้งนี้ พบว่า มีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้เป็นจำนวนมาก ทั้งที่เป็นการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของสภาตำบล หรือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แต่อย่างไรก็ตาม ก็มีผลงานศึกษาวิจัยบางส่วนที่มีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ

ประทาน คงฤทธิศึกษากร ได้ทำการวิจัยถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท โดยได้สรุปการศึกษาวิจัยว่า “ประชาชนในชนบทยังมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทน้อย ทั้งนี้เพราะประชาชนในชนบทโดยส่วนร่วมแล้ว อยู่ในภาวะของความยากจน ไม่ได้ได้รับการศึกษาไม่ทันโลก ต้องพะวัคพะวงอยู่การค้ำร่นขนขวายในการทำมาหากินเลี้ยงชีพคน ไม่มีฐานะเป็นชนชั้นกลาง (Middle Class) ของประเทศ เมื่อประชาชนไม่มีความรู้ ขาดประสบการณ์ และยากจนก็ขาดการมีส่วนร่วมในการกระบวนกรพัฒนากับทางราชการ หรือการพัฒนาที่ค่อนข้างจะเป็นทางการ เช่น กรณีสภาตำบล”^{๔๔}

ร.ต. ประวิทย์ เพชรมี ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีในการทำกิจกรรมพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ทำการศึกษากลุ่มสตรีที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ผลการศึกษาพบว่า “สตรีมีส่วนร่วมในกลุ่มกิจกรรมตามขั้นตอน ดังนี้ คือ การร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมกันดำเนินการ และร่วมกันประเมินผล ส่วนการตัดสินใจเข้าไปร่วมกิจกรรมนั้น สตรีเป็นผู้ตัดสินใจเอง หรือ ได้รับการชักนำจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และชาวบ้านที่เป็นเพื่อนด้วยตนเอง สำหรับผลของการมีส่วนร่วมที่สตรีได้รับประโยชน์โดยตรงจากกิจกรรมกลุ่ม อีกประการหนึ่งคือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการตัดสินใจเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมคือ การยอมรับนับถือในตัวผู้นำ มองเห็นประโยชน์ที่ได้รับต่อตนเองและครอบครัว”^{๔๕}

ฉลาดชาย รमितานนท์ ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า “ปัญหาอุปสรรคคือ ชาวนาไทยยังมีลักษณะยอมจำนนต่ออำนาจ ไม่มีความกระตือรือร้นในการที่จะคิดเปลี่ยนแปลงหรือปรับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น การทน

^{๔๔}ประทาน คงฤทธิศึกษากร, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชนบท”, วารสารพัฒนบริหารศาสตร์, ปีที่ ๓๐ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๓๓) : ๔๓.

^{๔๕}ร.ต. ประวิทย์ เพชรมี, “การมีส่วนร่วมของสตรีในการทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๓๗, หน้า ๕๔.

ยอมรับสภาพถูกเอารัดเอาเปรียบโดยสงบ การไม่กล้าทำทนายอำนาจที่ไม่เป็นธรรม การขาดความเชื่อมั่นในตนเอง รวมถึงการเห็นว่าการรวมตัวทำกิจกรรมการต่อสู้สิทธิเรื่องปากท้องเป็นเรื่องผิดธรรมชาติเหมือนลักษณะเหล่านี้เป็นภาพสะท้อนที่เป็นผลของการถูกเอารัดเอาเปรียบในทางเศรษฐกิจมาเป็นเวลานาน”^{๔๖}

เชษฐชัย ศรีชูชาติ ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายสาธารณะ กรณีศึกษา การจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ให้แก่ชาวชุมชนแออัดเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ผลศึกษาพบว่า “ชาวชุมชนแออัดเป็นผู้มีบทบาทสำคัญมากกว่าหน่วยงานรัฐในทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ ทั้งในด้านการริเริ่มโครงการ การแนะนำสำคัญสมาชิกชุมชนให้เข้าร่วมโครงการ การคัดเลือกกรรมการโครงการ การดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ของโครงการ และการเลือกพื้นที่อยู่อาศัยใหม่ ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องจนประสบความสำเร็จ นอกจากนี้ยังพบว่าชาวชุมชนแออัดที่มีสถานภาพสูงทางเศรษฐกิจ สังคม และเป็นกรรมการ โครงการมีส่วนร่วมสำคัญในขั้นตอนของกระบวนการจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ มากกว่าชาวชุมชนแออัดทั่วไป”^{๔๗}

นพพร นิลฉรงค์ ได้ทำเรื่องการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน : ศึกษากรณีหมู่บ้านไม้ตะเคียน ตำบลตะเคียนปม กิ่งอำเภอทุ่งช้าง จังหวัดลำพูน ได้ให้ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมว่า ควรเปิดโอกาสให้ประชาชน ได้ร่วมคิด ตัดสินใจ และควบคุมการบริหารงบประมาณหรือบริหาร โครงการอย่างเปิดเผย และเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และในชุมชนต่าง ๆ มีองค์กรปกครองที่แบ่งแยกย่อย โดยมีโครงสร้างภายในชุมชนอยู่ การเข้าไปส่งเสริมของส่วนราชการควรจะเข้าไปในกลุ่มเป็นธรรมชาติเหล่านี้ โดยไม่ต้องเข้าไปจัดการองค์กรต่าง ๆ ขึ้นมาใหม่”^{๔๘}

^{๔๖} ฉลาดชาย รมิตานนท์, สถานภาพทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมของสังคมหมู่บ้านชนบทกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาวิเคาระห์หมู่บ้านภาคเหนือ, (กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณการพิมพ์, ๒๕๔๖), หน้า ๔๓.

^{๔๗} เชษฐชัย ศรีชูชาติ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษาการจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ให้แก่ชาวชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๑, หน้า ๓๔.

^{๔๘} นพพร นิลฉรงค์, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน: กรณีศึกษาหมู่บ้านไม้ตะเคียน ตำบลตะเคียนปม กิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๓๘.

บุญยิ่ง โหมคเทศน์ ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองชุมพร ผลการศึกษาพบว่า “ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นไม่มากนัก และการมีส่วนร่วมนั้น กลุ่มประชากรศึกษาส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล โดยที่การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลและการควบคุมติดตามการบริหารงานนั้น พบว่า การศึกษาเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเชิงผูกพัน คือ เมื่อการศึกษาสูงขึ้นกลับมีระดับในการเข้ามีส่วนร่วมน้อยลง”^{๔๔}

นพพร ต้อนรับ ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานโครงการพัฒนาที่สูง เฉพาะพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า “ในการดำเนินโครงการพัฒนาที่สูง เฉพาะพื้นที่อำเภอแม่แจ่มนั้น บทบาทสำคัญอยู่ที่ข้าราชการ ผู้ปฏิบัติงาน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน”^{๔๕}

กรรณิกา ชมดี ทำการวิจัยในหัวข้อเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาการเศรษฐกิจ ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี อำเภอวารินชำราบ “พบว่าระดับของการมีส่วนร่วมมีหลายแบบ เช่น แบบเข้าร่วมประชุม ร่วมออกแรง ร่วมออกเงิน ร่วมออกวัสดุอุปกรณ์ ร่วมเป็นคณะกรรมการ ร่วมเป็นผู้นำ ร่วมเป็นผู้ชักชวนและร่วมเป็นผู้ริเริ่ม สำหรับปัจจัยที่จูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ก็พบว่า ความต้องการที่จะได้รับความรู้ในการประกอบอาชีพมากที่สุด รองลงมาต้องการ มีรายได้เพิ่มขึ้น ต้องการมีเกียรติ ต้องการมีอาชีพใหม่ ต้องการมีสัมพันธ์อันดีกับเพื่อสมาชิก ต้องการได้รับความช่วยเหลือในการจำหน่ายผลผลิต ต้องการได้รับการชักชวนจากเพื่อนสมาชิก ต้องการเงินทุน ส่วนผลของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ก็พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการประกอบอาชีพ ได้แก่ การใช้พันธุ์เพาะปลูก การใช้ปุ๋ยคอกแทนปุ๋ยเคมี การใช้ยาปราบศัตรูพืช ได้รับความรู้ในการประกอบอาชีพและมีรายได้เพิ่มขึ้น”^{๔๖}

^{๔๔}บุญยิ่ง โหมคเทศน์, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองชุมพร”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๓๐, หน้า ๓๓.

^{๔๕}นพพร ต้อนรับ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานโครงการพัฒนาที่สูง เฉพาะพื้นที่ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๓๖, หน้า ๒๘.

^{๔๖}กรรณิกา ชมดี, “การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภีทำนาข้าว อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี”, วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๓๖, หน้า ๒๔.

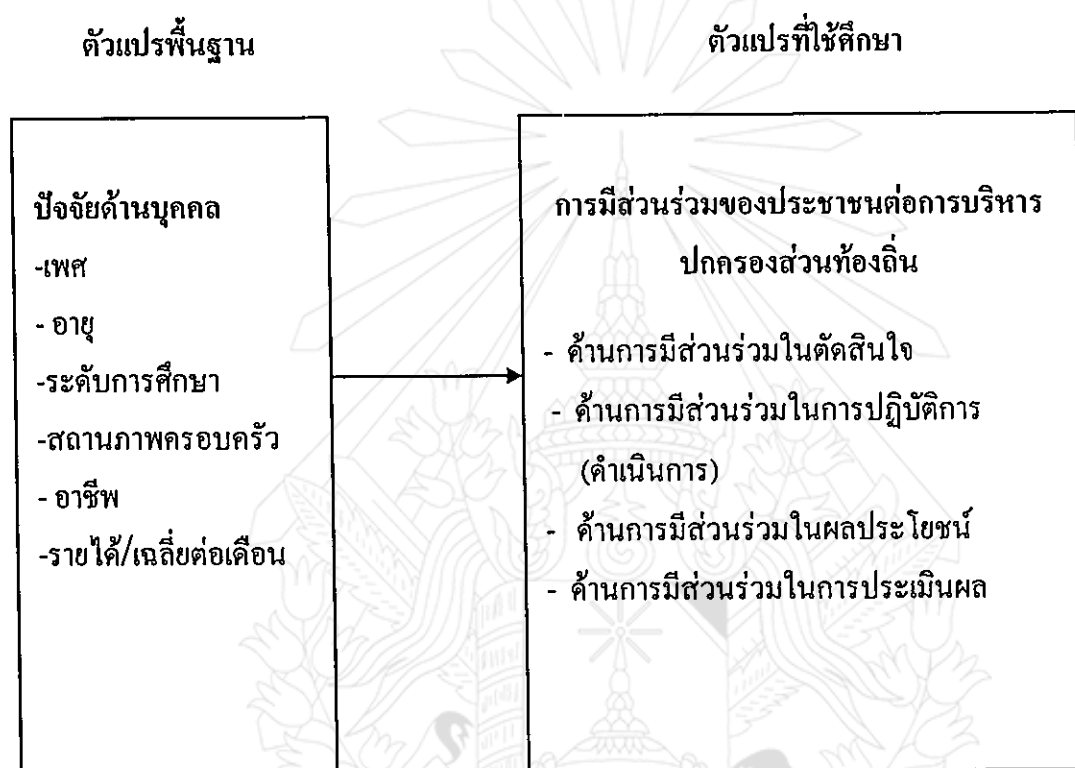
นภา ชมไพบุลย์ ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทของเกษตรกร พบว่า “ด้านรูปแบบการมีส่วนร่วมนั้น สมาชิกมีส่วนร่วมในขั้นรับผลประโยชน์มากกว่าขั้นตัดสินใจ ส่วนน้อยที่มีส่วนแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ ผู้มีส่วนร่วมในขั้นก่อนรับผลประโยชน์มากกว่าขั้นตัดสินใจ ส่วนน้อยที่มีส่วนเป็นไปในรูปแบบของตัวแทนกลุ่มจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง ช่องทางการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มยังมีข้อจำกัดอยู่คือ ปังจัยทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม การเมืองและประวัติศาสตร์ การที่กลุ่มดำรงอยู่ได้เกิดจากปังจัยภายใน ได้แก่ ความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม ปังจัยภายนอก ได้แก่ ความสัมพันธ์กับกลุ่มเกษตรกรอื่นๆ การสนับสนุนขององค์กรเอกชนและสถาบันการศึกษาที่กระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น”^๒

^๒นภา ชมไพบุลย์, “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทของกลุ่มเกษตรกร”, รายงานผลการวิจัย, ม.ป.ท., (๒๕๒๕). หน้า ๑๕.

๒.๑๐ กรอบแนวคิดในการวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม ถึงอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ มีกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัยตามโครงสร้าง: กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังต่อไปนี้

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอคอกยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantity True Resold) โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

- ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๒ การสร้างเครื่องมือวิจัย
- ๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ผล
- ๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรที่อาศัยอยู่เฉพาะในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอคอกยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๑๑ หมู่บ้าน ที่มีสิทธิเลือกตั้ง ๔, ๑๓๕ คน ซึ่งมีประชากรจำนวน ๖, ๑๘๓ คน (สถิติสำนักทะเบียนราษฎรขององค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม, ธันวาคม ๒๕๔๘)*

๓.๒ การสร้างเครื่องมือวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สุ่มตัวอย่าง ๓๖๑ ราย การสุ่มตัวอย่างจำนวนประชากร แบบเป็นระบบ (Systematic sampling) จากตารางของ Krejcie and Morgan (ภาคผนวก จ) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๖๑ ชุด หมายถึง จำนวนตัวอย่างที่ใช้สำหรับการศึกษาวิจัยไม่น้อยกว่าจำนวนแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิด การศึกษาแนวคิด และเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยข้อคำถามครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ต่อการศึกษา และแบ่งข้อคำถามออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

*องค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม, สารจาก อบต. ยางคราม, วารสารประชาสัมพันธ์, เล่มที่ 25, (๒๕๔๗) : ๑๗.

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Close-ended) และแบบเลือกตอบ (check list) เกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคลของประชาชน ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา อายุ และอาชีพ

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด Check list ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด Check list เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอค้อยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ ๔ เป็นคำถามปลายเปิด Open-ended ซึ่งเป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและแนวทางในการแก้ไข เสนอแนะเพิ่มเติมในประเด็นที่กำหนดไว้

แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอค้อยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นมาตราวัดแบบ (Cumulative scale) โดยกำหนดเกณฑ์การวัด ๕ ระดับ คือ

ระดับความสำคัญ	คะแนน
มากที่สุด	๕
มาก	๔
ปานกลาง	๓
น้อย	๒
น้อยที่สุด	๑

คะแนนที่ได้รับความสำคัญ นำมาวิเคราะห์และหาค่าเฉลี่ยของแต่ละปัจจัยโดยได้กำหนดช่วงค่าเฉลี่ยเพื่อวิเคราะห์และแปลผล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ – ๕.๐๐	จัดอยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ – ๔.๔๕	จัดอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก
ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ – ๓.๔๕	จัดอยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลาง
ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ – ๒.๔๕	จัดอยู่ในระดับความคิดเห็นน้อย
ค่าเฉลี่ย ๐.๐๑ – ๑.๔๕	จัดอยู่ในระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด ^๒

^๒ สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๘), หน้า ๑๖๕.

๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ๓ ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา(Content Validity) หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเฉพาะหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอคอกหย่อม จังหวัดเชียงใหม่ โดยดำเนินการ ดังนี้

๑. นำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิทยานิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย นำเรียนนายองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอคอกหย่อม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขออนุญาตเข้าไปทำการเก็บและรวบรวมข้อมูลในหมู่บ้านเขตองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอคอกหย่อม จังหวัดเชียงใหม่

๒. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary research) ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากตำรา เอกสารทางวิชาการ สิ่งพิมพ์ วารสาร งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

๓. ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำการเลือกสุ่มแบบเจาะจง (Purpos Sampling) ใช้วิธีแจกแบบสอบถามสำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่เฉพาะในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอคอกหย่อม จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งสิ้น ๓๖๑ ชุด

๓.๕ การวิเคราะห์ผล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการใช้ค่าสถิติในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences for windows) คือการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ และวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอคอกหย่อม จังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

สถิติบรรยาย ได้แก่ สถิติร้อยละ, มัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ Mode สำหรับบรรยายข้อมูลทั่วไปและข้อมูลตัวแปรเดี่ยวทั้งหมด

สถิติอนุมาน ได้แก่ ไคว์สแคว์เทสต์ (X^2 -Test) เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่าง ๒ ตัวแปรหรือมากกว่า โดยตั้งนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ ๐.๐๕

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาเรื่อง“การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลยางครามกิ่งอำเภอคอกยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ โดยทำการสุ่มตัวอย่างเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือคือแบบสอบถามจำนวน ๓๖๑ คน แล้วนำมาวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล เพื่อคำนวณหาค่าสถิติต่าง ๆ สำหรับตอบปัญหาวิจัย พร้อมทั้งนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็นดังนี้

- ๔.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ๔.๒ การวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๔.๓ การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
- ๔.๔ การวิเคราะห์การทดสอบสมมุติฐานการวิจัย
- ๔.๕ การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชน

๔.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประชาชนที่ศึกษา ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลยางครามเมื่อ พุทธศักราช ๒๕๔๘ ซึ่งมีลักษณะข้อมูลทั่วไป ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑ จำนวน ร้อยละ เพศของประชาชน

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๑๘๒	๕๐.๔
หญิง	๑๖๗	๔๖.๓
ไม่ตอบ	๑๒	๓.๓
รวม	๓๖๑	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๑ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือเป็นเพศชาย จำนวน ๑๘๒ คนคิดเป็น ร้อยละ ๕๐.๔ และเป็นเพศหญิง จำนวน ๑๖๗ คนคิดเป็น ร้อยละ ๔๖.๓ และไม่ระบุเพศจำนวน ๑๒ คนคิดเป็น ร้อยละ ๓.๓ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒ จำนวน ร้อยละ อายุของประชาชน

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
๑๘-๒๕ ปี	๕๒	๑๔.๔
๒๖-๓๐ ปี	๓๘	๑๐.๕
๓๑-๓๕ ปี	๔๘	๑๓.๓
๓๖-๔๐ ปี	๖๒	๑๗.๒
๔๑-๔๕ ปี	๗๖	๒๑.๑
๔๕ ปีขึ้นไป	๘๑	๒๒.๔
ไม่ระบุอายุ	๔	๑.๑
รวม	๓๖๑	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๒ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๔๕ ปีขึ้นไปจำนวน ๘๑ คน คิดเป็น ร้อยละ ๒๒.๔ รองลงมาอายุระหว่าง ๔๑-๔๕ ปี จำนวน ๗๖ คนคิดเป็นร้อยละ ๒๑.๑และมีอายุระหว่าง ๓๖-๔๐ ปีจำนวน ๖๒ คนคิดเป็นร้อยละ ๑๗.๒ และมีอายุระหว่าง ๑๘-๒๕ปีจำนวน ๕๒ คนคิดเป็นร้อยละ ๑๔.๔ และมีอายุระหว่าง ๓๑-๓๕ปีจำนวน ๔๘ คนคิดเป็นร้อยละ ๑๓.๓ โดยกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนต่ำสุดคือ ๒๖-๓๐ ปีจำนวน ๓๘ คนคิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕ ไม่ระบุเพศจำนวน ๔ คนคิดเป็น ร้อยละ ๑.๑ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓ จำนวน ร้อยละ ระดับการศึกษาของประชาชน

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้เรียน	๑๕	๕.๓
ประถมศึกษา	๑๕๒	๕๓.๒
มัธยมศึกษา	๘๕	๒๔.๗
อนุปริญญา	๒๒	๖.๑
ปริญญาตรีขึ้นไป	๓๗	๑๐.๕
ไม่ตอบ	๑	๐.๓
รวม	๓๖๑	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๓ พบว่า การศึกษาส่วนใหญ่ของประชาชนระดับประถมศึกษาจำนวน ๑๕๒ คนคิดเป็นร้อยละ ๕๓.๒ รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา ๘๕ คนคิดเป็นร้อยละ ๒๘.๗ และระดับปริญญาตรีขึ้นไปจำนวน ๓๘ คนคิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕ และระดับอนุปริญญาจำนวน ๒๒ คนคิดเป็นร้อยละ ๖.๑ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เรียนมีจำนวนน้อยที่สุดจำนวน ๑๕ คนคิดเป็นร้อยละ ๕.๓ ไม่ระบุการศึกษาจำนวน ๑ คนคิดเป็นร้อยละ ๐.๓ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑.๔ จำนวน ร้อยละ อาชีพของประชาชน

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๒๔	๖.๖
ธุรกิจส่วนตัว	๑๓	๓.๖
ค้าขาย	๓๑	๘.๖
เกษตรกร	๘๑	๒๒.๔
รับจ้าง / อื่นๆ	๒๐๖	๕๗
ไม่ตอบ	๖	๑.๗
รวม	๓๖๑	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔ พบว่า อาชีพส่วนใหญ่ของประชาชนรับจ้าง/อื่นๆจำนวน ๒๐๖ คนคิดเป็นร้อยละ ๕๗ รองลงมาคืออาชีพเกษตรกร จำนวน ๘๑ คนคิดเป็นร้อยละ ๒๒.๔ และอาชีพค้าขายจำนวน ๓๑ คนคิดเป็นร้อยละ ๘.๖ และข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจจำนวน ๒๔ คนคิดเป็นร้อยละ ๖.๖ กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวน้อยที่สุดจำนวน ๑๓ คนคิดเป็นร้อยละ ๓.๖ ไม่ระบุอาชีพจำนวน ๖ คนคิดเป็นร้อยละ ๑.๗ ตามลำดับ

ตารางที่ ๕ จำนวน ร้อยละ สถานภาพของประชากร

สถานภาพการพักอาศัย	จำนวน	ร้อยละ
โสด	๖๘	๑๘.๘
สมรส อยู่ด้วยกัน	๒๕๓	๗๐.๑
หย่าร้างแยกกันอยู่	๑๒	๓.๓
หม้าย	๑๕	๔.๓
ไม่ตอบ	๕	๑.๕
รวม	๓๖๑	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๕ พบว่า สถานภาพส่วนใหญ่ของประชาชนสมรส อยู่ด้วยกันจำนวน ๒๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๑ รองลงมาคือ โสดจำนวน ๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๘ และหม้ายจำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๑ กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพน้อยที่สุดคือหย่าร้างแยกกันอยู่จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๑ ไม่ระบุสถานภาพจำนวน ๕ คนคิดเป็นร้อยละ ๑.๕ ตามลำดับ

ตารางที่ ๖ จำนวน ร้อยละ รายได้หลักของประชาชน

ระดับแหล่งรายได้หลัก	จำนวน	ร้อยละ
๑-๔,๐๐๐ บาท/เดือน	๑๕๐	๕๒.๖
๔,๐๐๑-๗,๐๐๐ บาท/เดือน	๘๘	๒๘.๔
๗,๐๐๑-๑๐,๐๐๐ บาท/เดือน	๓๓	๙.๑
๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท/เดือน	๑๘	๕.๐
๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท /เดือน	๑๕	๔.๒
๒๕,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๒	๐.๖
ไม่ตอบ	๑๕	๔.๒
รวม	๓๖๑	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๖ พบว่า รายได้ส่วนใหญ่ของประชาชน ๑-๔,๐๐๐ บาท/เดือนจำนวน ๑๕๐ คนคิดเป็นร้อยละ ๕๒.๖ รองลงมาคือ ๔,๐๐๑-๗,๐๐๐ บาท/เดือนจำนวน ๘๘ คนคิดเป็นร้อยละ ๒๘.๔ และ ๗,๐๐๑-๑๐,๐๐๐ บาท/เดือนจำนวน ๓๓ คนคิดเป็นร้อยละ ๙.๑ และ ๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท/เดือนจำนวน ๑๘ คนคิดเป็นร้อยละ ๕.๐ และ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท /เดือนจำนวน ๑๕ คนคิดเป็นร้อยละ ๔.๒ กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้น้อยที่สุดคือ ๒๕,๐๐๐ บาทขึ้นไปจำนวน ๒ คนคิดเป็นร้อยละ ๐.๖ ไม่ระบุรายได้จำนวน ๑๕ คนคิดเป็นร้อยละ ๔.๒ ตามลำดับ

๔.๒ การวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามปลายปิด (Close-ended Question) เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางครามของประชาชน ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๗ จำนวนร้อยละความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางครามของประชาชน

ความรู้ความเข้าใจการปกครองส่วนท้องถิ่น	ระดับความรู้		รวม
	รู้	ไม่รู้	
๑ ท่านรู้หรือไม่ว่า อบต. ยางครามเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่น	๓๔๑ (๕๔.๕)	๑๕ (๕.๓)	๓๖๑ (๑๐๐.๐)
๒ ท่านรู้หรือไม่ว่า อบต. ยางครามให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน	๒๖๕ (๗๓.๔)	๙๔ (๒๖.๐)	๓๖๑ (๑๐๐.๐)
๓ ท่านรู้หรือไม่ว่าการเก็บภาษีของ อบต. นำไปใช้ในการบริหารท้องถิ่น	๓๐๕ (๘๕.๖)	๕๖ (๑๔.๔)	๓๖๑ (๑๐๐.๐)
๔ ท่านรู้หรือไม่ว่าอาสาสมัครสาธารณสุขมีส่วนร่วมในการช่วยทำงานของเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น	๓๐๔ (๘๔.๒)	๕๖ (๑๕.๕)	๓๖๑ (๑๐๐.๐)
๖ ท่านรู้หรือไม่ว่าการบริหารปกครองส่วนท้องถิ่นของ อบต. ยางคราม ทำให้หมู่บ้านเจริญขึ้น	๓๑๕ (๘๗.๔)	๔๖ (๑๒.๕)	๓๖๑ (๑๐๐.๐)
๗ ท่านรู้หรือไม่ว่าการดูแลบริหารของ อบต. ยางคราม ทำให้มีอุปกรณ์การศึกษาที่ทันสมัยกว่าเดิม	๒๓๑ (๖๔.๐)	๑๒๘ (๓๕.๕)	๓๖๑ (๑๐๐.๐)
๘ ท่านรู้หรือไม่ว่า อบต. ยางครามได้สนับสนุนอุปกรณ์และเงินทุนเพื่อพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเพ็ชงพ	๒๓๓ (๖๔.๕)	๑๒๗ (๓๕.๒)	๓๖๑ (๑๐๐.๐)
๕ ท่านรู้หรือไม่ว่าในเขตของ อบต. ยางคราม ได้มีกลุ่มงาน OTOPหมู่บ้าน และได้รับการช่วยเหลือเกี่ยวกับเงินทุนและการจัดจำหน่ายสินค้า OTOP	๑๕๔ (๕๓.๗)	๑๖๕ (๔๕.๗)	๓๖๑ (๑๐๐.๐)
๑๐ ท่านรู้หรือไม่ว่า อบต. ยางครามให้ความสำคัญในเรื่องการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ อบต. ยางคราม	๒๗๔ (๗๕.๕)	๘๕ (๒๓.๕)	๓๖๑ (๑๐๐.๐)

จากตารางที่ ๗ พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนตามหัวข้อต่าง ๆ คือ ท่านรู้หรือไม่ว่า อบต. บางครามเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนที่รู้มีจำนวน ๑๓๔ คนคิดเป็นร้อยละ ๕๔.๕ ส่วนที่ไม่รู้มีจำนวน ๑๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๕ ไม่ระบุ ๑ คนคิดเป็นร้อยละ ๐.๓

ท่านรู้หรือไม่ว่า อบต. บางครามให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานส่วนที่รู้มีจำนวน ๒๖๕ คนคิดเป็นร้อยละ ๗๓.๔ ส่วนที่ไม่รู้มีจำนวน ๕๔ คนคิดเป็นร้อยละ ๒๖.๐ ไม่ระบุ ๒ คนคิดเป็นร้อยละ ๐.๖

ท่านรู้หรือไม่ว่าการเก็บภาษีของ อบต. นำไปใช้ในการบริหารท้องถิ่นส่วนที่รู้มีจำนวน ๓๐๕ คนคิดเป็นร้อยละ ๘๕.๖ ส่วนที่ไม่รู้มีจำนวน ๕๒ คนคิดเป็นร้อยละ ๑๔.๔

ท่านรู้หรือไม่ว่าอาสาสมัครสาธารณสุขมีส่วนร่วมในการช่วยทำงานของเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นส่วนที่รู้มีจำนวน ๓๐๔ คนคิดเป็นร้อยละ ๘๔.๒ ส่วนที่ไม่รู้มีจำนวน ๕๖ คนคิดเป็นร้อยละ ๑๕.๕ ไม่ระบุ ๑ คนคิดเป็นร้อยละ ๐.๓

ท่านรู้หรือไม่ว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีส่วนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายที่จัดขึ้นส่วนที่รู้มีจำนวน ๒๘๔ คนคิดเป็นร้อยละ ๗๘.๗ ส่วนที่ไม่รู้มีจำนวน ๗๖ คนคิดเป็นร้อยละ ๒๑.๑ ไม่ระบุ ๑ คนคิดเป็นร้อยละ ๐.๓

ท่านรู้หรือไม่ว่าการบริหารปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลบางคราม ทำให้หมู่บ้านเจริญขึ้นส่วนที่รู้มีจำนวน ๓๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๔ ส่วนที่ไม่รู้มีจำนวน ๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๔ ไม่ระบุ ๑ คนคิดเป็นร้อยละ ๐.๓

ท่านรู้หรือไม่ว่าการดูแลบริหารของ อบต. บางคราม ทำให้มีอุปกรณ์การศึกษาที่ทันสมัยกว่าเดิมส่วนที่รู้มีจำนวน ๒๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๔ ส่วนที่ไม่รู้มีจำนวน ๑๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๕ ไม่ระบุ ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๖

ท่านรู้หรือไม่ว่า อบต. บางครามได้สนับสนุนอุปกรณ์และเงินทุนเพื่อพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเพียงพอ ส่วนที่รู้มีจำนวน ๒๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๕ ส่วนที่ไม่รู้มีจำนวน ๑๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๒ ไม่ระบุ ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓

ท่านรู้หรือไม่ว่าในเขตของ อบต. บางครามได้มีกลุ่มงาน OTOPหมู่บ้าน และได้รับการช่วยเหลือเกี่ยวกับเงินทุนและการจัดจำหน่ายสินค้า OTOP ส่วนที่รู้มีจำนวน ๑๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๗ ส่วนที่ไม่รู้มีจำนวน ๑๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๗ ไม่ระบุ ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๖

ท่านรู้หรือไม่ว่า อบต. บางครามให้ความสำคัญในเรื่องการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ อบต.บางคราม ส่วนที่รู้มีจำนวน ๒๗๔ คนคิดเป็นร้อยละ ๗๕.๕ ส่วนที่ไม่รู้มีจำนวน ๘๕ คนคิดเป็นร้อยละ ๒๓.๕ ไม่ระบุ ๑ คนคิดเป็นร้อยละ ๐.๓

๔.๓ การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามปลายปิด (Close-ended Question) เพื่อวัดการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครอง ท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๘ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครอง ส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหาร	ระดับการมีส่วนร่วม					รวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
๑. อบต. ได้เชิญเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาความต้องการในท้องถิ่น	๓๗ (๑๐.๒)	๕๑ (๒๕.๒)	๑๒๐ (๓๓.๒)	๖๖ (๑๘.๓)	๔๔ (๑๒.๒)	๓๕๘ (๙๙.๒)	๓.๐๓	๑.๑๐๖	ปานกลาง
๒. อบต. ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิดและกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาในท้องถิ่น	๒๕ (๖.๙)	๘๒ (๒๒.๗)	๑๒๖ (๓๔.๕)	๕๕ (๑๖.๓)	๓๐ (๘.๓)	๓๕๘ (๙๙.๒)	๒.๕๔	๑.๐๕๓	น้อย
๓. ประชาชนได้มีส่วนร่วมกับ อบต. วางแผนนโยบายแผนงาน / โครงการหรือกิจกรรม	๒๔ (๖.๖)	๘๐ (๒๒.๒)	๑๒๘ (๓๕.๕)	๗๘ (๒๑.๖)	๔๘ (๑๓.๓)	๓๕๘ (๙๙.๒)	๒.๘๗	๑.๑๑๐	น้อย
๔. ในการประชุม อบต. ยางครามเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	๒๗ (๗.๕)	๗๑(๑๙.๗)	๑๑๕ (๓๑.๕)	๘๓ (๒๓.๐)	๖๒ (๑๗.๒)	๓๕๘ (๙๙.๒)	๒.๗๗	๑.๑๑๓	น้อย
๕. อบต. ถามความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปประกอบในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ	๓๐ (๘.๓)	๘๖ (๒๓.๘)	๑๔๔ (๓๙.๕)	๖๖ (๑๘.๓)	๓๒ (๘.๕)	๓๕๘ (๙๙.๒)	๓.๐๔	๑.๐๕๘	ปานกลาง

ตารางที่ ๘ (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของ ประชาชนต่อการ บริหารงานปกครอง ส่วนท้องถิ่นขององค์กร บริหาร	ระดับการมีส่วนร่วม					รวม	\bar{X}	S.D.	แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
๖. ความต้องการของ ประชาชนได้รับการบรรจุ ในโครงการหรือกิจกรรม ต่าง ๆ ของอบต.	๓๔ (๕.๔)	๕๑ (๒๕.๒)	๑๓๒ (๓๖.๖)	๖๔ (๑๗.๗)	๓๖ (๑๐.๐)	๓๕๗ (๕๘.๕)	๓.๐๖	๑.๑๐๔	ปาน กลาง
๗. อบต. ได้ให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจใช้ทรัพยากรใน ท้องถิ่นที่มีอยู่ประ โยชน์ ต่อส่วนร่วม	๔๒ (๑๑.๖)	๗๖ (๒๑.๑)	๑๒๓ (๓๔.๑)	๘๐ (๒๒.๒)	๓๖ (๑๐.๐)	๓๕๗ (๕๘.๕)	๓.๐๒	๑.๑๔๖	ปาน กลาง
๘. อบต. ได้ให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจในด้านแก้ไข ความยากจน	๓๘ (๑๐.๕)	๘๗ (๒๔.๑)	๑๒๐ (๓๓.๒)	๗๘ (๒๑.๖)	๓๓ (๙.๑)	๓๕๖ (๕๘.๖)	๓.๐๕	๑.๑๒๓	ปาน กลาง
๙. อบต. ได้ให้ประชาชน มีการตัดสินใจในการ ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส เช่นคนพิการ	๔๔ (๑๒.๒)	๑๒๒ (๓๓.๘)	๑๑๘ (๓๒.๗)	๕๓ (๑๔.๗)	๒๑ (๕.๘)	๓๕๘ (๕๙.๒)	๓.๓๒	๑.๐๕๖	ปาน กลาง
๑๐. อบต.เคยให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการส่งเสริม อาชีพประจำท้องถิ่น	๓๓ (๘.๑)	๘๑ (๒๒.๔)	๑๒๔ (๓๔.๓)	๘๐ (๒๒.๒)	๓๕ (๑๐.๘)	๓๕๗ (๕๘.๕)	๒.๙๗	๑.๑๒๓	น้อย

จากตารางที่ ๘ พบว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนต่อการบริหารงานปกครอง
ท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลบางคราม ซึ่งจำแนกตามหัวข้อต่าง ๆ คืออบต.ได้เชิญเข้าร่วมประชุม
เพื่อเสนอปัญหาความ ต้องการในท้องถิ่นระดับปานกลางมีร้อยละ ๓๓.๒ รองลงมาจามีร้อยละ ๒๕.๒
และน้อยมีร้อยละ ๑๘.๓ และน้อยที่สุดมีร้อยละ ๑๒.๒ ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ ๑๐.๒ (ไม่ระบุมี
ร้อยละ ๐.๘) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับปานกลาง = ๓.๐๓ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๑๐๖

อบต. ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วม ร่วมคิดและกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลด ปัญหาในท้องถิ่นระดับปานกลางมีร้อยละ ๓๔.๕ รองลงมาน้อยมีร้อยละ ๒๖.๓ และมากมีร้อยละ ๒๒.๑ และน้อยที่สุดมีร้อยละ ๑๖.๑ ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ ๖.๕ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๐.๕) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับน้อย = ๒.๕๔ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๐๕๓

ประชาชนได้มีส่วนร่วมกับ อบต. วางแผนนโยบายแผนงาน / โครงการหรือกิจกรรม ระดับปานกลางมีร้อยละ ๓๕.๕ รองลงมา มากมีร้อยละ ๒๒.๒ และน้อยมีร้อยละ ๒๑.๖ และ น้อยที่สุดมีร้อยละ ๑๓.๓ ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ ๖.๖ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๐.๕) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ ระดับน้อย = ๒.๘๖ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๑๑๐

ในการประชุม อบต. ขงครามเปิดโอกาสให้ท่าน(ประชาชน)ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระดับปานกลางมีร้อยละ ๓๑.๕ รองลงมาน้อยมีร้อยละ ๒๓.๐ และมากมีร้อยละ ๑๙.๖ และน้อยที่สุด มีร้อยละ ๑๗.๒ ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ ๗.๕ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๐.๕) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับ น้อย = ๒.๗๗ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๑๑๓

อบต. ตามความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปประกอบในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรม ต่างๆระดับปานกลางมีร้อยละ ๓๕.๕ รองลงมา มากมีร้อยละ ๒๓.๘ และน้อยมีร้อยละ ๑๘.๑ และ น้อยที่สุดมีร้อยละ ๘.๕ ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ ๘.๑ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๐.๕) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับ ปานกลาง = ๓.๐๔ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๐๕๘

ความต้องการของประชาชนได้รับการบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของ อบต. ระดับปานกลางมีร้อยละ ๓๖.๖ รองลงมา มากมีร้อยละ ๒๕.๒ และน้อยมีร้อยละ ๑๗.๗ และน้อย ที่สุดมีร้อยละ ๑๐.๐ ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ ๕.๔ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๑) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับ ปานกลาง = ๓.๐๖ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๑๐๔

อบต. ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นที่มีอยู่ประ โยชน์ ต่อส่วนร่วมระดับปานกลางมีร้อยละ ๓๔.๑ รองลงมาน้อยมีร้อยละ ๒๒.๒ และมากมีร้อยละ ๒๑.๑ และมากที่สุดมีร้อยละ ๑๑.๖ ส่วนน้อยที่สุดมีร้อยละ ๑๐.๐ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๑) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับปานกลาง = ๓.๐๒ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๑๔๖

อบต. ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในด้านแก้ไขความยากจนระดับปานกลาง มีร้อยละ ๓๓.๒ รองลงมา มากมีร้อยละ ๒๔.๑ และน้อยมีร้อยละ ๒๑.๖ และมากที่สุดมีร้อยละ ๑๐.๕ ส่วนน้อยที่สุดมีร้อยละ ๙.๑ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๔) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับปานกลาง = ๓.๐๕ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๑๒๓

อบต. ได้ให้ประชาชนมีการตัดสินใจในการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส เช่นคนพิการระดับมากมี ร้อยละ ๓๓.๘ รองลงมาปานกลางมีร้อยละ ๓๒.๗ และมากที่สุดมีร้อยละ ๑๒.๒ และน้อยมีร้อยละ ๑๔.๗

ส่วนน้อยที่สุดมีร้อยละ ๕.๘ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๐.๘) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับปานกลาง = ๓.๓๒ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๐๕๖

อบต. เคยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมอาชีพประจำท้องถิ่นระดับปานกลางมีร้อยละ ๓๔.๔ รองลงมา มากมีร้อยละ ๒๒.๔ และน้อยมีร้อยละ ๒๒.๒ และน้อยที่สุดมีร้อยละ ๑๐.๘ ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ ๕.๑ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๑) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับน้อย = ๒.๕๗ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๑๒๓

ตารางที่ ๕ จำนวน ร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติการ (การดำเนินการ)

การมีส่วนร่วมของ ประชาชนต่อการบริหารงาน ปกครองส่วนท้องถิ่นของ องค์กรบริหาร	ระดับการมีส่วนร่วม					รวม	\bar{X}	S.D.	แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
๑. ประชาชนได้เข้าร่วม หรือปรับปรุงการบริหารงาน พัฒนาของอบต.	๒๑ (๕.๘)	๓๓ (๒๑.๓)	๑๐๒ (๒๘.๓)	๑๐๓ (๒๙.๖)	๕๐ (๑๓.๕)	๓๕๗ (๙๘.๕)	๒.๗๕	๑.๑๒๐	น้อย
๒. ประชาชนเข้ามามีส่วน ร่วมในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ของโครงการ	๑๒ (๓.๓)	๖๘ (๑๘.๘)	๙๔ (๒๖.๐)	๙๕ (๒๖.๓)	๘๗ (๒๔.๑)	๓๕๖ (๙๘.๖)	๒.๕๐	๑.๑๕๒	น้อย
๓. ประชาชนเข้ามามีส่วน ร่วมในการรับจ้างงานเหมา โครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. ได้จัดทำ	๒๖ (๗.๒)	๖๔ (๑๗.๗)	๑๑๘ (๓๒.๗)	๘๓ (๒๓.๐)	๖๕ (๑๘.๐)	๓๕๖ (๙๘.๖)	๒.๗๓	๑.๑๖๘	น้อย
๔. ประชาชนได้ร่วม สนับสนุนทรัพยากรส่วนตัว ให้แก่อบต. เพื่อนำไปพัฒนา ท้องถิ่น	๒๒ (๖.๑)	๓๐ (๑๕.๔)	๑๐๐ (๒๗.๗)	๑๐๖ (๒๙.๔)	๕๖ (๑๕.๕)	๓๕๔ (๙๘.๑)	๒.๗๑	๑.๑๓๘	น้อย
๕. ประชาชนได้เข้าร่วม ปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน/ โครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. ในหมู่บ้านให้บรรลุ ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ใน แผนพัฒนาอบต.	๒๕ (๘.๐)	๕๑ (๒๕.๒)	๑๕๔ (๔๒.๗)	๕๖ (๑๕.๕)	๒๗ (๗.๕)	๓๕๗ (๙๘.๕)	๓.๑๑	๑.๐๑๕	ปาน กลาง

ตารางที่ ๕ (ต่อ)

การมีส่วนร่วมประชาชน ต่อการบริหารงานปกครอง ส่วนท้องถิ่นขององค์กร	ระดับการมีส่วนร่วม					รวม	\bar{X}	S.D.	แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
๖. ประชาชนได้มีส่วนร่วม เป็นกรรมการในการ ดำเนินงานตามแผนงาน หรือโครงการพัฒนา อบต.	๒๑ (๕.๗)	๗๕ (๒๑.๕)	๑๔๔ (๓๕.๕)	๗๑ (๑๕.๗)	๔๑ (๑๑.๔)	๓๕๖ (๕๗.๖)	๒.๕๑	๑.๐๕๕	น้อย
๗. การประสานงานขอ ความร่วมมือระหว่าง ประชาชนกับอบต.	๕๐ (๑๓.๕)	๑๑๐ (๓๐.๕)	๑๒๕ (๓๔.๖)	๔๗ (๑๓.๐)	๒๕ (๖.๕)	๓๕๗ (๕๗.๕)	๓.๓๒	๑.๐๗๗	ปาน กลาง
๘. ประชาชนเคยมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติและ ดำเนินการก่อสร้างต่าง ๆ	๓๐ (๗.๓)	๘๓ (๒๓.๐)	๑๐๗ (๒๕.๕)	๘๐ (๒๒.๒)	๕๓ (๑๔.๗)	๓๕๔ (๕๗.๑)	๒.๗๗	๑.๑๗๗	น้อย
๙. ประชาชนในท้องถิ่นเคย ช่วยดำเนินการแก้ปัญหา ผู้ด้อยโอกาส เช่น ส่งเสริม การศึกษา	๓๕ (๑๐.๗)	๗๖ (๒๑.๑)	๑๒๓ (๓๔.๑)	๘๖ (๒๓.๗)	๓๒ (๘.๕)	๓๕๖ (๕๗.๖)	๓.๐๑	๑.๑๒๑	ปาน กลาง
๑๐. ประชาชนมีส่วนร่วม ในการดำเนินการแก้ปัญหา กลุ่มแม่บ้านที่ว่างงาน	๒๗ (๗.๗)	๕๒ (๑๔.๔)	๑๐๗ (๒๕.๕)	๕๖ (๑๖.๖)	๗๑ (๑๕.๗)	๓๕๕ (๕๗.๓)	๒.๖๓	๑.๑๗๔	น้อย

จากตารางที่ ๕ พบว่าการมีส่วนร่วมในปฏิบัติการ (ดำเนินการ) ของประชาชนต่อการบริหารงานปกครอง ท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม ซึ่งจำแนกตามหัวข้อต่าง ๆ คือ ประชาชนได้เข้ามาร่วมหรือปรับปรุงการบริหารงานพัฒนาของอบต.ระดับน้อยมีร้อยละ ๒๕.๖ รองลงมาปานกลางมีร้อยละ ๒๗.๓ และมากมีร้อยละ ๒๑.๕ และน้อยที่สุดมีร้อยละ ๑๓.๕ ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ ๕.๗ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๐.๗) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับน้อย = ๒.๖๕ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๑๒๐

ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ของ โครงการระดับน้อยมีร้อยละ ๒๖.๓ รองลงมาปานกลางมีร้อยละ ๒๖.๐ และน้อยที่สุดมีร้อยละ ๒๔.๑ และมากมีร้อยละ ๑๘.๘ ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ ๓.๓ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๔) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับน้อย = ๒.๘๘ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๑๗๘

ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับจ้างงานเหมาโครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. ได้จัดทำ ระดับปานกลางมีร้อยละ ๓๒.๗ รองลงมาน้อยมีร้อยละ ๒๓.๐ และน้อยที่สุดมีร้อยละ ๑๘.๐ และมากมีร้อยละ ๑๗.๗ ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ ๑.๒ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๔) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับน้อย = ๒.๗๑ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๑๖๘

ประชาชนได้ร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่ อบต. เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่นระดับน้อยมีร้อยละ ๒๙.๔ รองลงมาปานกลางมีร้อยละ ๒๗.๗ และมากมีร้อยละ ๑๙.๔ และน้อยที่สุดมีร้อยละ ๑๕.๕ ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ ๖.๑ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๙) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับน้อย = ๒.๗๑ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๑๓๘

ประชาชนได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. ในหมู่บ้านให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนาอบต. ระดับปานกลางมีร้อยละ ๔๒.๗ รองลงมามากมีร้อยละ ๒๕.๒ และน้อยมีร้อยละ ๑๕.๕ และมากที่สุดมีร้อยละ ๘.๐ ส่วนน้อยที่สุดมีร้อยละ ๑.๕ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๑) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับปานกลาง = ๓.๑๑ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๐๑๕

ประชาชนได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามแผนงานหรือ โครงการพัฒนา อบต. ระดับปานกลางมีร้อยละ ๓๙.๙ รองลงมามากมีร้อยละ ๒๑.๙ และน้อยมีร้อยละ ๑๙.๗ และน้อยที่สุดมีร้อยละ ๑๑.๔ ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ ๕.๘ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๔) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับปานกลาง = ๒.๙๑ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๐๕๕

การประสานงานขอความร่วมมือระหว่างประชาชนกับ อบต. ระดับปานกลางมีร้อยละ ๓๔.๖ รองลงมามากมีร้อยละ ๓๐.๕ และมากที่สุดมีร้อยละ ๑๓.๙ และน้อยมีร้อยละ ๑๓.๐ ส่วนน้อยที่สุดมีร้อยละ ๖.๙ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๑) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับปานกลาง = ๓.๑๒ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๐๘๘

ประชาชนเคยมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินการก่อสร้างต่าง ๆ ระดับปานกลางมีร้อยละ ๒๙.๙ รองลงมามากมีร้อยละ ๒๓.๐ และน้อยมีร้อยละ ๒๒.๒ และน้อยที่สุดมีร้อยละ ๑๔.๗ ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ ๘.๓ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๙) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับน้อย = ๓.๓๒ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๐๘๘

ประชาชนในท้องถิ่นเคยช่วยดำเนินการแก้ปัญหาผู้ด้อยโอกาส เช่น ส่งเสริมการศึกษาระดับ ปานกลางมีร้อยละ ๓๔.๑ รองลงมามีร้อยละ ๒๓.๘ และมากมีร้อยละ ๒๑.๑ และมากที่สุดมี ร้อยละ ๑๐.๘ ส่วนน้อยที่สุดมีร้อยละ ๘.๕ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๔) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับ ปานกลาง = ๓.๐๑ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๑๒๑

ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ปัญหา กลุ่มแม่บ้านที่ว่างงานระดับปานกลางมี ร้อยละ ๒๕.๕ รองลงมามีร้อยละ ๒๖.๖ และน้อยที่สุดมีร้อยละ ๑๕.๗ และมากมีร้อยละ ๑๔.๔ ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ ๗.๘ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๗) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับน้อย = ๒.๖๓ และมี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๑๘๔

ตารางที่ ๑๐ จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในผลประโยชน์

การมีส่วนร่วมของ ประชาชนต่อการ บริหารงานปกครองส่วน ท้องถิ่นขององค์กร บริหาร	ระดับการมีส่วนร่วม					รวม	\bar{X}	S.D.	แปล ผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
๑. อบต. ได้จัดทำแผน/ โครงการที่มีลักษณะเป็น วิถีดุดีงของ เช่น เครื่อง อุปโภค บริโภคสำหรับ การประกอบให้แก่กลุ่ม ประชาชนในท้องถิ่น	๔๐ (๑๑.๑)	๘๖ (๒๓.๘)	๑๒๘ (๒๓.๘)	๗๖ (๒๑.๑)	๒๕ (๖.๕)	๓๕๕ (๕๘.๓)	๓.๑๑	๑.๐๖๘	ปาน กลาง
๒. อบต. ได้จัดทำแผน/ โครงการที่เกี่ยวกับงาน คานสาธารณสุข โภคงาน ด้านศาสนาและงานด้าน วัฒนธรรมให้กับ ประชาชนในท้องถิ่น	๔๑ (๑๑.๔)	๘๕ (๒๔.๗)	๑๔๓ (๓๕.๖)	๗๑ (๑๕.๗)	๑๑ (๓.๐)	๓๕๕ (๕๘.๓)	๓.๒๒	๐.๕๕๖	ปาน กลาง
๓. อบต. ได้จ่ายค่าตอบแทน หรือมอบรางวัลให้แก่ ประชาชนที่ได้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมกับ อบต.	๒๓ (๖.๔)	๕๕ (๑๖.๓)	๑๑๖ (๓๒.๑)	๕๐ (๒๔.๕)	๖๗ (๑๘.๕)	๓๕๕ (๕๘.๓)	๒.๖๖	๑.๑๕๑	น้อย

ตารางที่ ๑๐ (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของ ประชาชนต่อการ บริหารงานปกครองส่วน ท้องถิ่นขององค์กรบริหาร	ระดับการมีส่วนร่วม					รวม	\bar{X}	S.D.	แปล ผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
๔. ประชาชนได้ร่วม สนับสนุนทรัพยากร ส่วนตัวให้แก่ อบต. เพื่อ นำไปพัฒนาท้องถิ่น	๒๕ (๘.๐)	๗๕ (๒๐.๘)	๑๑๔ (๓๑.๖)	๘๔ (๒๓.๓)	๕๓ (๑๔.๗)	๓๕๕ (๙๘.๓)	๒.๘๔	๑.๑๖๒	น้อย
๕. ประชาชนได้เข้าร่วม ปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน/โครงการหรือ กิจกรรมที่ อบต. ในหมู่บ้าน ให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ในแผนพัฒนาอบต.	๒๕ (๘.๐)	๑๑๐ (๓๐.๕)	๑๔๑ (๓๙.๑)	๕๖ (๑๕.๕)	๑๗ (๔.๗)	๓๕๓ (๙๗.๘)	๓.๒๒	๐.๙๗๒	ปาน กลาง
๖. ประชาชนได้รับ ประโยชน์จาก อบต. ใน ความก้าวหน้าด้าน เทคโนโลยี	๒๔ (๖.๖)	๖๗ (๑๘.๖)	๑๑๔ (๓๑.๖)	๕๗ (๑๖.๕)	๕๓ (๑๔.๗)	๓๕๕ (๙๘.๓)	๒.๗๕	๑.๑๒๘	น้อย
๗. อบต. เคยให้ประชาชน ในท้องถิ่นได้รับข่าวสาร ทันเหตุการณ์	๓๕ (๑๐.๘)	๘๖ (๒๓.๘)	๑๓๕ (๓๗.๔)	๖๕ (๑๘.๑)	๒๖ (๗.๒)	๓๕๕ (๙๘.๓)	๓.๑๒	๑.๐๗๖	ปาน กลาง
๘. ประชาชนเคยได้รับ ผลประโยชน์ในการบริหาร ส่วนท้องถิ่นด้านอุปโภค บริโภค	๓๐ (๘.๓)	๕๓ (๑๕.๘)	๑๓๕ (๓๗.๔)	๖๓ (๑๗.๕)	๓๓ (๙.๑)	๓๕๔ (๙๘.๑)	๓.๐๗	๑.๐๗๓	ปาน กลาง
๙. ประชาชนได้รับ ผลประโยชน์จากอบต. ใน ด้านการช่วยเหลือเด็กด้อย โอกาส	๔๖ (๑๒.๗)	๘๕ (๒๓.๕)	๑๒๖ (๓๔.๙)	๗๗ (๒๑.๓)	๒๒ (๖.๑)	๓๕๖ (๙๘.๖)	๓.๑๖	๑.๐๙๔	ปาน กลาง
๑๐. ประชาชนได้รับ ผลประโยชน์จากอบต. ด้าน วัฒนธรรมประเพณี	๓๘ (๑๐.๕)	๕๕ (๑๖.๓)	๑๒๓ (๓๔.๑)	๖๖ (๑๘.๓)	๓๔ (๙.๔)	๓๕๖ (๙๘.๖)	๓.๑๐	๑.๑๒๐	ปาน กลาง

จากตารางที่ ๑๐ พบว่าการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของประชาชนต่อการบริหารงานปกครอง ทั้งถึงองค์กรการบริหารส่วนตำบลขวงคราม ซึ่งจำแนกตามหัวข้อต่าง ๆ คือ อบต. ได้จัดทำแผน/โครงการที่มีลักษณะเป็นวัตถุประสงค์ของ เช่น เครื่องอุปโภค บริโภคสำหรับการประกอบให้แก่กลุ่มประชาชนในท้องถิ่น ระดับปานกลางมีร้อยละ ๓๕.๕ รองลงมา มากมีร้อยละ ๒๓.๘ และน้อยมีร้อยละ ๒๑.๑ และมากที่สุดมีร้อยละ ๑๑.๑ ส่วนน้อยที่สุดมีร้อยละ ๖.๕ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๗) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับปานกลาง = ๓.๑๑ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๐๘๖

อบต. ได้จัดทำแผน/โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุข โภค งานด้านศาสนาและงานด้านวัฒนธรรมให้กับประชาชนในท้องถิ่น ระดับปานกลางมีร้อยละ ๓๕.๖ รองลงมา มากมีร้อยละ ๒๔.๗ และน้อยมีร้อยละ ๑๕.๗ และมากที่สุดมีร้อยละ ๑๑.๔ ส่วนน้อยที่สุดมีร้อยละ ๓.๐ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๗) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับปานกลาง = ๓.๒๒ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๐.๕๕๖

อบต. ได้จ่ายค่าตอบแทนหรือมอบรางวัลให้แก่ประชาชนที่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมกับอบต. ระดับปานกลางมีร้อยละ ๓๒.๑ รองลงมาน้อยมีร้อยละ ๒๔.๕ และน้อยที่สุดมีร้อยละ ๑๘.๖ และมากที่สุดมีร้อยละ ๑๖.๓ ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ ๖.๔ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๗) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับน้อย = ๒.๖๖ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๑๕๑

ประชาชนได้ร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่ อบต. เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่นระดับปานกลางมีร้อยละ ๓๑.๖ รองลงมาน้อยมีร้อยละ ๒๓.๓ และมากที่สุดมีร้อยละ ๒๐.๘ และน้อยที่สุดมีร้อยละ ๑๔.๗ ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ ๘.๐ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๗) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับน้อย = ๒.๘๔ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๑๖๒

ประชาชนได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมที่อบต. ในหมู่บ้านให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนาอบต. ระดับปานกลางมีร้อยละ ๓๕.๑ รองลงมา มากมีร้อยละ ๓๐.๕ และน้อยมีร้อยละ ๑๕.๕ และมากที่สุดมีร้อยละ ๘.๐ ส่วนน้อยที่สุดมีร้อยละ ๔.๗ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๒.๒) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับปานกลาง = ๓.๒๒ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๐.๕๗๒

ประชาชนได้รับประโยชน์จากอบต. ในความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีระดับปานกลางมีร้อยละ ๓๑.๖ รองลงมาน้อยมีร้อยละ ๒๖.๕ และมากที่สุดมีร้อยละ ๑๘.๖ และน้อยที่สุดมีร้อยละ ๑๔.๗ ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ ๖.๖ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๗) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับน้อย = ๒.๗๕ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๑๒๘

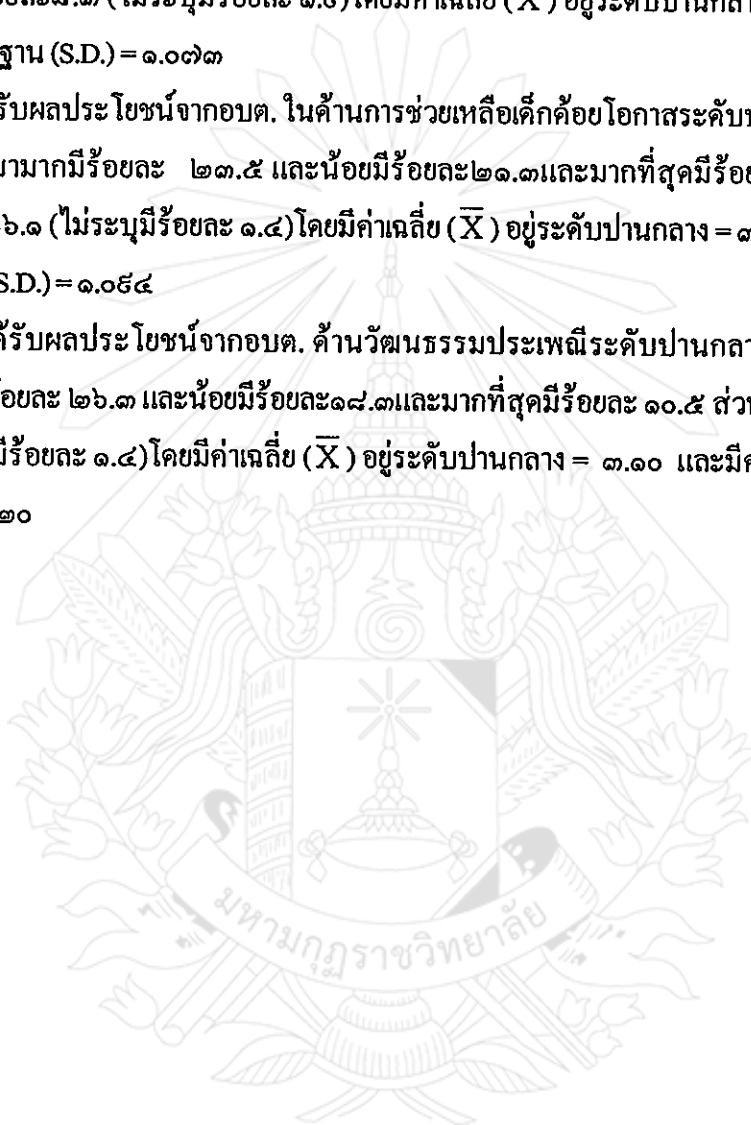
อบต. เคยให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับข่าวสารทันเหตุการณ์ระดับปานกลางมีร้อยละ ๓๗.๔ รองลงมา มากมีร้อยละ ๒๓.๘ และน้อยมีร้อยละ ๑๕.๑ และมากที่สุดมีร้อยละ ๑๐.๘ ส่วนน้อยที่สุดมี

ร้อยละ ๗.๒ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๗) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับปานกลาง = ๓.๑๒ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๐๗๖

ประชาชนเคยได้รับผลประโยชน์ในการบริหารส่วนท้องถิ่นด้านอุปโภคบริโภคระดับปานกลางมีร้อยละ ๓๗.๔ รองลงมา มากมีร้อยละ ๒๕.๘ และน้อยมีร้อยละ ๑๗.๕ และน้อยที่สุดมีร้อยละ ๙.๑ ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ ๘.๓ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๙) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับปานกลาง = ๓.๐๗ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๐๗๓

ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากอบต. ในด้านการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสระดับปานกลางมีร้อยละ ๓๔.๙ รองลงมา มากมีร้อยละ ๒๓.๕ และน้อยมีร้อยละ ๒๑.๓ และมากที่สุดมีร้อยละ ๑๒.๗ ส่วนน้อยที่สุดมีร้อยละ ๖.๑ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๔) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับปานกลาง = ๓.๑๖ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๐๕๔

ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากอบต. ด้านวัฒนธรรมประเพณีระดับปานกลางมีร้อยละ ๓๔.๑ รองลงมา มากมีร้อยละ ๒๖.๓ และน้อยมีร้อยละ ๑๘.๗ และมากที่สุดมีร้อยละ ๑๐.๕ ส่วนน้อยที่สุดมีร้อยละ ๙.๔ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๔) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับปานกลาง = ๓.๑๐ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๑๒๐

ตารางที่ ๑๑ จำนวนร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผล

การมีส่วนร่วมของ ประชาชนต่อการ บริหารงานปกครองส่วน ท้องถิ่นขององค์กร บริหาร	ระดับการมีส่วนร่วม					รวม	\bar{X}	S.D.	แปล ผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
๑. อบต. ได้ให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมควบคุม ตรวจสอบการปฏิบัติงาน ตามแผนพัฒนาของอบต.	๒๔ (๖.๖)	๘๕ (๒๓.๕)	๑๐๕ (๒๙.๑)	๑๐๐ (๒๙.๗)	๔๒ (๑๑.๖)	๓๕๖ (๙๘.๖)	๒.๘๖	๑.๑๑๕	น้อย
๒. อบต. ได้แต่งตั้ง ประชาชนเข้ามาเป็น กรรมการประเมิน แผนงาน/โครงการตาม แผนพัฒนา อบต.	๑๙ (๕.๓)	๙๐ (๒๔.๙)	๑๑๙ (๓๓.๐)	๘๕ (๒๓.๕)	๔๔ (๑๒.๒)	๓๕๗ (๑๘.๙)	๒.๘๗	๑.๐๘๘	น้อย
๓. ประชาชนเข้ามามีส่วน ร่วมในการควบคุมการให้ ทรัพย์สินและงบประมาณ ของ อบต.	๒๑ (๕.๘)	๖๔ (๑๗.๗)	๙๑ (๒๕.๒)	๙๕ (๒๖.๓)	๘๓ (๒๓.๐)	๓๕๔ (๙๘.๑)	๒.๕๖	๑.๑๙๙	น้อย
๔. ประชาชนได้มีส่วน ร่วมในการตรวจสอบ ความโปร่งใสในการ บริหารงานของคณะผู้ บริหาร	๑๖ (๔.๔)	๗๓ (๒๐.๒)	๘๙ (๒๔.๗)	๙๐ (๒๔.๙)	๘๘ (๒๔.๔)	๓๕๖ (๙๘.๖)	๒.๕๕	๑.๑๙๔	น้อย
๕. ประชาชนได้มีส่วน ร่วมในการควบคุมการ จัดทำบัญชีงบประมาณ ของ อบต.	๑๔ (๓.๙)	๔๙ (๑๓.๖)	๗๑ (๑๙.๙)	๙๙ (๒๗.๔)	๑๒๐ (๓๓.๒)	๓๕๓ (๙๗.๘)	๒.๒๖	๑.๑๗๙	น้อย
๖. อบต. ให้ส่วนท้องถิ่น ได้มีประเมินผลงานใน การบริหารส่วนท้องถิ่น	๑๗ (๔.๗)	๖๖ (๑๘.๓)	๑๐๖ (๒๙.๔)	๑๐๓ (๒๘.๕)	๖๑ (๑๖.๙)	๓๕๓ (๙๗.๘)	๒.๖๕	๑.๑๑๔	น้อย

ตารางที่ ๑๑ (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของ ประชาชนต่อการ บริหารงานปกครองส่วน ท้องถิ่นขององค์กร บริหาร	ระดับการมีส่วนร่วม					รวม	\bar{X}	S.D.	แปล ผล
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
๗. อบต. ให้ส่วนท้องถิ่น ได้มีประเมินผลงานใน ด้านการก่อสร้างที่ ถูกต้องตามแบบแผน	๑๘ (๕.๐)	๕๒ (๒๕.๕)	๑๒๖ (๓๐.๕)	๘๐ (๒๒.๒)	๔๐ (๑๑.๑)	๓๕๖ (๕๘.๖)	๒.๕๑	๑.๐๖๓	น้อย
๘. อบต. ให้ส่วนท้องถิ่น ได้มีประเมินผลงานของ กลุ่มแม่บ้าน	๒๗ (๗.๕)	๘๓ (๒๓.๐)	๕๕ (๒๗.๕)	๕๖ (๒๖.๖)	๕๑ (๑๔.๑)	๓๕๖ (๕๘.๖)	๒.๘๓	๑.๑๖๓	น้อย
๙. อบต. ให้ส่วนท้องถิ่น ได้มีประเมินผลงาน เกี่ยวกับรายรับ รายจ่าย ของ อบต.	๒๒ (๖.๑)	๕๒ (๑๔.๔)	๘๘ (๒๔.๔)	๕๕ (๒๗.๕)	๕๒ (๒๕.๕)	๓๕๓ (๕๗.๘)	๒.๔๗	๑.๒๐๑	น้อย
๑๐. อบต. ให้ส่วนท้องถิ่น ได้มีประเมินด้วย ความโปร่งใสในการทำงาน ของคณะกรรมการอบต.	๒๕ (๘.๐)	๗๓ (๒๐.๒)	๘๒ (๒๒.๗)	๗๕ (๒๑.๕)	๕๔ (๒๖.๐)	๓๕๗ (๕๘.๕)	๒.๖๒	๑.๒๕๐	น้อย

จากตารางที่ ๓.๔ พบว่าการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของประชาชนต่อการบริหารงานปกครอง ท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลขางคราม ซึ่งจำแนกตามหัวข้อต่าง ๆ คือ อบต. ได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาของ อบต. ระดับปานกลางมีร้อยละ ๒๕.๑ รองลงมาน้อยมีร้อยละ ๒๗.๗ และมากมีร้อยละ ๒๓.๕ และน้อยที่สุดมีร้อยละ ๑๑.๖ ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ ๖.๖ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๔) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับน้อย = ๒.๘๖ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๑๑๕

อบต. ได้แต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการประเมินแผนงาน/โครงการตามแผนพัฒนา อบต. ระดับปานกลางมีร้อยละ ๓๓.๐ รองลงมา มากมีร้อยละ ๒๔.๕ และน้อยมีร้อยละ ๒๓.๕ และน้อยที่สุดมีร้อยละ ๑๒.๒ ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ ๕.๓ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๑) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับน้อย = ๒.๘๗ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๐๘๘

ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมการให้ทรัพย์สินและงบประมาณของ อบต. ระดับน้อยมีร้อยละ ๒๖.๓ รองลงมาปานกลางมีร้อยละ ๒๕.๓ และน้อยที่สุดมีร้อยละ ๒๓.๐ และมากมีร้อยละ ๑๗.๑ ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ ๕.๘ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๕) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับน้อย = ๒.๕๖ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๑๕๕

ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานของคณะผู้บริหารระดับน้อยมีร้อยละ ๒๔.๕ รองลงมาปานกลางมีร้อยละ ๒๔.๗ และน้อยที่สุดมีร้อยละ ๒๔.๔ และมากมีร้อยละ ๒๐.๒ ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ ๔.๔ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๔) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับน้อย = ๒.๕๕ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๑๕๔

ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการควบคุมการจัดทำบัญชีงบประมาณของ อบต. ระดับน้อยที่สุดมีร้อยละ ๓๓.๒ รองลงมาน้อยมีร้อยละ ๒๗.๔ และปานกลางมีร้อยละ ๑๕.๗ และมากมีร้อยละ ๑๓.๖ ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ ๓.๕ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๒.๒) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับน้อย = ๒.๒๖ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๑๑๕

อบต. ให้ส่วนท้องถิ่นได้มีประเมินผลงานในการบริหารส่วนท้องถิ่นระดับปานกลางมีร้อยละ ๒๕.๔ รองลงมาน้อยมีร้อยละ ๒๘.๕ และมากมีร้อยละ ๑๘.๑ และน้อยที่สุดมีร้อยละ ๑๖.๕ ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ ๔.๗ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๒.๒) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับน้อย = ๒.๖๕ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๑๑๔

อบต. ให้ส่วนท้องถิ่นได้มีประเมินผลงานในด้านการก่อสร้างที่ถูกต้องตามแบบแผนระดับปานกลางมีร้อยละ ๓๔.๕ รองลงมามากมีร้อยละ ๒๕.๕ และน้อยมีร้อยละ ๒๒.๒ และน้อยที่สุดมีร้อยละ ๑๑.๑ ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ ๕.๐ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๔) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับน้อย = ๒.๕๑ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๐๖๓

อบต. ให้ส่วนท้องถิ่นได้มีประเมินผลงานของกลุ่มแม่บ้านระดับปานกลางมีร้อยละ ๒๗.๔ รองลงมาน้อยมีร้อยละ ๒๖.๖ และมากมีร้อยละ ๒๓.๐ และน้อยที่สุดมีร้อยละ ๑๔.๑ ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ ๗.๕ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๔) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับน้อย = ๒.๘๑ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๑๖๓

อบต. ให้ส่วนท้องถิ่นได้มีประเมินผลงานเกี่ยวกับรายรับ รายจ่ายของ อบต. ระดับน้อยมีร้อยละ ๒๗.๔ รองลงมาน้อยที่สุดมีร้อยละ ๒๕.๕ และปานกลางมีร้อยละ ๒๔.๔ และมากมีร้อยละ ๑๔.๔ ส่วนมากที่สุดมีร้อยละ ๖.๑ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๒.๒) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับน้อย = ๒.๔๗ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๒๐๑

อบค. ให้ส่วนท้องถิ่นได้มีประเมินด้วยความโปร่งใสในการทำงานของคณะบริหาร อบค. ระดับน้อยที่สุดมีร้อยละ ๒๖.๐ รองลงมาปานกลางมีร้อยละ ๒๒.๗ และน้อยมีร้อยละ ๒๑.๘ และมากมีร้อยละ ๒๐

๔.๔ การวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอคอกหย่อม จังหวัดเชียงใหม่ในระดับน้อยประชาชน ๒ ส่วน มากที่สุดมีร้อยละ ๘.๐ (ไม่ระบุมีร้อยละ ๑.๑) โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระดับน้อย = ๒.๖๒ และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = ๑.๒๕๐ ที่มีปัจจัยต่างกัน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอคอกหย่อม จังหวัดเชียงใหม่ โดยได้ทดสอบด้วยค่า χ^2 -test โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติ $p = ๐.๐๕$ ซึ่งผลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๒ ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน อบค. ยางคราม กิ่งอำเภอคอกหย่อม จังหวัดเชียงใหม่

เพศ	น้อย	ปานกลาง	มาก	รวม
ชาย	๕๘ (๓๗.๖)	๕๑ (๓๒.๕)	๔๗ (๔๔.๓)	๑๕๖ (๑๐๐.๐)
หญิง	๔๑ (๒๘.๓)	๔๕ (๓๑.๐)	๕๘ (๔๐.๗)	๑๔๔ (๑๐๐.๐)
รวม	๑๐๐ (๓๓.๑)	๙๖ (๓๑.๘)	๑๐๖ (๓๕.๑)	๓๐๒ (๑๐๐.๐)

$$\chi^2 = ๔.๕๐๔, df = ๒, p = ๐.๑๐๕$$

จากตารางที่ ๑๒ พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน อบค. ยางคราม กิ่งอำเภอคอกหย่อม จังหวัดเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

นั่นคือ เพศมีผลต่อ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานอบต.บางคราม ถึงอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๑๓ ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน อบต.บางคราม ถึงอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

อายุ	น้อย	ปานกลาง	มาก	รวม
๑๘ - ๒๕ ปี	๕ (๑๕.๖)	๑๘ (๓๕.๑)	๑๕ (๔๑.๓)	๔๖ (๑๐๐.๐)
๒๖ - ๓๐ ปี	๕ (๒๕.๓)	๑๒ (๓๔.๓)	๑๔ (๔๐.๐)	๓๕ (๑๐๐.๐)
๓๑ - ๓๕ ปี	๑๗ (๓๕.๕)	๑๓ (๓๐.๒)	๑๓ (๓๐.๒)	๔๓ (๑๐๐.๐)
๓๖ - ๔๐ ปี	๒๓ (๔๒.๖)	๑๕ (๒๗.๘)	๑๖ (๒๕.๖)	๕๔ (๑๐๐.๐)
๔๑ - ๔๕ ปี	๑๕ (๒๕.๒)	๑๕ (๒๕.๒)	๒๗ (๔๑.๕)	๖๕ (๑๐๐.๐)
๔๕ ปีขึ้นไป	๒๖ (๓๘.๘)	๒๔ (๓๕.๘)	๑๗ (๒๕.๔)	๖๗ (๑๐๐.๐)
รวม	๑๐๓ (๓๓.๒)	๑๐๑ (๓๒.๖)	๑๐๖ (๓๔.๒)	๓๑๐ (๑๐๐.๐)

$$\chi^2 = ๑๑.๖๕๒, df = ๑๐, p = ๐.๓๐๖$$

จากตารางที่ ๑๓ พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน อบต.บางคราม ถึงอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ นั่นคือ อายุไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานอบต.บางคราม ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

ตารางที่ ๑๓ ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน
อบต.บางคราม กิ่งอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

ระดับการศึกษา	น้อย	ปานกลาง	มาก	รวม
ไม่ได้เรียน	๖ (๔๐.๐)	๖ (๔๐.๐)	๓ (๒๐.๐)	๑๕ (๑๐๐.๐)
ประถมศึกษา	๕๘ (๓๕.๔)	๕๑ (๓๑.๑)	๕๕ (๓๓.๕)	๑๖๔ (๑๐๐.๐)
มัธยมศึกษา	๒๗ (๓๓.๓)	๒๑ (๒๕.๕)	๓๓ (๔๐.๗)	๘๑ (๑๐๐.๐)
อนุปริญญา	๗ (๓๕.๐)	๗ (๓๕.๐)	๖ (๓๐.๐)	๒๐ (๑๐๐.๐)
ปริญญาตรีขึ้นไป	๗ (๒๑.๕)	๑๕ (๔๖.๕)	๑๐ (๓๑.๓)	๓๒ (๑๐๐.๐)
รวม	๑๐๕ (๓๓.๗)	๑๐๐ (๓๒.๑)	๑๐๗ (๓๔.๓)	๓๑๒ (๑๐๐.๐)

$$\chi^2 = ๗.๒๕๐, df = ๘, p = ๐.๕๐๖$$

จากตารางที่ ๑๓ พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน อบต.บางคราม กิ่งอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ นั่นคือ ชั้นระดับการศึกษามีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน อบต.บางคราม กิ่งอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

ตารางที่ ๑๔ ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน
อบต. ยางคราม กิ่งอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

สถานภาพ	น้อย	ปานกลาง	มาก	รวม
โสด	๑๑ (๑๕.๐)	๒๓ (๓๕.๗)	๒๔ (๔๑.๔)	๕๘ (๑๐๐.๐)
สมรส อยู่ด้วยกัน	๘๓ (๓๗.๖)	๖๖ (๒๕.๕)	๗๒ (๓๒.๖)	๒๒๑ (๑๐๐.๐)
หย่าร้าง,หม้าย	๗ (๓๓.๒)	๕ (๓๖.๐)	๕ (๓๖.๐)	๓๐๔ (๑๐๐.๐)
รวม	๑๐๑ (๓๓.๒)	๙๔ (๓๒.๒)	๑๐๕ (๓๔.๕)	๓๐๔ (๑๐๐.๐)

$$\chi^2 = ๗.๕๓๖, df = ๔, p = ๐.๑๑๐$$

จากตารางที่ ๑๔ พบว่าสถานภาพของประชาชนไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน อบต.ยางคราม กิ่งอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ นั่นคือสถานภาพไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน อบต. ยางคราม กิ่งอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

ตารางที่ ๑๕ ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน อบต.บางคราม
กิ่งอำเภอคอกยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

อาชีพ	น้อย	ปานกลาง	มาก	รวม
ข้าราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	๖ (๒๘.๖)	๘ (๓๘.๑)	๗ (๓๓.๓)	๒๑ (๑๐๐.๐)
ธุรกิจส่วนตัว	๕ (๓๘.๕)	๓ (๒๓.๑)	๕ (๓๘.๕)	๑๓ (๑๐๐.๐)
ค้าขาย	๘ (๓๓.๓)	๘ (๓๓.๓)	๘ (๓๓.๓)	๒๔ (๑๐๐.๐)
เกษตรกร	๒๒ (๓๑.๔)	๒๓ (๓๒.๕)	๒๕ (๓๕.๗)	๗๐ (๑๐๐.๐)
ร้านข้าง	๕๕ (๓๖.๕)	๔๔ (๒๙.๕)	๕๐ (๓๓.๖)	๑๔๙ (๑๐๐.๐)
อื่น ๆ	๗ (๒๒.๖)	๑๓ (๔๑.๕)	๑๑ (๓๕.๕)	๓๑ (๑๐๐.๐)
รวม	๑๐๓ (๓๓.๔)	๙๕ (๓๒.๑)	๑๐๖ (๓๔.๔)	๓๐๔* (๑๐๐.๐)

$$\chi^2 = ๓.๕๔๓, df = ๑๐, p = ๐.๕๕๐$$

จากตารางที่ ๑๕ พบว่า อาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน อบต.บางคราม กิ่งอำเภอคอกยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ นั่นคือ อาชีพไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน อบต. บางคราม กิ่งอำเภอคอกยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

ตารางที่ ๑๖ ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน อบต.บางคราม
กิ่งอำเภอคอกยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

รายได้	น้อย	ปานกลาง	มาก	รวม
๑ - ๔,๐๐๐บาท/เดือน	๔๗ (๒๗.๕)	๕๗ (๓๓.๓)	๖๗ (๓๙.๒)	๑๗๑ (๑๐๐.๐)
๔,๐๐๐ - ๗,๐๐๐บาท/ เดือน	๓๒ (๔๒.๑)	๒๑ (๒๗.๖)	๒๓ (๓๐.๓)	๗๖ (๑๐๐.๐)
๗,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐บาท/ เดือน	๑๑ (๔๐.๗)	๑๒ (๔๔.๔)	๔ (๑๔.๙)	๒๗ (๑๐๐.๐)
๑๐,๐๐๐ - ๑๕,๐๐๐บาท/ เดือน	๕ (๒๗.๙)	๕ (๒๗.๙)	๙ (๔๔.๔)	๑๙ (๑๐๐.๐)
มากกว่า ๑๕,๐๐๐บาท/ เดือน	๗ (๕๓.๙)	๓ (๒๓.๑)	๓ (๒๓.๑)	๑๓ (๑๐๐.๐)
รวม	๑๐๒ (๓๓.๔)	๙๘ (๓๒.๑)	๑๐๕ (๓๔.๔)	๓๐๕ (๑๐๐.๐)

$$\chi^2 = ๑๓.๕๔๒, df = ๙, p = ๐.๐๙๕$$

จากตารางที่ ๑๖ พบว่า รายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน อบต. บางคราม กิ่งอำเภอคอกยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ นั่นคือ รายได้ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน อบต.บางคราม กิ่งอำเภอคอกยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

ตารางที่ ๑๗ ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมต่อการบริหารงาน
ปกครองท้องถิ่น

ระดับความรู้การปกครอง ท้องถิ่น	น้อย	ปานกลาง	มาก	รวม
น้อย	๗๒ (๕๕.๔)	๓๐ (๒๓.๑)	๒๘ (๔๔.๓)	๑๓๐ (๑๐๐.๐)
มาก	๓๑ (๑๗.๕)	๗๐ (๓๕.๕)	๗๖ (๔๒.๕)	๑๗๗ (๑๐๐.๐)
รวม	๑๐๓ (๓๓.๖)	๑๐๐ (๓๒.๖)	๑๐๔ (๓๓.๕)	๓๐๗ (๑๐๐.๐)

$$\chi^2 = ๔๘.๔๑๔, df = ๒, p = ๐.๐๐๐$$

จากตารางที่ ๑๗ พบว่าความรู้เกี่ยวกับการปกครองที่ดี มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน อบต.บางคราม กิ่งอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ นั่นคือความรู้เกี่ยวกับการปกครองที่ดี ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานอบต.บางคราม กิ่งอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้

๔.๕ การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชน

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) เพื่อให้ประชาชนแสดงข้อเสนอแนะ แสดงความคิดในสิ่งที่เป็นประโยชน์อันเกิดจากการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน อบต. บางคราม ประกอบด้วย ข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติการ (ดำเนินการ) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลซึ่งผล วิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๑๘ จำนวนร้อยละ ข้อเสนอแนะ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑. ให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการ ในท้องถิ่น	๒๐	๑๓.๑
๒. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงาน ของ อบต.	๒๐	๑๓.๑
๓. ให้ประชาชนเสนอความต้องการเพื่อนำไปประกอบโครงการของ อบต.	๒๐	๑๓.๑
๔. ให้โอกาสแก่ประชาชนมีส่วนร่วมคิดและกำหนดแนวทางการ พัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาในท้องถิ่น	๑๘	๑๑.๘
๕. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	๑๘	๑๑.๘
๖. ให้ประชาชนตัดสินใจในการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส	๑๕	๙.๘
๗. ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมอาชีพประจำของท้องถิ่น	๑๕	๙.๘
๘. อบต. ต้องบรรจุความต้องการของประชาชนไว้ในโครงการหรือ กิจกรรมต่าง ๆ ของ อบต.	๑๐	๖.๕
๙. ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในด้านการแก้ไขความ ยากจน	๕	๕.๘
๑๐. ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรของ ท้องถิ่น	๘	๕.๒

จากตารางที่ ๑๘ พบว่าข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงาน ปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางคราม ถึงอำเภอคลองห่อ จังหวัดเชียงใหม่

โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะจำนวนมากที่สุดดังนี้

อันดับแรก เกี่ยวกับการให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการในท้องถิ่นและ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของ อบต. จำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๑

อันดับที่สอง ต้องให้โอกาสแก่ประชาชนมีส่วนร่วมคิดและ การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น จำนวน ๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๘

อันดับที่สามต้องให้ประชาชนตัดสินใจในการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสและประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมอาชีพประจำของท้องถิ่น จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๘

อันดับที่สี่ ต้องการให้ อบต. บรรจุความต้องการของประชาชนไว้ในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของอบต. จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๕

อันดับที่ห้า ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในด้านการแก้ไขความยากจน จำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๘

อันดับที่หก ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่น จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๒

สรุปได้ว่า ประชาชนต้องการให้ อบต. ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของ อบต.

ตารางที่ ๑๕ จำนวนร้อยละ ข้อเสนอแนะ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการดำเนินการ

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการดำเนินการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑. ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับจ้างงานเหมา โครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. จัดทำ	๓๐	๑๕.๒
๒. ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ของโครงการ	๒๘	๑๔.๒
๓. ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินการก่อสร้างต่าง ๆ	๒๑	๑๐.๖
๔. ให้ประชาชนช่วยดำเนินงานแก้ปัญหาผู้ด้อยโอกาส เช่น ส่งเสริมการศึกษา	๒๑	๑๐.๖
๕. ให้ประชาชนเข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. ตั้งเป้าหมายไว้	๒๐	๑๐.๑
๖. ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมปรับปรุงการบริหารงานของ อบต.	๑๕	๗.๖
๗. ให้ประชาชนสนับสนุนทรัพยากรให้ อบต. ไปพัฒนาท้องถิ่น	๑๘	๙.๐
๘. ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามแผนงานหรือ โครงการพัฒนา อบต.	๑๖	๘.๐
๙. ให้ประชาชนประสานงานระหว่าง อบต. กับประชาชน	๑๕	๗.๕
๑๐. ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหากลุ่มแม่บ้านว่างงาน	๑๐	๕.๐

จากตารางที่ ๑๕ พบว่าข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม ถึงอำเภอคอกยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ โดย มีผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดด้าน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการดำเนินการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะจำนวนมากที่สุดดังนี้

อันดับแรก ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับจ้างงานเหมา โครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. จัดทำ จำนวน ๓๐ คนคิดเป็นร้อยละ ๑๕.๒

อันดับที่สอง ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ของโครงการ จำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๒

อันดับที่สาม ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินการก่อสร้างต่าง ๆ และให้ประชาชนช่วยดำเนินงานแก้ปัญหาผู้ด้อยโอกาส เช่น ส่งเสริมการศึกษา จำนวน 2 เรื่อง จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๖

อันดับที่สี่ ให้ประชาชนเข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. ตั้งเป้าหมายไว้ จำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๑

อันดับที่ห้า ประชาชนเข้ามาร่วมปรับปรุงการบริหารงานของ อบต. จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๖

อันดับที่หก ให้ประชาชนสนับสนุนทรัพยากรให้ อบต. ไปพัฒนาท้องถิ่น จำนวน ๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๐

อันดับที่เจ็ด ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการพัฒนา อบต. จำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๐

อันดับที่แปด ประชาชนประสานงานระหว่าง อบต.กับประชาชน จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๕

อันดับที่เก้า ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหากลุ่มแม่บ้านว่างงาน จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๐

สรุปได้ว่า ประชาชนต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการรับจ้างงานเหมา โครงการหรือกิจกรรมที่ อบต.จัดทำในปีงบประมาณ

ตารางที่ ๒๐ จำนวน ร้อยละ ข้อเสนอแนะ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑. อบต. การจัดทำแผน/โครงการที่มีลักษณะวัตถุประสงค์ให้แก่กลุ่มประชาชนในท้องถิ่น	๒๐	๑๓.๘
๒. อบต. การจัดทำแผนที่เกี่ยวกับงานด้านศาสนาและวัฒนธรรมให้ประชาชนในท้องถิ่น	๑๕	๑๐.๔
๓. ให้ประชาชนได้รับประโยชน์จาก อบต. ในด้านการบริการที่ดี	๑๗	๑๒.๐
๔. ประชาชนควรได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ในด้านการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส	๑๗	๑๒.๐
๕. ให้ประชาชนได้ผลประโยชน์จากการเลือกตั้ง อบต. ด้านส่งเสริมอาชีพของท้องถิ่น	๑๖	๑๑.๑

การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๖. อบต. การจัดทำแผนที่เกี่ยวกับงานด้านศาสนาและวัฒนธรรมให้ประชาชนในท้องถิ่น	๑๕	๑๐.๔
๗. ควรให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ด้านวัฒนธรรมประเพณี	๑๕	๑๐.๔
๘. ให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์ในการบริหารส่วนท้องถิ่นด้านอุปโภคบริโภค	๑๑	๗.๖
๙. ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการพัฒนา อบต.	๕	๖.๒
๑๐. ให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ในความก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยี	๕	๓.๔

จากตารางที่ ๒๐ พบว่าข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอคอกอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะจำนวนมากที่สุดดังนี้

อันดับแรก เกี่ยวกับการที่อบต. การจัดทำแผน/โครงการที่มีลักษณะวัสดุ อุปกรณ์ให้แก่ กลุ่มประชาชนในท้องถิ่นจำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๘

อันดับที่สอง อบต. ย้ายค่าตอบแทนหรือรางวัลให้แก่ประชาชนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมกับอบต.จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๒

อันดับที่สาม ประชาชนได้รับประโยชน์จากอบต. ในด้านการบริการที่ดีและประชาชนควรได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ในด้านการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส จำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐

อันดับที่สี่ ประชาชนได้ผลประโยชน์จากการเลือกตั้งอบต. ด้านส่งเสริมอาชีพของท้องถิ่นจำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑

อันดับที่ห้า อบต. การจัดทำแผนที่เกี่ยวกับงานด้านศาสนาและวัฒนธรรมให้ประชาชนในท้องถิ่น และ ควรให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ด้านวัฒนธรรมประเพณี จำนวน ๒ เรื่อง จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๔

อันดับที่หก ให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์ในการบริหารส่วนท้องถิ่นด้านอุปโภคบริโภคจำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๖

อันดับที่เจ็ด ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการพัฒนา อบต. จำนวน ๕ คน คิดเป็นจำนวน ๖.๒

อันดับที่แปด ประชาชนได้รับผลประโยชน์จาก อบต. ในความก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยี จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๔

สรุปได้ว่า ประชาชนต้องการให้ อบต. การจัดทำแผน/โครงการที่มีลักษณะวัสดุ อุปกรณ์ และการจัดทำแผนที่เกี่ยวกับงานด้านศาสนาและวัฒนธรรมให้ประชาชนในท้องถิ่นรวมทั้งจ่ายค่าตอบแทนหรือรางวัลให้แก่ประชาชนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมกับ อบต.

ตารางที่ ๒๑ จำนวนร้อยละ ข้อเสนอแนะ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑. อบต. ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนา อบต.	๒๕	๑๘.๔
๒. อบต. ควรแต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการประเมินแผนงาน/โครงการตามแผนพัฒนา อบต.	๒๓	๑๔.๖
๓. ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำบัญชีงบประมาณของ อบต.	๑๕	๑๒.๑
๔. อบต. ควรเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นได้ประเมินผลงานในการบริหารส่วนท้องถิ่น	๑๗	๑๐.๘
๕. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมการใช้ทรัพย์สินและงบประมาณของ อบต.	๑๖	๑๐.๑
๖. ให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้ทรัพย์สินและงบประมาณของ อบต.	๑๓	๘.๒
๗. อบต. ควรเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นได้ประเมินผลงานในการก่อสร้างที่ถูกต้องตามแบบแผน	๑๒	๗.๖
๘. อบต. ควรเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นได้ประเมินผลงานของกลุ่มแม่บ้าน	๑๑	๗.๐
๙. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนประเมินความโปร่งใสในการดำเนินงานของคณะบริหาร อบต.	๑๐	๖.๓
๑๐. อบต. ควรให้ส่วนท้องถิ่นได้ประเมินผลงานของกลุ่มแม่บ้าน	๗	๔.๔

จากตารางที่ ๒๒ พบว่าข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม ถึงอำเภอคอกยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะจำนวนมากที่สุดดังนี้

อันดับแรก อบต. ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนา อบต. จำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๔

อันดับที่สอง ต้องการให้ อบต. ควรแต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการประเมินแผนงานโครงการตามแผนพัฒนา อบต. จำนวน ๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๖

อันดับที่สาม ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำบัญชีงบประมาณของ อบต. จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๑

อันดับที่สี่ อบต. ควรเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นได้ประเมินผลงานในการบริหารส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๘

อันดับที่ห้า ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมการใช้ทรัพย์สินและงบประมาณของ อบต. จำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๑

อันดับที่หก ให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้ทรัพย์สินและงบประมาณของ อบต. จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๒

อันดับที่เจ็ด อบต. ควรเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นได้ประเมินผลงานในการก่อสร้างที่ถูกต้องตามแบบแผน จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๖

อันดับที่แปด อบต. ควรเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นได้ประเมินผลงานของกลุ่มแม่บ้าน จำนวน ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๐

อันดับที่เก้า ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนประเมินความโปร่งใสในการดำเนินงานของคณะบริหาร อบต. จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๓

อันดับที่สิบ อบต. ควรให้ส่วนท้องถิ่นได้ประเมินผลงานของกลุ่มแม่บ้าน จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๔

สรุปได้ว่า ประชาชนต้องการให้ อบต. เปิดโอกาส ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนา อบต. รวมถึงการใช้ทรัพย์สินและงบประมาณของ อบต. และควรแต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการประเมินแผนงาน/โครงการตามแผนพัฒนา อบต.

บทที่ ๕

บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การศึกษามีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม มีวัตถุประสงค์ ๒ ประการ คือ

๑. เพื่อศึกษามีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอคอกหย่อม จังหวัดเชียงใหม่

๒. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอคอกหย่อม จังหวัดเชียงใหม่

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชากรที่อาศัยอยู่เฉพาะในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม จำนวน ๑๑ หมู่บ้าน ซึ่งมีจำนวนประชากร ๖,๑๘๓ คนผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลยางครามเมื่อ พุทธศักราช ๒๕๔๘ ซึ่งมีจำนวนประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน ๔,๓๖๕ คน และทำการสุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยโดยทำการเลือกแบบแบบเจาะจง (Purpose Sampling) ใช้วิธีแจกแบบสอบถามสำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่เฉพาะในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอคอกหย่อม จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งสิ้น ๓๖๑ ชุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถาม ๔ ส่วน ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม สอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม และความคิดเห็นและแนวทางในการแก้ไข ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้สถิติ ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคคล การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) และ χ^2 -test ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. ซึ่งสามารถสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

๑.๑ ข้อมูลทั่วไปสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๔ มีอายุระหว่าง ๔๕ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๔ ระดับการศึกษาประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๒ และประกอบอาชีพรับจ้าง/อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๐

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่าระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางครามของประชาชนในหัวข้อ อบต.ยางครามว่าเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นจากการวิจัยในครั้งนี้พบว่าประชาชนได้รู้ว่า อบต.ยางครามได้เข้าสู่ระบบการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยประชาชนได้ทราบถึงการปกครองมากกว่าครึ่งของจำนวนที่วิจัยทั้งหมด จึงสรุปได้ว่าประชาชนได้รู้ว่า อบต.ยางครามเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคิดเป็นร้อยละ ๕๔.๕ และประชาชนส่วนที่ไม่รู้ว่า อบต. ยางครามได้เป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นคิดเป็นร้อยละ ๕.๑ ถือว่าประชาชนได้รู้ว่า อบต.เป็นการปกครองส่วนท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ มี ๔ ด้านคือ

๑. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กลุ่มตัวอย่าง มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้วยคะแนนเฉลี่ย ๓.๐๔ คะแนน โดยกลุ่มตัวอย่างที่สำรวจของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความเต็มมากที่สุดคือเรื่องอบต. ตามความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปประกอบในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ จำนวน ๑๔๔ คน ร้อยละ ๓๕.๕

๒. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ(ดำเนินการ) กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ(ดำเนินการ) ด้วยคะแนนเฉลี่ย ๓.๑๑ คะแนน โดยกลุ่มตัวอย่างที่สำรวจการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ(ดำเนินการ)ด้วยความเต็มมากที่สุด คือ เรื่องประชาชนได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมที่อบต. ในหมู่บ้านให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนาอบต. จำนวน ๑๕๔ คน ร้อยละ ๔๒.๗

๓. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้วยคะแนนเฉลี่ย ๓.๒๒ คะแนน โดยเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างสำรวจต่อการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้วยความเต็มมากที่สุด คือ เรื่องอบต. ได้จัดทำแผน/โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุข โภค งานด้านศาสนาและงานด้านวัฒนธรรมให้กับประชาชนในท้องถิ่น จำนวน ๑๔๓ คนร้อยละ ๓๕.๖

๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้วยคะแนนเฉลี่ย ๒.๕๑ คะแนน โดยเรื่องที่กลุ่มตัวอย่างสำรวจมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้วยความเต็มมากที่สุด คือ

อบต. ให้ส่วนท้องถิ่นได้มีประเมิณผลงานในด้านการก่อสร้างที่ถูกต้องตามแบบแผน จำนวน ๑๒๖ คน ร้อยละ ๓๐.๕

ประชาชนมีข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม ถึงอำเภอคดยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งออกเป็น ๔ ด้าน

๑. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชาชนต้องการเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการในท้องถิ่นเปิด โอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น วิจารณ์ เสนอแนะการทำงาน และร้องทุกข์เรื่องราวต่าง ๆ ได้หลากหลายยิ่งขึ้น และในขณะเดียวกันต้องการให้ออบต.ชี้แจงผลการร้องทุกข์ ชี้แจงการใช้งบประมาณ ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของอบต.ให้มากขึ้น

๒. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ(ดำเนินการ) ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการเข้ามามีส่วนร่วมปรับปรุงการบริหารงานของอบต.ให้ อบต.ดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังสังเกตได้จากข้อเสนอแนะประชาชนต้องการให้ออบต. เป็นผู้นำที่ประสานงานกลุ่มประชาชนหรือองค์กรต่าง ๆ เพื่อเข้าร่วมกันทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ให้กับอบต. และที่สำคัญขอให้กลุ่มคนที่เข้าร่วมกิจกรรมสามารถแสดงความคิดเห็นเพื่อประโยชน์ในการสร้างการมีส่วนร่วมด้วย

๓. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ประชาชนต้องการให้ออบต. การจัดทำแผน/โครงการที่มีลักษณะวัตถุประสงค์ให้แก่ กลุ่มประชาชนในท้องถิ่นผู้บริหาร อบต.และพนักงานซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ทำให้ อบต.มีการพัฒนาไปในทิศทางที่ต้องการ แต่ต้องการให้พนักงานของ อบต.ตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการให้บริการกับประชาชน ส่วนผู้บริหาร อบต.ก็ควรนำข้อเสนอแนะของประชาชนไปปฏิบัติอย่างจริงจัง รวมทั้งควรออกสำรวจปัญหา ความต้องการพัฒนาของประชาชนอย่างสม่ำเสมอและต้องการนำผลการสำรวจไปใช้เป็นแนวทางวางแผนพัฒนาอบต.เพื่อประโยชน์ด้านความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของประชาชน

๔. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประชาชนต้องการให้ออบต. ควรเปิดโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาอบต. และการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สำหรับการพัฒนาท้องถิ่นให้มากที่สุด โดยจัดสรรงบประมาณไปพัฒนาในพื้นที่ให้ทั่วถึงและตามความจำเป็นแก่การพัฒนามากกว่าการคำนึงถึงคะแนนเสียง นอกจากนี้ยังต้องการให้พนักงานทำหน้าที่เพื่อการให้บริการตลอดเวลา

๕.๒ อภิปรายผล

จากผลการศึกษาที่สรุปมาทั้งหมด มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาใช้สำหรับการอภิปรายผล ดังนี้

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ อยู่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลอย่างครบถ้วน คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ(ดำเนินการ) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล มีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นและองค์กรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล โดยการกำกับดูแล และสนับสนุนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าตามเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจ ผลประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความตระหนักและการมองเห็นความสำคัญในการที่ผู้บริหารบุคลากรและประชาชน ในองค์การบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างครบถ้วนว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นมาปรับใช้เพื่อนำไปสู่การเป็นราชการ ยุคใหม่หรือไม่ อย่างไร โดยนำการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างครบถ้วนมาพิจารณาเป็นเครื่องมือสำคัญในการวัดข้อสงสัยดังกล่าว โดยนำหลักเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างครบถ้วน มาเป็นคำถามสำหรับการวิจัย ซึ่งผลการศึกษามีประเด็นสำหรับการอภิปรายผลดังนี้

๕.๒.๑ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

จากผลการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างครบถ้วน ภายใต้การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างครบถ้วน ได้เชิญเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาความ ต้องการในท้องถิ่นในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะที่อบต. ได้เชิญเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาความ ต้องการในท้องถิ่นอาจเป็นตัวแทนของหมู่บ้าน ซึ่งได้สอดคล้อง กับวิญญู อังคนารักษ์ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึงการปกครองในรูปแบบลักษณะการกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเองเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและการบริหารท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนในท้องถิ่นนั้นให้งานดำเนินไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลตรงกับความประสงค์ของประชาชน โดยเหตุที่ว่าประชาชนในแต่ละท้องถิ่น

ย่อมจะทราบความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ ได้ดีกว่าบุคคลอื่น และย่อมมีความผูกพันต่อท้องถิ่นนั้น โดยมิงบประมาณของตนเองและมีอิสระในการบริหารงานพอสมควร

๕.๒.๒ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ(ดำเนินการ)

จากผลของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม ภายใต้การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (ดำเนินการ) พบว่าการมีส่วนร่วมในปฏิบัติการ (ดำเนินการ) ของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วน ท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม ประชาชนได้เข้ามาร่วมหรือปรับปรุงการบริหารงานพัฒนาของอบต. อยู่ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ(การดำเนินการ) อาจเป็นเพราะเป็นอำนาจของฝ่ายบริหารประชาชนจึงมีส่วนร่วมในระดับน้อยคั้งนั้น อบต. ควรให้ให้ประชาชนเข้ามาร่วมปรับปรุงการบริหารงานของอบต. ซึ่งได้สอดคล้องกับ ไพรัตน์ เดชะรินทร์ ซึ่งได้กล่าวสรุปไว้คั้งนี้ คือ ประชาชนต้องมีส่วนร่วมทำการศึกษาค้นคว้าหาปัญหาและสาเหตุที่เกิดขึ้นในชุมชนตลอดจนความต้องการของชุมชน ประชาชนต้องร่วมกันค้นหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน ประชาชนต้องร่วมกันวางแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรมที่ขจัดปัญหาของชุมชนประชาชนต้องร่วมกันตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ต้องร่วมกันลงทุนในกิจกรรมของโครงการตามขีดความสามารถของตนเองหรือองค์กร หรือปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรม ให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ และร่วมควบคุม ติดตามประเมินผล และบำรุงรักษาโครงการ และกิจกรรมที่ได้ทำไว้โดยเอกชนและรัฐเพื่อใช้ประโยชน์ในระยะยาว

๕.๒.๓ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

จากผลของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม ภายใต้ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วน ท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม ซึ่งอบต. ได้จัดทำแผน/โครงการที่มีลักษณะเป็นวัตถุประสงค์ของ เช่น เครื่องอุปโภค บริโภคสำหรับการประกอบให้แก่กลุ่มประชาชนในท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลางซึ่งลักษณะคั้งกล่าวได้สอดคล้องกับ อคิน ระพีพัฒน์ ได้กล่าวถึงมิติ (Dimensions) ของการมีส่วนร่วมต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในชั้นริเริ่ม ชั้นดำเนินการ ต่อเนื่อง และตัดสินใจลงมือปฏิบัติการและการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการโดยการสนับสนุนทรัพยากรการบริหาร โครงการตลอดจนการประสานงานและการขอความร่วมมือ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ หรือผลที่เกิดขึ้นตามมาซึ่งอาจจะเป็นด้านลบได้ แก่วัตถุสิ่งของ ด้านสังคมและตัวบุคคลหรือการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม มี ๔ กลุ่ม คือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น บุคลากรของรัฐ และบุคคลภายนอก ซึ่งทั้งสี่กลุ่มนี้มีปัจจัยที่

เกี่ยวข้องคือ ลักษณะ อายุ เพศ สถานะ ครอบครัว การศึกษา ชนชั้นทางสังคม ระดับรายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น และสถานะทางกรรมสิทธิ์ในที่ดิน โดยวิธีการเข้าร่วม ได้แก่พื้นฐานของการมีส่วนร่วม มีแรงกระตุ้นและแรงจูงใจในการเข้าร่วม การเข้าร่วมโดยตรงหรือโดยอ้อม ขนาดของการมีส่วนร่วมขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่เข้าไปเกี่ยวข้องและขอบเขตของกิจกรรม

๕.๒.๔ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ผลของการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม พบว่าการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม ซึ่งอบต. ได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาของอบต.ระดับปานกลางในลักษณะดังกล่าวได้สอดคล้องกับ ชิต นิลพานิช ระบุว่าสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลขาดประสิทธิภาพคือ สาเหตุที่มาจากด้านความสนใจของประชาชน เนื่องจากปัจจุบันประชาชนยังมีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสภาตำบลอยู่น้อยมาก ประชาชนจึงไม่ติดตามผลการปฏิบัติงานของสภาตำบล เมื่อขาดการติดตามผลจากประชาชน สภาตำบลจึงขาดความกระตือรือร้นและขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน ดังนั้น ในการที่จะพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพของสภาตำบล ฝ่ายประชาชนในพื้นที่ต้องให้ความสนใจและเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนการปฏิบัติงานของสภาตำบลอย่างเต็มที่ ทั้งในด้านทรัพย์สินและเสนอความคิดเห็นในการกำหนดโครงการพัฒนา

จากผลของการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า เพศ อายุ การศึกษาและอาชีพของประชาชนในอบต. ยางครามไม่มีอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของการพัฒนาหรือบริหารงาน เพราะว่าเพศ อายุ การศึกษาและอาชีพเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตเท่านั้น การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของอบต. ประชาชนได้มีความพร้อมที่จะได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือการแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ดังที่ไพรัตน์ เตชะรินทร์ ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องการร่วมกำหนดทิศทางการดำเนินงาน โครงการหรือกิจกรรม การร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วมและการร่วมบริหารพัฒนาทั้งสติปัญญา แรงงาน และทุนตามขีดความสามารถ

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย ประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารอบต.เพื่อเกิดประโยชน์ต่อประชาชนด้านหลักการมีส่วนร่วมอบต.ควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขการบริหารเพื่อการมีส่วนร่วม

ในการตัดสินใจเกี่ยวกับ การดูแลเอาใจใส่งานด้านการตัดสินใจของประชาชน โดยเฉพาะความเสมอภาคในการตัดสินใจ พยายามให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชน เปิดช่องทางการแสดงความคิดเห็น และการร้องเรียนความเดือดร้อนของประชาชน เพิ่มให้หลากหลายช่องทางขึ้น

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ(ดำเนินการ) อบต. ควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขการบริหารเพื่อการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับ เพิ่มแนวทางการนำผู้นำชุมชน ประชาคม หรือบุคคลที่สนใจ หมุนเวียนเข้ามาร่วมเป็นคณะกรรมการ เพื่อดำเนินการพิจารณาจัดซื้อ จัดจ้างกิจกรรมที่สำคัญของ อบต. โดยเฉพาะกิจกรรมในโครงการเมืองนำอยู่ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม หรือการพัฒนาอื่น ๆ นอกเหนือจากโครงการดังกล่าว ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ(ดำเนินการ) เข้าไปร่วมแสดงความคิดเห็นในลักษณะการทำประชาวิจารณ์ และอบต.นำผลการประชาวิจารณ์นั้น ไปพิจารณาเป็นแนวทางวางแผนการพัฒนาต่อไป

การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อบต. ควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขการบริหารเพื่อการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการปรับปรุง จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์เทคโนโลยี และอุปกรณ์สำนักงานทันสมัยมาใช้บริการแก่ประชาชน โดยเฉพาะระบบอุปกรณ์สารสนเทศที่สามารถเชื่อมโยงกับระบบส่วนกลางได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งกำหนดกระบวนการให้บริการแก่ประชาชนด้วยระยะเวลาที่แน่นอน และพยายามให้บริการในขั้นตอนนั้น ๆ ตามเวลาที่กำหนด

อบต. ควรพิจารณากิจกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ตามอำนาจหน้าที่ที่พระราชบัญญัติกำหนดทุกข้อ และพยายามนำอำนาจหน้าที่ที่กำหนดให้ อบต. อาจกระทำได้ มาใช้เพื่อประโยชน์ของการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในเขตของอบต.

การมีส่วนร่วมในประเมินผล อบต.ควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขการบริหารเพื่อการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับ

อบต. ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนา อบต.และควรแต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการประเมินแผนงาน/โครงการตามแผนพัฒนา อบต.หรือเข้าไปมีส่วนร่วมตรวจสอบกับหน่วยงานราชการอื่น ๆ ที่ต้องเข้ามาทำหน้าที่ตรวจสอบ เช่น เข้าร่วมตรวจสอบงบรายรับ รายจ่ายของปีงบประมาณนั้น ๆ เพื่อความเป็นกลางและโปร่งใส เป็นต้น

เปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ที่สมควรเปิดเผยและเป็นข้อมูลที่ไม่เป็นความลับของทางราชการ เปิดเผยได้ให้ประชาชนได้ทราบ อย่างเช่น การใช้จ่ายงบประมาณในแต่ละแผนงาน และโครงการที่จัดขึ้น

ผู้บริหาร อปต. ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยพิจารณาจากกิจกรรมที่ปฏิบัติ
โครงการที่ปฏิบัติ ตลอดจนข้อร้องเรียนต่างๆ ของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับความไม่โปร่งใส เพื่อนำ
มาพิจารณาปรับวิธีการบริหาร ตลอดจนไปประชาชนสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบข้อเท็จจริง

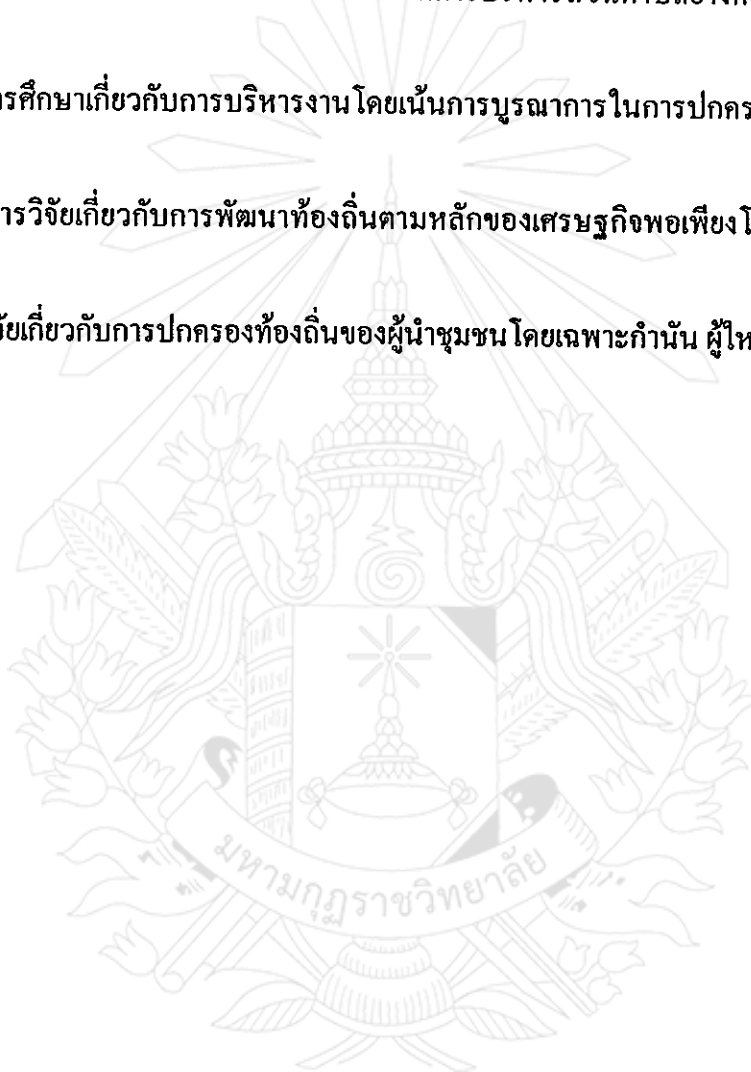
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยเกิดความสมบูรณ์ ครอบคลุมประเด็นที่เป็นองค์ประกอบของการมีส่วนร่วม
ของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม ดังนั้น
ในโอกาสต่อไป

๑. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงาน โดยเน้นการบูรณาการในการปกครองท้องถิ่น
ตามแนวพุทธปรัชญา

๒. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมี อปต.
เป็นตัวขับเคลื่อน

๓. ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นของผู้นำชุมชน โดยเฉพาะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

บรรณานุกรม

๑. ข้อมูลปฐมภูมิ

๑) พระไตรปิฎก

ศึกษาธิการ,กระทรวง. พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง เล่ม ๒๐. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : กรมศาสนา, ๒๕๒๕.

๒. ข้อมูลทุติยภูมิ

๒) หนังสือภาษาไทย

ราชการส่วนตำบล,กอง. ข้อมูลสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ประจำปี๒๕๔๓. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๔๓.

โกวิท พวงงาม.การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมติใหม่ในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่๔. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๖.

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. การบริหารพัฒนาชนบท การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : โอเคเอ็นเอสโตว์, ๒๕๒๖.

ฉลาดชาย รมิดานนท์. สภาพภาพทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมของสังคมหมู่บ้านชนบทกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาวิเคราะห์หมู่บ้านภาคเหนือ. กรุงเทพมหานคร : สักดิ์โสภากการพิมพ์, ๒๕๒๗.

ชูศักดิ์ เทียงตรง. การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๗.

นิยดา ชุณหวงษ์ และนินนารถ โอพารวรรุฒิ. พฤติกรรมศาสตร์ทางธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร : บางกอกการพิมพ์, ๒๕๒๖.

นันทวัฒน์ บรรมานันท์. การปกครองท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๗. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๗.

ปกรณ์ ปรียากร. กระทรวงมหาดไทย : ลักษณะเด่นและข้อจำกัดของหน่วยงานระดับ
กระทรวงในการบริหารการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย,
๒๕๓๒.

ประหยัด หงส์ทองคำ. การปกครองท้องถิ่นไทย. เอกสารทางการศึกษารัฐศาสตร์ แผนก
วิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐.

ประยูร กาญจนกุล. คำบรรยายกฎหมายปกครอง. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๓๓.

ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. สิทธิมนุษยชนและการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓.

ไพรัตน์ เคชะรินทร์. ชนบทไทย: การผันแปรในอนาคตกายหลังการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร
: พี เอ ลีฟ วิ่ง จำกัด, ๒๕๓๔.

วาราสีทธิ กาญจนสูตร. คัมภีร์บริหารการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : มติชน, ๒๕๔๖.

วรเดช จันทศร. การพัฒนาระบบราชการไทย. คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการสำนัก
นายกรัฐมนตรี. กรุงเทพมหานคร : สาขาบล็อกและการพิมพ์, ๒๕๔๐.

วิมลสิทธิ์ หรรยางค์กุล. พฤติกรรมมนุษย์กับการจัดการสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๖.

สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. การเพิ่มขีดสมรรถนะ ครอบคลุม
ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๔๐.

สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหารงานบุคคลแบบใหม่. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๕.

สมยศ นาวิการ. การบริหารแบบส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, ๒๕๒๕.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๘.

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ. คู่มือการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๕.

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ. คู่มือการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๖.

ศุภชัย เหลืองแสงทอง. พฤติกรรมมนุษย์กับการจัดสภาพแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๒.

อคิน ระพีพัฒน์. "การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย"
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณาการพิมพ์, ๒๕๒๗.

อุทัย หิรัญโต. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๓.

๒. วารสาร

ประธาน คงฤทธิศึกษากร. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชนบท” วารสารพัฒนบริหารศาสตร์. ปีที่ ๓๐ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๓๓).

ประยุทธ์ ปยุตโต. “ธรรมนุญชีวิต”. วารสารสันติสุข. (ลำพูน : ลำพูนการพิมพ์, ๒๕๓๑).

องค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม. วารสารประชาสัมพันธ์. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์สิริลักษณ์การพิมพ์, ๒๕๔๖.

๓) วิทยานิพนธ์

กรรณิกา ชมดี. “การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภีทำนาข้าว อําเภอลำพูนจําบง จังหวัคอุบลราชธานี”. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๖.

เชษฐชัย ศรีชูชาติ. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายสาธารณะ:กรณีศึกษาการจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ให้แก่ชาวมุขมนแอ็ดคในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร์ มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๑.

นพพร ต้อนรับ. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานโครงการพัฒนาที่สูงเฉพาะพื้นที่ อําเภอแม่แจ่ม จังหวัคเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๖.

นพพร นิลณรงค์. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษาหมู่บ้านไม้ตะเคียน ตำบลตะเคียนปม กิ่งอําเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัคลำพูน”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๕.

ประวิทย์ เพชรมี ร.ค. “การมีส่วนร่วมของสตรีในการทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน จังหวัคเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๗.

ภาวินี โพธิ์มัน. “รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลขุนคอง อําเภอหางคอง จังหวัคเชียงใหม่”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๓.

สุเทพ เชาวลิต. “การบริหารการพัฒนาเมืองพัทยา:รูปแบบที่ควรเน้น”. วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิตรัฐประศาสนศาสตร์ การบริหารการพัฒนา. บัณฑิตวิทยาลัย: สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์, ๒๕๓๘.

๔) รายงานการวิจัย

ปรัชญา เวสารัชช. "การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท". รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๘.

สุภาลักษณ์ ชัยอนันต์. "ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการปลูกมะเขือเทศแบบมีสัญญาผูกมัดในจังหวัดลำปาง" รายงานการวิจัย. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๐.

ศุภกิจ หิรัญโค. "ความรู้และความเข้าใจของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านกาดจังหวัดเชียงใหม่.", สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๕.

สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กองวิชาการและแผนงานกรมการปกครอง, ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล. รายงาน การวิจัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, ๒๕๓๕.

๖) เอกสารอื่นๆ

นภา ชมไพบุลย์. "การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทของกลุ่มเกษตรกร". รายงานผลการศึกษา(อัครา). น.ป.ท., ๒๕๒๕.

วิญญู อังคนารักษ์. แนวความคิดในการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น. เอกสารประกอบการบรรยายฉบับพิมพ์โรเนียว, ๒๕๑๕. (อัครา).

๓. Books

Cohen, John and Norman Upholf. "Participation in Ruraal Development: Seeking Clarity Through Specificity" World Development Vol.8, 1976

Erwin, William. Participation Mana gement : Concept, Theory, and Implementation. Atlanta,Ga : Georgia State University,1976

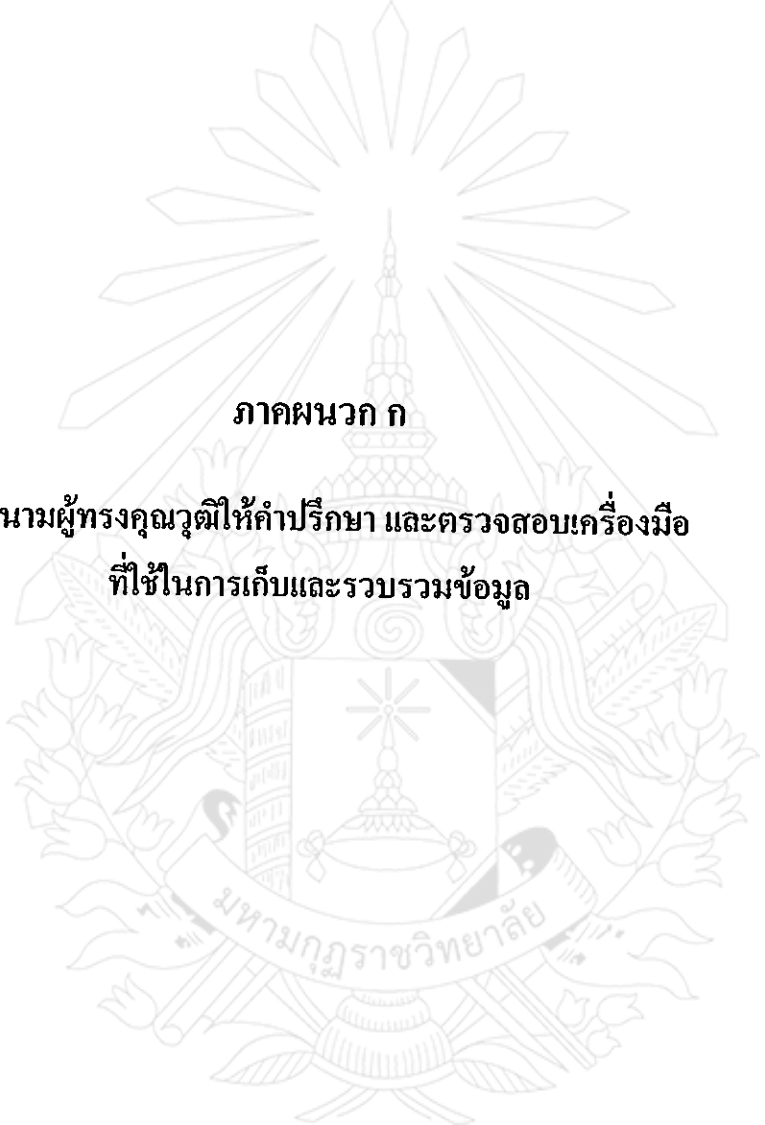
Fisher. M.Decentralization of Forest Manangement in Asia and the Paclic, Bangkok : Regional. Community, (Kasetsetsart University,2000), P.51.

Keith, Davis. Human Behavior of World-man Relations and Organization Behavior. New York : Mc Grow-Hill Book Co, 1997.

William A. Robson. "Local Government" in Cncyciopaedia of Social Sceicence.Vol.x. New York : Tge Macmill Commpany,1935.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิให้คำปรึกษา และตรวจสอบเครื่องมือ
ที่ใช้ในการเก็บและรวบรวมข้อมูล

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ
ให้คำปรึกษา และตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บและรวบรวมข้อมูล

๑. พระปลัดบุญธรรม ปุญญธรมโม

น.ธ.เอก, พธ.บ., กศ.ม. (บริหารการศึกษา)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

๒. ผศ. เขียน วันทนีบุตรกุล

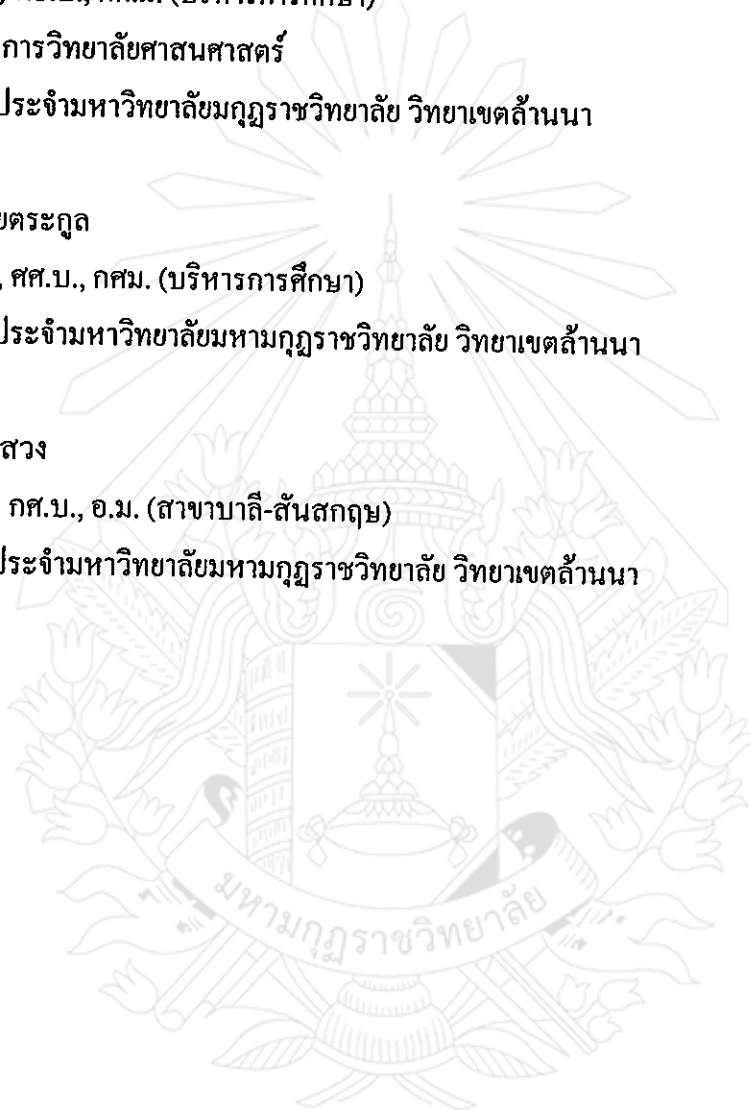
น.ธ.เอก, ศศ.บ., กศ.ม. (บริหารการศึกษา)

อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

๓. ผศ. อัครชัย ชัยแสวง

น.ธ.เอก, กศ.บ., อ.ม. (สาขาบาลี-สันสกฤต)

อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ภาคผนวก ข
หนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม กิ่งอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง

จุดประสงค์ของแบบสอบถามนี้ เพื่อศึกษาตามหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

๑. โปรดตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ที่ตรงกับความจริงหรือความ
คิดเห็นของท่านมากที่สุด

๒. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น ๓ ตอน

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามลักษณะปลายปิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อ
การบริหารงานปกครองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามลักษณะปลายเปิดที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความ
คิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

๓. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะถูกเก็บเป็นความลับและจะนำไปใช้ประโยชน์
ในทางวิชาการเพื่อการศึกษาวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

พระพงศกร โสภโณ (สิทธิบุญทา)

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ตอนที่ ๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. เพศ

- () ชาย () หญิง

๒. อายุ

- () ๑๘ - ๒๕ ปี () ๒๖ - ๓๐ ปี
 () ๓๑ - ๓๕ ปี () ๓๖ - ๔๐ ปี
 () ๔๑ - ๔๕ ปี () ๔๕ ปีขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

- () ไม่ได้เรียน () ประถมศึกษา
 () มัธยมศึกษา () อนุปริญญา
 () ปริญญาตรี () สูงกว่าปริญญาตรี

๔. สถานะภาพครอบครัว

- () โสด () สมรส อยู่ด้วยกัน
 () หย่าร้าง แยกกันอยู่ () หม้าย

๕. อาชีพ

- () ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ () ธุรกิจส่วนตัว
 () ค้าขาย () เกษตรกร
 () รับจ้าง () อื่นๆ

๖. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- () ๑ - ๔,๐๐๐ บาท/เดือน () ๔,๐๐๑ - ๗,๐๐๐ บาท/เดือน
 () ๗,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท/เดือน () ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท/เดือน
 () ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท/เดือน () ๒๕,๐๐๐ บาท/เดือน ขึ้นไป

ตอนที่ ๒ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม

ความรู้เกี่ยวกับการปกครองที่ดี	ใช่	ไม่รู้
๑. ท่านรู้หรือไม่ว่า อบต. ยางครามเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่น		
๒. ท่านรู้หรือไม่ว่า อบต. ยางครามให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน		
๓. ท่านรู้หรือไม่ว่าการเก็บภาษีของ อบต. นำไปใช้ในการบริหารท้องถิ่น		
๔. ท่านรู้หรือไม่ว่าอาสาสมัครสาธารณสุขมีส่วนร่วมในการช่วยทำงานของเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น		
๕. ท่านรู้หรือไม่ว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีส่วนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายที่จัดขึ้น		
๖. ท่านรู้หรือไม่ว่าการบริหารปกครองส่วนท้องถิ่นของอบต. ยางครามทำให้หมู่บ้านเจริญขึ้น		
๗. ท่านรู้หรือไม่ว่าการดูแลบริหารของ อบต. ยางคราม ทำให้มีอุปกรณ์การศึกษาที่ทันสมัยกว่าเดิม		
๘. ท่านรู้หรือไม่ว่า อบต. ยางครามได้สนับสนุนอุปกรณ์และเงินทุนเพื่อพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเพียงพอ		
๙. ท่านรู้หรือไม่ว่าในเขตของ อบต. ยางครามได้มีกลุ่มงาน OTOP หมู่บ้าน และได้รับการช่วยเหลือเกี่ยวกับเงินทุนและการจัดจำหน่ายสินค้า OTOP		
๑๐. ท่านรู้หรือไม่ว่า อบต. ยางครามให้ความสำคัญในเรื่องการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ อบต. ยางคราม		

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหาร	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
๑. อบต.ได้เชิญเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอ ปัญหาความต้องการในท้องถิ่น					
๒. อบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมคิดและกำหนดแนวทางการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาในท้องถิ่น					
๓. ประชาชนได้มีส่วนร่วมกับ อบต.วางแผนนโยบายแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรม					
๔. ในการประชุม อบต.ยางครามเปิดโอกาสให้ท่าน(ประชาชน)ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น					
๕. อบต.ถามความต้องการของประชาชนเพื่อนำไปประกอบในการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ					
๖. ความต้องการของประชาชนได้รับการบรรจุในโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ของอบต.					
๗. อบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม					
๘. อบต.ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในด้านแก้ไขความยากจน					
๙. อบต.ได้ให้ประชาชนมีการตัดสินใจในการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส เช่นคนพิการ					
๑๐. อบต.เคยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมอาชีพประจำท้องถิ่น					

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์กรบริหาร	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ(การดำเนินการ)					
๑. ประชาชนได้เข้ามาร่วมหรือปรับปรุงการบริหารงานพัฒนาของ อบต.					
๒. ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ของโครงการ					
๓. ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการในการรับจ้างงานเหมาโครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. ได้จัดทำ					
๔. ประชาชนได้ร่วมสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัวให้แก่ อบต. เพื่อนำไปพัฒนาท้องถิ่น					
๕. ประชาชนได้เข้าร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. ในหมู่บ้านให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนา อบต.					
๖. ประชาชนได้มีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการพัฒนา อบต.					
๗. การประสานงานขอความร่วมมือระหว่างประชาชนกับอบต.					
๘. ประชาชนเคยมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินการก่อสร้างต่าง ๆ					
๙. ประชาชนในท้องถิ่นเคยช่วยดำเนินการแก้ปัญหาผู้ด้อยโอกาส เช่น ส่งเสริมการศึกษา					
๑๐. ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ปัญหา กลุ่มแม่บ้านที่ว่างงาน					

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์กรบริหาร	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์					
๑. อบต. ได้จัดทำแผน/โครงการที่มีลักษณะเป็นวัตถุประสงค์ของเช่น เครื่องอุปโภคบริโภคสำหรับการประกอบให้แก่กลุ่มประชาชนในท้องถิ่น					
๒. อบต. ได้จัดทำแผน/โครงการที่เกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุข งานด้านศาสนาและงานด้านวัฒนธรรมให้กับประชาชนในท้องถิ่น					
๓. อบต. ได้จ่ายค่าตอบแทนหรือมอบรางวัลให้แก่ประชาชนที่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมกับ อบต.					
๔. ประชาชนได้ผลประโยชน์จากการจัดตั้ง อบต. ด้านส่งเสริมอาชีพของกลุ่มท้องถิ่น					
๕. ประชาชนได้รับประโยชน์จาก อบต. ในส่วนการบริหารที่ดีในท้องถิ่น					
๖. ประชาชนได้รับประโยชน์จาก อบต. ในความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี					
๗. อบต. เคยให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับข่าวสารทันเหตุการณ์					
๘. ประชาชนเคยได้ผลประโยชน์ในการบริหารส่วนท้องถิ่นด้านอุปโภคบริโภค					
๙. ประชาชนได้ผลประโยชน์จาก อบต. ในด้านการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส					
๑๐. ประชาชนได้ผลประโยชน์จากอบต. ด้านวัฒนธรรมประเพณี					

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์กรบริหาร	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล					
๑. อบต. ได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตาม แผนพัฒนาของ อบต.					
๒. อบต. ได้แต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการประเมินแผนงาน/โครงการตามแผนพัฒนา อบต.					
๓. ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมการใช้ทรัพย์สินและงบประมาณของอบต.					
๔. ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานของคณะผู้บริหาร					
๕. ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการควบคุมการจัดทำบัญชีงบประมาณของอบต.					
๖. อบต. ให้ส่วนท้องถิ่น ได้มีประเมินผลงานในการบริหารส่วนท้องถิ่น					
๗. อบต. ให้ส่วนท้องถิ่น ได้มีประเมินผลงานในด้านการก่อสร้างที่ถูกต้องตามแบบแผน					
๘. อบต. ให้ส่วนท้องถิ่น ได้มีประเมินผลงานของกลุ่มแม่บ้าน					
๙. อบต. ให้ส่วนท้องถิ่น ได้มีประเมินผลงานเกี่ยวกับรายรับ รายจ่ายของอบต.					
๑๐. อบต. ให้ส่วนท้องถิ่น ได้มีประเมินด้วยความโปร่งใสในการทำงานของคณะบริหารอบต.					

ตอนที่ ๔ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น
ด้านการตัดสินใจ

.....

.....

.....

ด้านการปฏิบัติการ(ดำเนินการ)

.....

.....

.....

ด้านผลประโยชน์

.....

.....

.....

ด้านประเมินผล

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก้ไข

.....

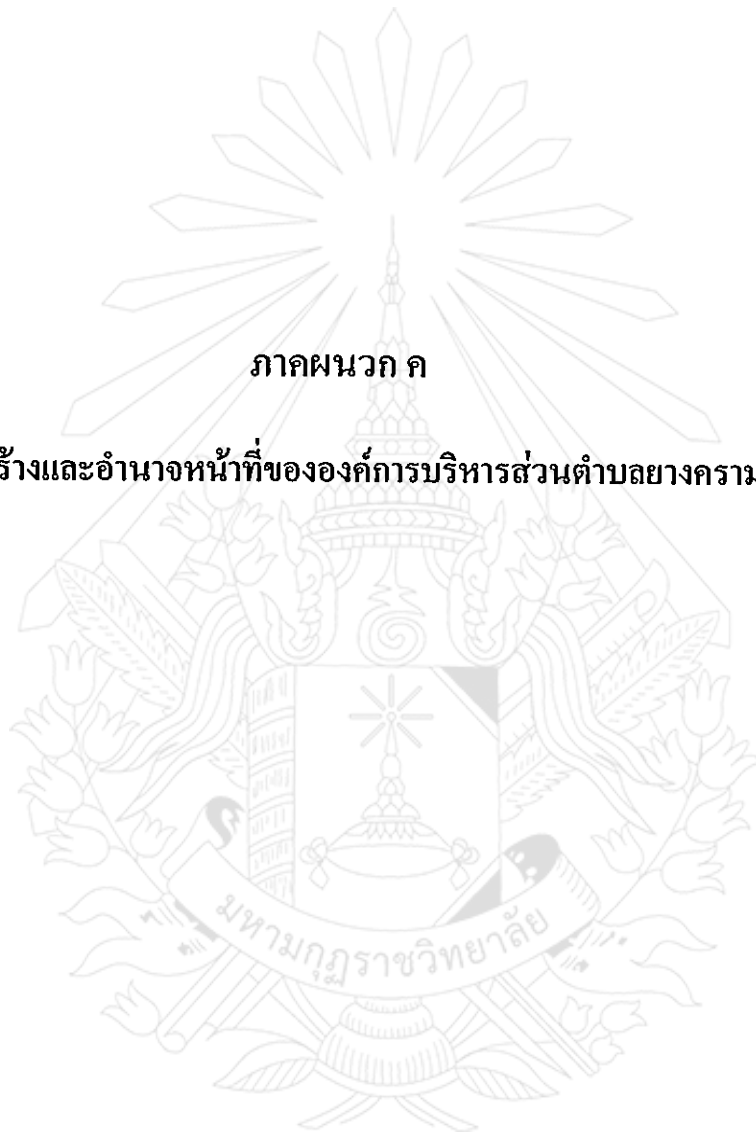
.....

.....

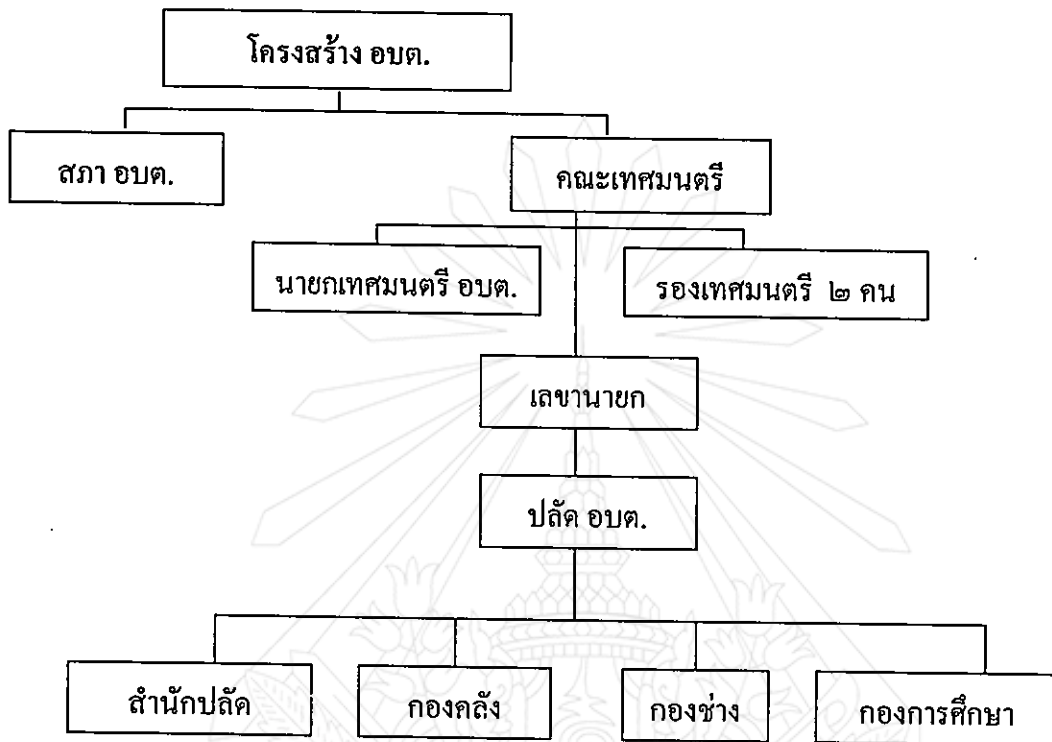
ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน
พระพงศกร โสภโณ (สิทธิบุญญา)
นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ภาคผนวก ค

โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม

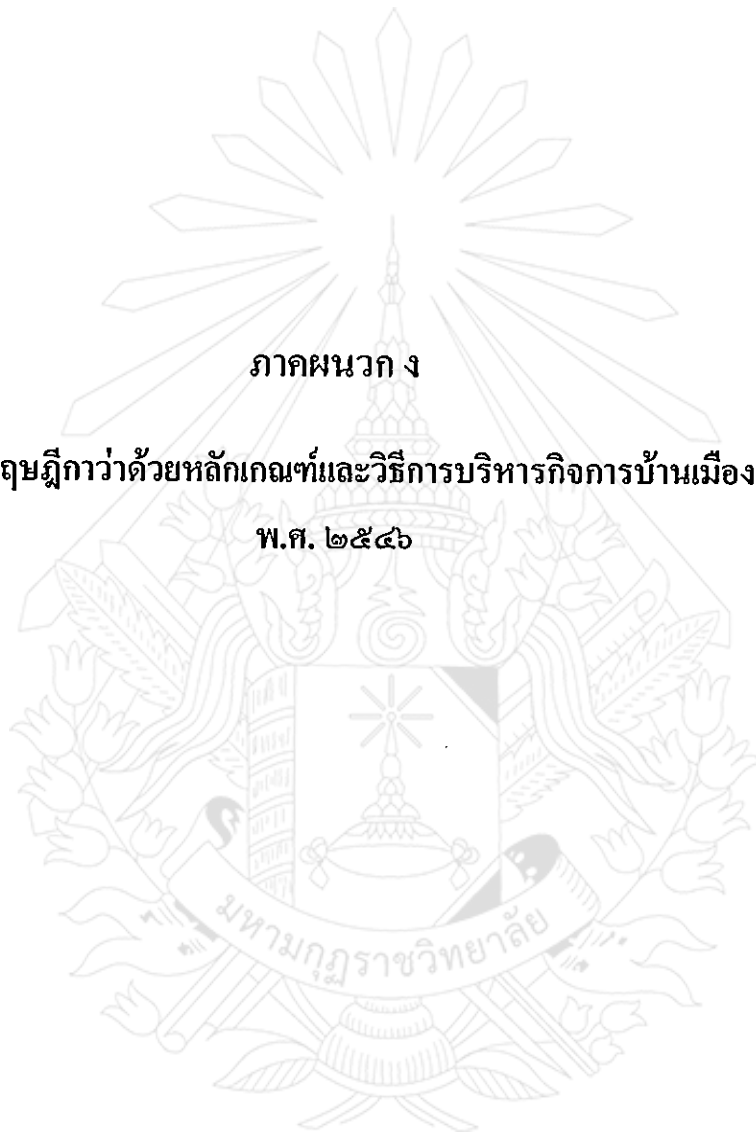
แผนภูมิ : โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลยางคราม

ภาคผนวก ง

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

พ.ศ. ๒๕๔๖

พระราชกฤษฎีกา
ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
พ.ศ. ๒๕๔๖

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๖
เป็นปีที่ ๕๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้
ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๒๒๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบ
กับ มาตรา ๓/๑ และ มาตรา ๑๑/๑๐ (๕) แห่ง พระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน
พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕)
พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ
บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ การปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกานี้ในเรื่องใดสมควรที่ส่วนราชการใดจะปฏิบัติเมื่อใด
และจะต้องมีเงื่อนไขอย่างไร ให้เป็นไปตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนดตามข้อเสนอแนะของ ก.พ.ร.

มาตรา ๔ ในพระราชกฤษฎีกานี้

“ส่วนราชการ” หมายความว่า ส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง
ทบวง กรม และหน่วยงานอื่นของรัฐที่อยู่ในกำกับของราชการฝ่ายบริหาร แต่ไม่รวมถึงองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น

“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราช
กฤษฎีกา

“ข้าราชการ” หมายความว่า รวมถึงพนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานในส่วนราชการ

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

หมวด ๑

การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

มาตรา ๖ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

- (๑) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- (๒) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- (๓) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- (๔) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- (๕) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์
- (๖) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- (๗) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

หมวด ๒

การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน

มาตรา ๗ การบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน หมายถึง การปฏิบัติราชการที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนความสงบและปลอดภัยของสังคมส่วนรวม ตลอดจนประโยชน์สูงสุดของประเทศ

มาตรา ๘ ในการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ส่วนราชการจะต้องดำเนินการ โดยถือว่าประชาชนเป็นศูนย์กลางที่จะได้รับการบริการจากรัฐ และจะต้องมีแนวทางการบริหารราชการ ดังต่อไปนี้

(๑) การกำหนดภารกิจของรัฐและส่วนราชการต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ตาม มาตรา 7 และสอดคล้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐและนโยบายของ คณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา

(๒) การปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการต้องเป็นไปโดยซื่อสัตย์สุจริต สามารถตรวจสอบได้ และมุ่งให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น

(๓) ก่อนเริ่มดำเนินการส่วนราชการต้องจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ผลดีและผลเสียให้ครบถ้วนทุกด้าน กำหนดขั้นตอนการดำเนินการที่โปร่งใส มีกลไกตรวจสอบการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน ในกรณีที่ภารกิจใดจะมีผลกระทบต่อประชาชน ส่วนราชการต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หรือชี้แจงทำความเข้าใจเพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงประโยชน์ที่ส่วนรวมจะได้รับจากภารกิจนั้น

(๔) ให้เป็นหน้าที่ของข้าราชการที่จะต้องคอยรับฟังความคิดเห็น และความพึงพอใจของ สังคม โดยรวมและประชาชนผู้รับบริการ เพื่อปรับปรุงหรือเสนอแนะต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อให้มี การปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการให้เหมาะสม

(๕) ในกรณีที่เกิดปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินการ ให้ส่วนราชการดำเนินการ แก้ไข ปัญหาและอุปสรรคนั้น โดยเร็ว ในกรณีที่ปัญหาหรืออุปสรรคนั้นเกิดขึ้นจากส่วนราชการอื่น หรือ ระเบียบข้อบังคับที่ออกโดยส่วนราชการอื่น ให้ส่วนราชการแจ้งให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุง โดยเร็วต่อไป และให้แจ้ง ก.พ.ร. ทราบด้วย

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ส่วนราชการกำหนดวิธีปฏิบัติให้เหมาะสมกับภารกิจแต่ละ เรื่อง ทั้งนี้ ก.พ.ร. จะกำหนดแนวทางการดำเนินการทั่วไปให้ส่วนราชการปฏิบัติให้เป็นไปตาม มาตรฐานนี้ด้วยก็ได้

หมวด ๓

การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

มาตรา ๘ การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ให้ส่วนราชการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ก่อนจะดำเนินการตามภารกิจใด ส่วนราชการต้องจัดทำแผนปฏิบัติราชการไว้เป็นการ ล่วงหน้า

(๒) การกำหนดแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการตาม (1) ต้องมีรายละเอียดของขั้นตอน ระยะเวลาและงบประมาณที่จะต้องใช้ในการดำเนินการของแต่ละขั้นตอนเป้าหมายของภารกิจ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ และตัวชี้วัดความสำเร็จของภารกิจ

(๓) ส่วนราชการต้องจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติ ตามแผนปฏิบัติราชการ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ส่วนราชการกำหนดขึ้น ซึ่งต้องสอดคล้องกับมาตรฐานที่ ก.พ.ร. กำหนด

(๔) ในกรณีที่การปฏิบัติภารกิจ หรือการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการเกิดผลกระทบต่อ ประชาชน ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการที่จะต้องดำเนินการแก้ไขหรือบรรเทาผลกระทบนั้น หรือ เปลี่ยนแผนปฏิบัติราชการให้เหมาะสม

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่ภารกิจใดมีความเกี่ยวข้องกับหลายส่วนราชการหรือเป็นภารกิจที่ ใกล้เคียงหรือต่อเนื่องกัน ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องนั้นกำหนดแนวทางการปฏิบัติราชการเพื่อให้ เกิด การบริหารราชการแบบบูรณาการร่วมกัน โดยมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ

ให้ส่วนราชการมีหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติราชการของผู้ว่าราชการจังหวัด หรือหัวหน้าคณะผู้แทนในต่างประเทศ เพื่อให้การบริหารราชการแบบบูรณาการในจังหวัดหรือในต่างประเทศแล้วแต่กรณีสามารถใช้อำนาจตามกฎหมายได้ครบถ้วน ตามความจำเป็นและบริหารราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๑๑ ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการให้สอดคล้องกับการบริหารราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามพระราชกฤษฎีกานี้

มาตรา ๑๒ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ก.พ.ร. อาจเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดมาตรการกำกับการปฏิบัติราชการ โดยวิธีการจัดทำความตกลงเป็นลายลักษณ์อักษร หรือโดยวิธีการอื่นใด เพื่อแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ

มาตรา ๑๓ ให้คณะรัฐมนตรีจัดให้มีแผนการบริหารราชการแผ่นดินตลอดระยะเวลาการบริหารราชการของคณะรัฐมนตรี

เมื่อคณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาแล้ว ให้สำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานงบประมาณ ร่วมกันจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีแถลงนโยบายต่อรัฐสภา

เมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบในแผนการบริหารราชการแผ่นดิน ตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้มีผลผูกพันคณะรัฐมนตรี รัฐมนตรี และส่วนราชการ ที่จะต้องดำเนินการจัดทำภารกิจให้เป็นไปตามแผนการบริหารราชการแผ่นดินนั้น

มาตรา ๑๔ ในการจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดินตาม มาตรา ๑๓ ให้จัดทำเป็นแผนสี่ปี โดยน่านโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภามาพิจารณาดำเนินการให้สอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และแผนพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ อย่างน้อยจะต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงาน ส่วนราชการหรือบุคคลที่จะรับผิดชอบในแต่ละภารกิจ ประมาณการรายได้และรายจ่ายและทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะต้องใช้ระยะเวลาการดำเนินการ และการติดตามประเมินผล

มาตรา ๑๕ เมื่อมีการประกาศใช้บังคับแผนการบริหารราชการแผ่นดินแล้ว ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีร่วมกันพิจารณาจัดทำแผนนิติบัญญัติ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับกฎหมายที่จะต้องจัดให้มีขึ้นใหม่หรือกฎหมายที่ต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติม หรือยกเลิกให้สอดคล้องกับแผนการบริหารราชการแผ่นดิน ส่วนราชการผู้รับผิดชอบ และระยะเวลาที่ต้องดำเนินการ

แผนนิติบัญญัตินั้นเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเสนอแล้ว ให้มีผลผูกพันส่วนราชการที่เกี่ยวข้องที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น

ในกรณีที่เห็นสมควร สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำแผนนิติบัญญัติเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานก็ได้

มาตรา ๑๖ ให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการนั้น โดยจัดทำเป็นแผนสี่ปี ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับแผนการบริหารราชการแผ่นดินตาม มาตรา ๑๓

ในแต่ละปีงบประมาณ ให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี โดยให้ระบุสาระสำคัญเกี่ยวกับนโยบายการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ เป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงาน รวมทั้งประมาณการรายได้และรายจ่ายและทรัพยากรอื่นที่จะต้องใช้จ่ายเสนอต่อรัฐมนตรีเพื่อความเห็นชอบ

เมื่อรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการใด ตามวรรคสองแล้ว ให้สำนักงานประมาณดำเนินการจัดสรรงบประมาณเพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จในแต่ละภารกิจตามแผนปฏิบัติราชการดังกล่าว

ในกรณีที่ส่วนราชการมิได้เสนอแผนปฏิบัติราชการในภารกิจใด หรือภารกิจใดไม่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี มิให้สำนักงานประมาณจัดสรรงบประมาณสำหรับภารกิจนั้น

เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ให้ส่วนราชการจัดทำรายงาน แสดงผลสัมฤทธิ์ของแผนปฏิบัติราชการประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณกำหนดให้ ส่วนราชการต้องจัดทำแผนปฏิบัติราชการเพื่อขอรับงบประมาณ ให้สำนักงานประมาณและ ก.พ.ร. ร่วมกันกำหนดแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติราชการตาม มาตรา ๑๖ ให้สามารถใช้ได้กับแผนปฏิบัติราชการที่ ต้องจัดทำตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ ทั้งนี้ เพื่อมิให้เพิ่มภาระงานในการจัดทำแผนจนเกินสมควร

มาตรา ๑๘ เมื่อมีการกำหนดงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการใดแล้ว การโอนงบประมาณจากภารกิจหนึ่งตามที่กำหนดในแผนปฏิบัติราชการไป

ดำเนินการอย่างอื่น ซึ่งมีผลทำให้ภารกิจเดิมไม่บรรลุเป้าหมายหรือนำไปใช้ในภารกิจใหม่ที่มีได้ กำหนดในแผนปฏิบัติราชการ จะกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้ปรับแผนปฏิบัติราชการให้สอดคล้องกันแล้ว

การปรับแผนปฏิบัติราชการตามวรรคหนึ่งจะกระทำได้เฉพาะในกรณี ที่งานหรือภารกิจใด ไม่อาจดำเนินการตามวัตถุประสงค์ต่อไปได้ หรือหมดความจำเป็นหรือไม่เป็นประโยชน์ หรือหาก ดำเนินการต่อไปจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเกินความจำเป็น หรือมีความจำเป็นอย่างอื่นอันไม่อาจ หลีกเลี่ยงได้ ที่จะต้องเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญของแผนปฏิบัติราชการ

เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้ปรับแผนปฏิบัติราชการแล้ว ให้ดำเนินการแก้ไขแผนการ บริหารราชการแผ่นดินให้สอดคล้องกันด้วย

มาตรา ๑๕ เมื่อนายกรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่ง ให้หัวหน้าส่วนราชการมีหน้าที่สรุปผลการ ปฏิบัติราชการและให้ข้อมูลต่อนายกรัฐมนตรีคนใหม่ ตามที่นายกรัฐมนตรีคนใหม่ สั่งการ ทั้งนี้ เพื่อนายกรัฐมนตรีคนใหม่จะได้ใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณากำหนด นโยบายการบริหารราชการ แผ่นดินต่อไป

หมวด ๔

การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ

มาตรา ๒๐ เพื่อให้การปฏิบัติราชการภายในส่วนราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพให้ ส่วนราชการกำหนดเป้าหมาย แผนการทำงาน ระยะเวลาแล้วเสร็จของงานหรือ โครงการและ งบประมาณที่จะต้องใช้ในแต่ละงานหรือ โครงการ และต้องเผยแพร่ให้ข้าราชการและประชาชน ทราบทั่วกันด้วย

มาตรา ๒๑ ให้ส่วนราชการจัดทำบัญชีต้นทุนในงานบริการสาธารณะแต่ละประเภทขึ้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด

ให้ส่วนราชการคำนวณรายจ่ายต่อหน่วยของงานบริการสาธารณะ ที่อยู่ในความรับผิดชอบ ของส่วนราชการนั้น ตามระยะเวลาที่กรมบัญชีกลางกำหนด และรายงานให้สำนักงบประมาณ กรมบัญชีกลาง และ ก.พ.ร. ทราบ

ในกรณีที่รายจ่ายต่อหน่วยของงานบริการสาธารณะใดของส่วนราชการใดสูงกว่า รายจ่าย ต่อหน่วยของงานบริการสาธารณะประเภทและคุณภาพเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันของส่วนราชการ อื่น ให้ส่วนราชการนั้นจัดทำแผนการลดรายจ่ายต่อหน่วยของงานบริการสาธารณะดังกล่าวเสนอ

สำนักงบประมาณ กรมบัญชีกลาง และ ก.พ.ร. ทราบ และถ้ามิได้มีข้อทักท้วงประการใดภายใน สิบห้าวันก็ให้ส่วนราชการดังกล่าวถือปฏิบัติ ตามแผนการลดรายจ่ายนั้นต่อไปได้

มาตรา ๒๒ ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนัก งบประมาณร่วมกันจัดให้มีการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจของรัฐที่ส่วนราชการ ดำเนินการอยู่ เพื่อรายงานคณะรัฐมนตรีสำหรับเป็นแนวทางในการพิจารณาว่าภารกิจใดสมควรจะ ได้ดำเนินการต่อไปหรือยุบเลิก และเพื่อประโยชน์ในการจัดตั้งงบประมาณของส่วนราชการในปี ต่อไป ทั้งนี้ ตามระยะเวลาที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ในการประเมินความคุ้มค่าตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงประเภทและสภาพของแต่ละภารกิจ ความเป็นไปได้ของภารกิจหรือโครงการที่ดำเนินการ ประโยชน์ที่รัฐและประชาชนจะพึงได้และ รายจ่ายที่ต้องเสียไปก่อนและหลังที่ส่วนราชการดำเนินการด้วย

ความคุ้มค่าตามมาตรานี้ ให้หมายความถึงประโยชน์หรือผลเสียทางสังคม และประ โยชน์ หรือผลเสียอื่น ซึ่งไม่อาจคำนวณเป็นตัวเงินได้ด้วย

มาตรา ๒๓ ในการจัดซื้อหรือจัดจ้าง ให้ส่วนราชการดำเนินการ โดยเปิดเผยและเที่ยงธรรม โดยพิจารณาถึงประโยชน์และผลเสียทางสังคม ภาระต่อประชาชน คุณภาพ วัตถุประสงค์ ที่จะใช้ ราคา และประ โยชน์ระยะยาวของส่วนราชการที่จะได้รับประกอบกัน

ในกรณีที่วัตถุประสงค์ในการใช้เป็นเหตุให้ต้องคำนึงถึงคุณภาพ และการดูแลรักษาเป็น สำคัญ ให้สามารถกระทำได้โดยไม่ต้องถือราคาต่ำสุดในการเสนอซื้อหรือจ้างเสมอไป

ให้ส่วนราชการที่มีหน้าที่ดูแล ระเบียบเกี่ยวกับการพัสดุปรับปรุงระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ ส่วนราชการดำเนินการ ตามวรรคหนึ่งและวรรคสองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๒๔ ในการปฏิบัติภารกิจใด หากส่วนราชการจำเป็นต้องได้รับอนุญาต อนุมัติ หรือ ความเห็นชอบจากส่วนราชการอื่นตามที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือมติ คณะรัฐมนตรีกำหนด ให้ส่วนราชการที่มีอำนาจอนุญาต อนุมัติ หรือให้ความเห็นชอบดังกล่าว แจ้ง ผลการพิจารณาให้ส่วนราชการที่ยื่นคำขอทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับคำขอ

ในกรณีที่เรื่องใดมีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนด ขั้นตอนการปฏิบัติไว้ และขั้นตอนการปฏิบัตินั้นต้องใช้ระยะเวลาเกินสิบห้าวัน ให้ส่วนราชการที่มี อำนาจอนุญาต อนุมัติ หรือให้ความเห็นชอบ ประกาศกำหนดระยะเวลาการพิจารณาไว้ให้ส่วน ราชการอื่นทราบ

ส่วนราชการใดที่มีอำนาจอนุญาต อนุมัติ หรือให้ความเห็นชอบมิได้ดำเนินการให้แล้วเสร็จ ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หากเกิดความเสียหายใดขึ้น ให้ถือว่าข้าราชการซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้อง

และหัวหน้าส่วนราชการนั้นประมาทเลินเล่อ อย่างร้ายแรง เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าความล่าช้านั้นมีได้เกิดขึ้นจากความผิดของตน

มาตรา ๒๕ ในการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาใด ๆ ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการที่รับผิดชอบในปัญหานั้น ๆ จะต้องพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดโดยเร็ว การตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาวินิจฉัย ให้ดำเนินการได้เท่าที่จำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ในการพิจารณาเรื่องใด ๆ โดยคณะกรรมการ เมื่อคณะกรรมการมีมติเป็นประการใดแล้ว ให้มติของคณะกรรมการผูกพันส่วนราชการซึ่งมีผู้แทนร่วมเป็นกรรมการอยู่ด้วย แม้ว่าการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนั้นผู้แทนของส่วนราชการที่เป็นกรรมการจะมีได้เข้าร่วมพิจารณาวินิจฉัยก็ตาม ถ้ามีความเห็นแตกต่างกันสองฝ่าย ให้บันทึกความเห็นของกรรมการฝ่ายข้างน้อยไว้ให้ปรากฏในเรื่องนั้นด้วย

ความผูกพันที่กำหนดไว้ในวรรคสอง มิให้ใช้บังคับกับการวินิจฉัยในปัญหาด้านกฎหมาย

มาตรา ๒๖ การสั่งราชการ โดยปกติให้กระทำเป็นลายลักษณ์อักษร เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาที่มีความจำเป็นที่ไม่อาจสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรในขณะนั้น จะสั่งราชการด้วยวาจาก็ได้ แต่ให้ผู้รับคำสั่งนั้นบันทึกคำสั่งด้วยวาจาไว้เป็นลายลักษณ์อักษรและ เมื่อได้ปฏิบัติราชการตามคำสั่งดังกล่าวแล้วให้บันทึกรายงานให้ผู้สั่งราชการทราบ ในบันทึกให้อ้างอิงคำสั่งด้วยวาจาไว้ด้วย

หมวด ๕

การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

มาตรา ๒๗ ให้ส่วนราชการจัดให้มีการกระจายอำนาจตัดสินใจเกี่ยวกับการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นใดของผู้ดำรงตำแหน่งใดให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการในเรื่องนั้น โดยตรง เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการ ทั้งนี้ ในการกระจายอำนาจการตัดสินใจดังกล่าวต้องมุ่งผลให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วในการบริการประชาชน

เมื่อได้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ส่วนราชการกำหนดหลักเกณฑ์การควบคุม ติดตาม และกำกับดูแลการใช้อำนาจและความรับผิดชอบของผู้รับมอบอำนาจและผู้มอบอำนาจไว้ด้วย หลักเกณฑ์ดังกล่าวต้องไม่สร้างขั้นตอนหรือการกลั่นกรองงานที่ไม่จำเป็นในการปฏิบัติงานของข้าราชการ ในกรณีนี้ หากสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือโทรคมนาคมแล้วจะเป็นการลดขั้นตอน เพิ่มประสิทธิภาพและประหยัดค่าใช้จ่าย รวมทั้งไม่เกิดผล

เลียบหาแก่ราชการ ให้ส่วนราชการดำเนินการให้ข้าราชการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือ โทรคมนาคมตามความเหมาะสมและกำลังเงินงบประมาณ

เมื่อส่วนราชการใดได้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ ตามวรรคหนึ่ง หรือได้มีการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศหรือโทรคมนาคมตามวรรคสองแล้ว ให้ส่วนราชการนั้นเผยแพร่ให้ ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

มาตรา ๒๘ เพื่อประโยชน์ในการกระจายอำนาจการตัดสินใจตาม มาตรา ๒๗ ก.พ.ร. ด้วย ความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจะกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการหรือแนวทางในการกระจาย อำนาจการตัดสินใจ ความรับผิดชอบระหว่างผู้มอบอำนาจและผู้รับมอบอำนาจ และการลดขั้นตอน ในการปฏิบัติราชการให้ส่วนราชการถือปฏิบัติก็ได้

มาตรา ๒๙ ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริการประชาชนหรือการติดต่อ ประสานงานระหว่างส่วนราชการด้วยกัน ให้ส่วนราชการแต่ละแห่งจัดทำแผนภูมิขั้นตอนและ ระยะเวลา การดำเนินการ รวมทั้งรายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละขั้นตอนเปิดเผยไว้ ณ ที่ทำ การของส่วนราชการและในระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการ เพื่อให้ประชาชนหรือผู้ที่ เกี่ยวข้องเข้าตรวจสอบได้

มาตรา ๓๐ ในกระทรวงหนึ่ง ให้เป็นหน้าที่ของปลัดกระทรวงที่จะต้องจัดให้ส่วนราชการ ภายใน กระทรวงที่รับผิดชอบปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริการประชาชนร่วมกันจัดตั้งศูนย์บริการร่วม เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎอื่นใด ทั้งนี้ เพื่อให้ ประชาชนสามารถติดต่อสอบถาม ขอทราบข้อมูล ขออนุญาต หรือขออนุมัติในเรื่องใด ๆ ที่เป็น อำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในกระทรวงเดียวกัน โดยติดต่อเจ้าหน้าที่ ณ ศูนย์บริการร่วมเพียง แห่งเดียว

มาตรา ๓๑ ในศูนย์บริการร่วมตาม มาตรา ๓๐ ให้จัดให้มีเจ้าหน้าที่รับเรื่องราวต่าง ๆ และ คำเนินการส่งต่อให้เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้มีข้อมูลและ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของทุกส่วนราชการในกระทรวง รวมทั้งแบบคำขอต่าง ๆ ไว้ให้ พร้อมที่จะบริการประชาชนได้ ณ ศูนย์บริการร่วม

ให้เป็นหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องที่จะต้องจัดพิมพ์รายละเอียดของเอกสารหลักฐาน ที่ประชาชนจะต้องจัดทำในการขออนุมัติหรือขออนุญาตในแต่ละเรื่องมอบให้แก่เจ้าหน้าที่ของ ศูนย์บริการร่วม และให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการร่วมที่จะต้องแจ้งให้ประชาชนที่มา ติดต่อ ได้ทราบในครั้งแรกที่มาติดต่อ และตรวจสอบว่าเอกสารหลักฐานที่จำเป็นดังกล่าวนั้น ประชาชนได้ยื่นมาครบถ้วนหรือไม่ พร้อมทั้งแจ้งให้ทราบถึงระยะเวลาที่จะต้องใช้จ่ายในการใน เรื่องนั้น

ในการยื่นคำร้องหรือคำขอต่อศูนย์บริการร่วมตาม มาตรา ๓๐ ให้ถือว่าเป็นการยื่นต่อส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ทั้งหมดตามที่ระบุไว้ในกฎหมายหรือกฎแล้ว

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หากมีปัญหา หรืออุปสรรคในการปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด ในกฎหมายหรือกฎในเรื่องใด ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องแจ้งให้ ก.พ.ร. ทราบ เพื่อดำเนินการเสนอคณะรัฐมนตรีให้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการตามกฎหมายหรือกฎนั้นต่อไป

มาตรา ๓๒ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ จัดให้ส่วนราชการที่รับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการบริการประชาชนในเรื่องเดียวกันหรือต่อเนื่องกันในจังหวัด อำเภอ หรือกิ่งอำเภอนั้น ร่วมกันจัดตั้งศูนย์บริการร่วมไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ หรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ หรือสถานที่อื่นตามที่เห็นสมควร โดยประกาศให้ประชาชนทราบ และให้นำความใน มาตรา ๓๐ และ มาตรา ๓๑ มาใช้บังคับด้วย โดยอนุโลม

หมวด ๖

การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ

มาตรา ๓๓ ให้ส่วนราชการจัดให้มีการทบทวนภารกิจของตนว่าภารกิจใดมีความจำเป็นหรือสมควรที่จะได้ดำเนินการต่อไปหรือไม่ โดยคำนึงถึงแผนการบริหารราชการแผ่นดิน นโยบายของคณะรัฐมนตรี กำลังเงินงบประมาณของประเทศ ความคุ้มค่าของภารกิจและสถานการณ์อื่นประกอบกัน

กำหนดเวลาในการจัดให้มีการทบทวนตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่ ก.พ.ร. กำหนด

ในกรณีที่ส่วนราชการเห็นควรยกเลิก ปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงภารกิจ ให้ส่วนราชการดำเนินการปรับปรุงอำนาจหน้าที่ โครงสร้าง และอัตรากำลัง ของส่วนราชการให้สอดคล้องกัน และเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อดำเนินการต่อไป

ในกรณีที่ ก.พ.ร. พิจารณาแล้วเห็นว่าภารกิจของรัฐที่ส่วนราชการใดรับผิดชอบดำเนินการอยู่สมควรเปลี่ยนแปลง ยกเลิก หรือเพิ่มเติม ให้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบแล้ว ให้ส่วนราชการนั้นดำเนินการปรับปรุงภารกิจ อำนาจหน้าที่ โครงสร้างและอัตรากำลังของส่วนราชการนั้นให้สอดคล้องกัน

มาตรา ๓๔ ในกรณีที่มีการยุบเลิก โอน หรือรวมส่วนราชการใดทั้งหมดหรือบางส่วน ห้ามมิให้จัดตั้งส่วนราชการที่มีภารกิจหรืออำนาจหน้าที่ที่มีลักษณะเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันกับส่วนราชการดังกล่าวขึ้นอีก เว้นแต่มีการเปลี่ยนแปลงแผนการบริหารราชการแผ่นดิน และมีเหตุผลจำเป็นเพื่อ

รักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ หรือรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน และโดยได้รับความเห็นชอบจาก ก.พ.ร.

มาตรา ๓๕ ส่วนราชการมีหน้าที่สำรวจ ตรวจสอบ และทบทวนกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ ที่อยู่ในความรับผิดชอบเพื่อดำเนินการยกเลิก ปรับปรุง หรือจัดให้มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศขึ้นใหม่ ให้ทันสมัยและเหมาะสมกับสภาพการณ์ หรือสอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความสะดวกรวดเร็วและลดภาระของประชาชนเป็นสำคัญ

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้ส่วนราชการนำความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของประชาชนมาประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา ๓๖ ในกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการใด ไม่สอดคล้องหรือเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ เป็นอุปสรรคต่อการประกอบกิจการ หรือการดำรงชีวิตของประชาชน หรือก่อให้เกิดภาระหรือความยุ่งยากต่อประชาชนเกินสมควร ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอแนะต่อส่วนราชการนั้นเพื่อดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง หรือยกเลิกโดยเร็วต่อไป

ในกรณีที่ส่วนราชการที่ได้รับการเสนอแนะไม่เห็นชอบด้วย กับคำแนะนำของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ให้เสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

หมวด ๘

การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน

มาตรา ๓๗ ในการปฏิบัติราชการที่เกี่ยวข้องกับการบริการประชาชนหรือติดต่อประสานงานระหว่างส่วนราชการด้วยกัน ให้ส่วนราชการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงานแต่ละงาน และประกาศให้ประชาชนและข้าราชการทราบเป็นการทั่วไป ส่วนราชการใดมิได้กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงานใด และ ก.พ.ร. พิจารณาเห็นว่างานนั้นมีลักษณะที่สามารถกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จได้ หรือส่วนราชการได้กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จไว้ แต่ ก.พ.ร. เห็นว่าเป็นระยะเวลาที่ล่าช้าเกินสมควร ก.พ.ร. จะกำหนดเวลาแล้วเสร็จให้ส่วนราชการนั้นต้องปฏิบัติก็ได้

ให้เป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่จะต้องตรวจสอบ ให้ข้าราชการปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๓๘ เมื่อส่วนราชการใดได้รับการติดต่อสอบถามเป็นหนังสือจากประชาชน หรือ จากส่วนราชการด้วยกันเกี่ยวกับงานที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ให้เป็นหน้าที่ของ ส่วนราชการนั้นที่จะต้องตอบคำถามหรือแจ้งการดำเนินการให้ทราบภายใน สิบห้าวันหรือภายใน กำหนดเวลาที่กำหนดไว้ตาม มาตรา ๓๖

มาตรา ๓๙ ให้ส่วนราชการจัดให้มีระบบเครือข่ายสารสนเทศของ ส่วนราชการเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่จะสามารถติดต่อสอบถามหรือขอข้อมูล หรือแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ

ระบบเครือข่ายสารสนเทศตามวรรคหนึ่ง ต้องจัดทำในระบบเดียวกับที่กระทรวง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจัดให้มีขึ้นตาม มาตรา ๔๐

มาตรา ๔๐ เพื่ออำนวยความสะดวกและความรวดเร็วแก่ประชาชนในการติดต่อกับ ส่วนราชการทุกแห่ง ให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจัดให้มีระบบเครือข่าย สารสนเทศกลางขึ้น

ในกรณีที่ส่วนราชการใดไม่อาจจัดให้มีระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการได้ อาจ ร้องขอให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดำเนินการจัดทำระบบเครือข่าย สารสนเทศของส่วนราชการดังกล่าวก็ได้ ในการนี้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จะขอให้ส่วนราชการให้ความช่วยเหลือด้านบุคลากร ค่าใช้จ่าย และข้อมูลในการดำเนินการก็ได้

มาตรา ๔๑ ในกรณีที่ส่วนราชการได้รับคำร้องเรียน เสนอแนะ หรือความคิดเห็นเกี่ยวกับ วิธีปฏิบัติราชการ อุปสรรค ความยุ่งยาก หรือปัญหาอื่นใดจากบุคคลใด โดยมีข้อมูลและสาระตาม สมควร ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้นที่จะต้องพิจารณาดำเนินการให้ลุล่วงไป และในกรณีที่ มีที่อยู่ของบุคคลนั้น ให้แจ้งให้บุคคลนั้นทราบผลการดำเนินการด้วย ทั้งนี้ อาจแจ้งให้ทราบผ่านทาง ระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการด้วยก็ได้

กรณีการแจ้งผ่านทางระบบเครือข่ายสารสนเทศ มิให้เปิดเผยชื่อหรือที่อยู่ของผู้ร้องเรียน เสนอแนะ หรือแสดงความคิดเห็น

มาตรา ๔๒ เพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความสะดวกรวดเร็ว ให้ส่วนราชการที่มีอำนาจออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ เพื่อใช้บังคับกับส่วน ราชการอื่น มีหน้าที่ตรวจสอบว่ากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศนั้น เป็นอุปสรรคหรือ ก่อให้เกิดความยุ่งยาก ช้าช้อน หรือความล่าช้า ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการอื่นหรือไม่เพื่อ ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมโดยเร็วต่อไป

ในกรณีที่ได้รับการร้องเรียนหรือเสนอแนะจากข้าราชการหรือส่วนราชการอื่นในเรื่องใด ให้ส่วนราชการที่ออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศนั้นพิจารณาโดยทันที และในกรณีที่เห็น

ว่าการร้องเรียนหรือเสนอแนะนั้นเกิดจากความเข้าใจผิดหรือความไม่เข้าใจในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ ให้ชี้แจงให้ผู้ร้องเรียนหรือเสนอแนะทราบภายในสิบห้าวัน

การร้องเรียนหรือเสนอแนะตามวรรคสอง จะแจ้งผ่าน ก.พ.ร. ก็ได้

ในกรณีที่ ก.พ.ร. เห็นว่า กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศใดมีลักษณะตามวรรคหนึ่ง ให้ ก.พ.ร. แจ้งให้ส่วนราชการที่ออก กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศนั้นทราบเพื่อดำเนินการ ปรับปรุงแก้ไข หรือยกเลิก ต่อไปโดยเร็ว

มาตรา ๔๓ การปฏิบัติราชการในเรื่องใด ๆ โดยปกติให้ถือว่าเป็นเรื่องเปิดเผย เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของประเทศความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล จึงให้กำหนดเป็น ความลับได้เท่าที่จำเป็น

มาตรา ๔๔ ส่วนราชการต้องจัดให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายแต่ละปี ราชการเกี่ยวกับการจัดซื้อหรือจัดจ้างที่จะดำเนินการในปีงบประมาณนั้น และสัญญาใด ๆ ที่ได้มี การอนุมัติให้จัดซื้อหรือจัดจ้างแล้ว ให้ประชาชนสามารถขอดูหรือตรวจสอบได้ ณ สถานที่ทำการ ของส่วนราชการ และระบบเครือข่ายสารสนเทศของส่วนราชการ ทั้งนี้ การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว ต้องไม่ก่อให้เกิดความได้เปรียบหรือเสียเปรียบหรือความเสียหายแก่บุคคลใดในการจัดซื้อหรือจัด จ้าง

ในการจัดทำสัญญาจัดซื้อหรือจัดจ้าง ห้ามมิให้มีข้อความหรือข้อตกลงห้ามมิให้เปิดเผย ข้อความหรือข้อตกลงในสัญญาดังกล่าว เว้นแต่ข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับที่เกี่ยวกับการคุ้มครองความลับทางราชการ หรือในส่วนที่เป็นความลับ ทางการค้า

หมวด ๘

การประเมินผลการปฏิบัติราชการ

มาตรา ๔๕ นอกจากการจัดให้มีการประเมินผลตาม มาตรา ๕ (๓) แล้ว ให้ส่วนราชการจัด ให้มีคณะผู้ประเมินอิสระดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการเกี่ยวกับ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ คุณภาพการให้บริการ ความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริการ ความคุ้มค่า ในภารกิจ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่ ก.พ.ร.กำหนด

มาตรา ๔๖ ส่วนราชการอาจจัดให้มีการประเมินภาพรวมของผู้บังคับบัญชาแต่ละระดับหรือหน่วยงานในส่วนราชการก็ได้ ทั้งนี้ การประเมินดังกล่าวต้องกระทำเป็นความลับและเป็นไปเพื่อประโยชน์แห่งความสามัคคีของข้าราชการ

มาตรา ๔๗ ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคล ให้ส่วนราชการประเมินโดยคำนึงถึงผลการปฏิบัติงานเฉพาะตัวของข้าราชการผู้นั้นในตำแหน่งที่ปฏิบัติ ประโยชน์และผลสัมฤทธิ์ที่หน่วยงานที่ข้าราชการผู้นั้นสังกัดได้รับจากการปฏิบัติงานของข้าราชการผู้นั้น

มาตรา ๔๘ ในกรณีที่ส่วนราชการใดดำเนินการให้บริการที่มีคุณภาพและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด รวมทั้งเป็นที่พึงพอใจแก่ประชาชน ให้ ก.พ.ร. เสนอคณะรัฐมนตรีจัดสรรเงินเพิ่มพิเศษเป็นบำเหน็จความชอบแก่ส่วนราชการ หรือให้ส่วนราชการใช้เงินงบประมาณเหลือจ่ายของส่วนราชการนั้น เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือจัดสรรเป็นรางวัลให้ข้าราชการในสังกัด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ.ร. กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา ๔๙ เมื่อส่วนราชการใดได้ดำเนินงานไปตามเป้าหมาย สามารถเพิ่มผลงาน และผลสัมฤทธิ์โดยไม่เป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายและค้ำค่าต่อภารกิจของรัฐ หรือสามารถดำเนินการตามแผนการลดค่าใช้จ่ายต่อหน่วยได้ตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ.ร. กำหนด ให้ ก.พ.ร. เสนอคณะรัฐมนตรีจัดสรรเงินรางวัลการเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่ส่วนราชการนั้น หรือให้ส่วนราชการใช้เงินงบประมาณเหลือจ่ายของส่วนราชการนั้น เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือจัดสรรเป็นรางวัลให้ข้าราชการในสังกัด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ.ร. กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

หมวด ๕

บทเบ็ดเตล็ด

มาตรา ๕๐ เพื่อให้การบริหารราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและ ค้ำค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ก.พ.ร. โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี อาจกำหนดให้ส่วนราชการต้องปฏิบัติตามนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้ รวมทั้งกำหนดมาตรการอื่นเพิ่มเติมจากที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๔๘ และ มาตรา ๔๙ ก็ได้

มาตรา ๕๑ ในกรณีที่พระราชกฤษฎีกานี้กำหนดให้ส่วนราชการต้องจัดทำแผนงานในเรื่องใด และมีกฎหมายฉบับอื่นกำหนดให้ส่วนราชการต้องจัดทำแผนงานในเรื่องเดียวกันทั้งหมดหรือ

บางส่วน เมื่อส่วนราชการได้จัดทำแผนงานตามกฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่งแล้วให้ถือว่า ส่วนราชการนั้นได้จัดทำแผนตามพระราชกฤษฎีกานี้ด้วยแล้ว

มาตรา ๕๒ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตามแนวทางของพระราชกฤษฎีกานี้ โดยอย่างน้อยต้องมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน และการอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชนที่สอดคล้องกับบทบัญญัติในหมวด ๕ และหมวด ๗

ให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยดูแลและให้ความช่วยเหลือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๕๓ ให้องค์การมหาชนและรัฐวิสาหกิจ จัดให้มีหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามแนวทางของพระราชกฤษฎีกานี้ในกรณีที่ ก.พ.ร. เห็นว่าองค์การมหาชนหรือรัฐวิสาหกิจใดไม่จัดให้มีหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง หรือมีแต่ไม่สอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกานี้ ให้แจ้งรัฐมนตรีซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแลองค์การมหาชนหรือรัฐวิสาหกิจ เพื่อพิจารณาสั่งการให้องค์การมหาชนหรือรัฐวิสาหกิจนั้นดำเนินการให้ถูกต้องต่อไป

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่มีการปฏิรูประบบราชการ เพื่อให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศ และให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งการบริหารราชการและการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการนี้ ต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น และประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ รวมทั้งมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอและเนื่องจาก มาตรา ๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ บัญญัติให้กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในการปฏิบัติราชการและการสั่งการให้ส่วนราชการและข้าราชการปฏิบัติราชการ เพื่อให้เกิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีกระทำโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

ภาคผนวก จ

ตารางแสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ตารางแสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan

จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
๑๐	๑๐	๑๕๐	๑๐๘	๔๖๐	๒๑๐	๒๒๐๐	๓๒๗
๑๐	๑๔	๑๖๐	๑๑๓	๔๘๐	๒๔๑	๒๔๐๐	๓๓๑
๒๐	๑๕	๑๗๐	๑๑๘	๕๐๐	๒๑๗	๒๖๐๐	๓๓๕
๒๕	๒๔	๑๘๐	๑๒๓	๕๕๐	๒๒๖	๒๘๐๐	๓๓๘
๓๐	๒๘	๑๙๐	๑๒๗	๖๐๐	๒๓๔	๓๐๐๐	๓๔๑
๓๕	๓๒	๒๐๐	๑๓๒	๖๕๐	๒๔๒	๓๕๐๐	๓๔๖
๔๐	๓๖	๒๑๐	๑๓๖	๗๐๐	๒๔๘	๔๐๐๐	๓๕๑
๔๕	๔๐	๒๒๐	๑๔๐	๗๕๐	๒๕๔	๔๕๐๐	๓๕๔
๕๐	๔๔	๒๓๐	๑๔๔	๘๐๐	๒๖๐	๕๐๐๐	๓๕๗
๕๕	๔๘	๒๔๐	๑๔๘	๘๕๐	๒๖๕	๖๐๐๐	๓๖๑
๖๐	๕๒	๒๕๐	๑๕๒	๙๐๐	๒๖๙	๗๐๐๐	๓๖๔
๖๕	๕๖	๒๖๐	๑๕๕	๙๕๐	๒๗๔	๘๐๐๐	๓๖๗
๗๐	๕๙	๒๗๐	๑๕๙	๑๐๐๐	๒๗๘	๙๐๐๐	๓๖๘
๗๕	๖๓	๒๘๐	๑๖๒	๑๑๐๐	๒๘๕	๑๐๐๐๐	๓๗๑
๘๐	๖๖	๒๙๐	๑๖๕	๑๒๐๐	๒๙๑	๑๕๐๐๐	๓๗๕
๘๕	๗๐	๓๐๐	๑๖๙	๑๓๐๐	๒๙๗	๒๐๐๐๐	๓๗๗
๙๐	๗๓	๓๑๐	๑๗๕	๑๔๐๐	๓๐๒	๓๐๐๐๐	๓๗๙
๙๕	๗๖	๓๒๐	๑๘๑	๑๕๐๐	๓๐๖	๔๐๐๐๐	๓๘๐
๑๐๐	๘๐	๓๖๐	๑๘๖	๑๖๐๐	๓๑๐	๕๐๐๐๐	๓๘๑
๑๑๐	๘๖	๓๘๐	๑๙๑	๑๗๐๐	๓๑๗	๗๕๐๐๐	๓๘๒
๑๒๐	๙๒	๔๐๐	๑๙๖	๑๘๐๐	๓๒๓	๑๐๐๐๐๐	๓๘๔
๑๓๐	๙๗	๔๒๐	๒๐๑	๑๙๐๐	๓๒๗		
๑๔๐	๑๐๓	๔๔๐	๒๐๕	๒๐๐๐	๓๓๒		

(ที่มา: Robert V. Krejcie and Earyle W. Morgan Education and Psychological Measurement, 1970 : 608-609)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	พระพงศกร โสภโณ (สิทธิบุญทา)
วัน เดือน ปี เกิด	วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๒๓
ชาติภูมิ	บ้านเลขที่ ๘๕ หมู่ ๗ ตำบลยางคราม กิ่งอำเภอคอกหย่อม จังหวัดเชียงใหม่
ที่อยู่ปัจจุบัน	วัดมหาวัน เลขที่ ๑๓๘ ตำบลทุ่งรวงทอง อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่
การศึกษา	
พ.ศ. ๒๕๔๐	นักธรรมชั้นเอก
พ.ศ. ๒๕๔๓	มัธยมศึกษา โรงเรียนธรรมราชาศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
พ.ศ. ๒๕๔๖	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ศาสตรศาสตรบัณฑิต (ศนบ. การสอนภาษาไทย) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา จังหวัดเชียงใหม่
หน้าที่การงาน	
พ.ศ. ๒๕๔๖	ครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา โรงเรียนวัดสารภีวิทยาคาร
พ.ศ. ๒๕๔๖-ปัจจุบัน	ดำรงตำแหน่งเลขานุการหน่วยอบรมประชาชนตำบลทุ่งรวงทอง อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่